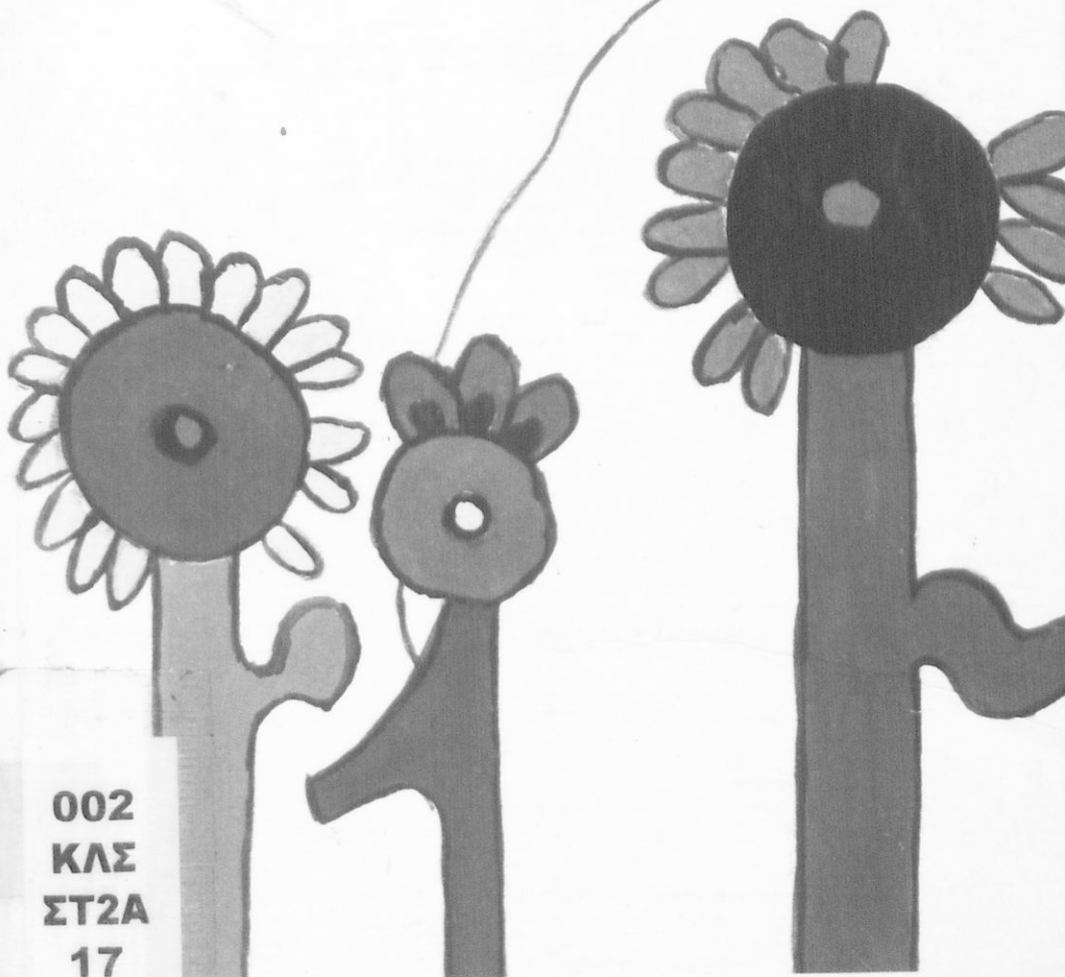

Α. Βαρελλᾶ - Φ. Σταθάτου

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Β/Δ

Ἀναγνωστικό

Β' Δημοτικού

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
17

Άναγνωστικό Β΄ Δημοτικού

δώδεκα

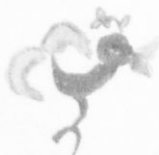
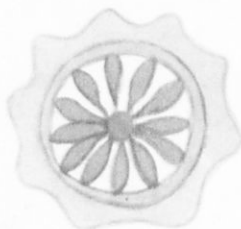
μήνες

δώδεκα

χαρές

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: **Κάτια Μπροπούλου**

ΣΧΒ

ΣΤ

89

Άγγελική

Φράνση

Βαρελλά

Σταθάτου

Βαρελλά, Άγγελική

Άναγνωστικό Β' Δημοτικού

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1981

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

002
hNE
ET2A
IF

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΔΩΡΗΣΑΤΟ

10ος. ενδ. δίδ. Βιβλίου
Αύξ. Αριθ. Εισαγ. 2432 Έτος 1981

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

- Γιάννη, ποῦ πᾶς;
- Κανένας δέ θά μάθει.
- Πότε θά 'ρθεῖς;
- Σεπτέμβρης ὅταν θά 'ρθει.

- Γιαννάκη, τί θά φέρεις;
- Γιάννη, Γιαννάκη.
- Τόν τρύγο θά σᾶς φέρω,
- κρασί στό βαρελάκι.

- Γιάννη, ποῦ πᾶς;
- Στά μακρινά τά δάση.
- Πότε θά 'ρθεῖς;
- Ὀκτώβρης ὅταν φτάσει.

- Γιαννάκη, τί θά φέρεις;
- Γιάννη, Γιαννάκη.
- Θά φέρω στό σχολειό του
- τό χαρωπό παιδάκι.

Ἀπό τήν «Παιδική Πρωτοχρονιά»

Στέλλα Σκαλτσάρη

2. 'Ο θεϊος Χαραλάμης

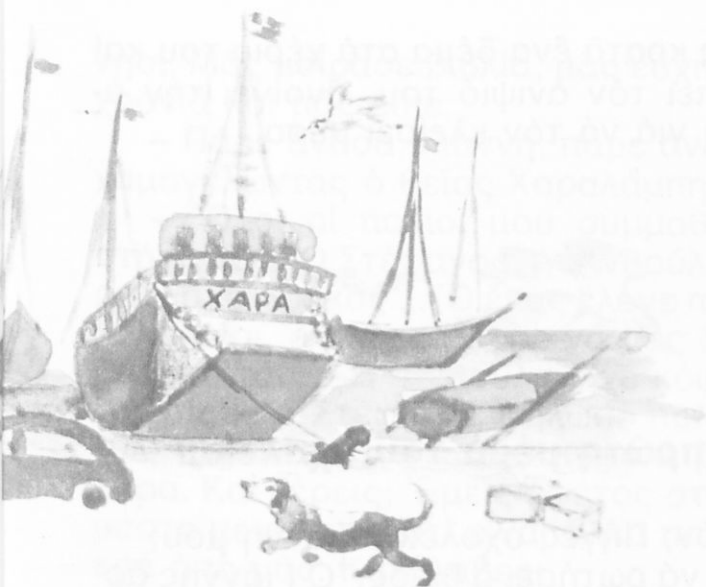
Σουρουπώνει...

'Ο Γιάννης περιμένει στό λιμάνι. Μέ τό φε-
ριμπότ πού πλευρίζει έρχεται ό θεϊος Χαρα-
λάμης, ό αδερφός του πατέρα του. 'Ο θεϊος
είναι ό καπετάνιος του φεριμπότ.

'Ο Γιάννης τρελαίνεται γιά τό θεϊο Χαρα-
λάμης, όπως κι όλα τ' άλλα άνίψια. Κι όχι μο-
νάχα γιά τά δώρα πού του φέρνει, ούτε γιατί
τόν πάει ταξίδια, αλλά γιατί είναι χαρούμενος
καί γελαστός.

'Η μεγάλη πόρτα μέ τίς χοντρές άλυσίδες
πέφτει. Τά παλαμάρια δένονται στους κάβους.
'Ο κόσμος αρχίζει νά βγαίνει μαζί μέ τ' αυτοκί-
νητα. Κίνηση καί φωνές γεμίζουν τό λιμάνι.

'Από τό πλήθος ξεπετιέται ένας σκύλος.

Γαβγίζοντας χαρούμενα πηδάει στο λαιμό του Γιάννη-ζητώντας τά χάδια του. Είναι ο σκύλος του θείου.

— Φίλε, φίλε μου, λέει κι ο Γιάννης καί τόν χαϊδεύει στο σβέρκο καί στά πλευρά.

Ταξιδεμένο σκυλί ο «Φίλος». Μά πιά ταξιδεμένος ακόμα είναι ο γλάρος πού κρώζει πιά πέρα κάνοντας βουτιές. Ο γλάρος ακολουθεί τό φεριμπότ σάν πιστός σύντροφος.

Τό φεριμπότ τό λένε «Χαρά».

Τό γλάρο τόν βάφτισαν «Λάμπη».

Του θείου τ' όνομα τά 'χει καί τά δυό όνόματα μαζί: Χαραλάμης.

Τό φεριμπότ ταξιδεύει, όλο ταξιδεύει.

Ο γλάρος πετᾶ, πετᾶ, πετᾶ.

Ο θείος χαμογελᾶ καί λάμπει από χαρά.

Ὁ θεῖος κρατᾶ ἓνα δέμα στά χέρια του καί μόλις βλέπει τόν ἀνιψιό του, ἀνοίγει τήν ἀγκαλιά του γιά νά τόν κλείσει μέσα.

3. Ἡ πρώτη μέρα τοῦ σχολείου

– Λοιπόν; Πῆγες σχολεῖο, Γιάννη μου;

Τί ἦταν νά ρωτήσῃ ὁ θεῖος; Ὁ Γιάννης ἀρχισε νά λέει, νά λέει, νά λέει, καί σταματημό δέν εἶχε. Ἦθελε νά προλάβῃ νά τά πῆ ὅλα. Μπέρδευε τή γλώσσα του καί δέν ἤξερε ποιό νά πῆ πρῶτο καί ποιό δεύτερο.

– Πῆγα χτές. Πήγαμε μαζί μέ τό Μανόλη, τό φίλο μου, πού κάθεται δίπλα στό σπίτι μας. Μέ ξύπνησε ἀπό τά χαράματα. «Γιάννη, βιάσου, μήν ἀργήσουμε καί χτυπήσῃ τό κουδούνι». Ἀφοῦ ἐγώ καλά καλά δέν εἶχα βάλει οὔτε τήν ποδιά μου. Καί ἦ γιαιγιά φώναζε: «Πιές τό γάλα σου, Γιάννη, πιές τό γάλα σου»! Τό μωρό μας ἔκλαιγε καί ἤθελε νά ἔρθῃ κι ἐκεῖνο στό σχολεῖο. Ὑστερα... Σοῦ ἔπα γιά τό δάσκαλο, θεῖε;

– Ὅχι. Δέ μοῦ ἔπες ἀκόμα.

– Δέν ἔχουμε τόν περσινό δάσκαλο. Ἐκεῖνος ἔφυγε. Ὁ καινούριος εἶναι ἀπό δῶ, ἀπό τό

νησί. Μᾶς μοίρασε βιβλία, μᾶς εὐχήθηκε καλή χρονιά καί μᾶς εἶπε...

– Πάρε ἀνάσα, Γιάννη, πάρε ἀνάσα, ἔκανε χαμογελώντας ὁ θεῖος Χαραλάμης.

– “Ὀλοι οἱ παλιοί μου συμμαθητές ἦταν στήν τάξη. Ὁ Στέφανος, ἡ Ἀνθούλα, ἡ Ἀργυρούλα, ὁ Λουκάς.... Ὁ ἕνας ἔλεγε ποῦ πῆγε τό καλοκαίρι, ὁ ἄλλος ἔφερε νά μᾶς δείξει τούς βόλους του... Ἡ Ἀνθούλα εἶχε κόψει τά μαλλιά της κι ὁ Στέφανος ψήλωσε πολύ. Νά δεῖς πῶς ψήλωσε, θεῖε! Ἐνα κεφάλι μέ περνάει τώρα. Καί ξέρεις; Ἐμεῖς ἐφέτος στήν τάξη εἴμαστε μεγάλοι, γιατί εἶναι ἄλλα παιδιά πιο μικρά ἀπό μᾶς. Κατάλαβες;

– Κατάλαβα!

– Κάθισα πάλι μαζί μέ τό Μανόλη, στό τρίτο θρανίο... Μοῦ ἄρесе ἡ πρώτη μέρα στό σχολεῖο, θεῖε, γιατί ὅλα ἦταν χαρούμενα καί γελαστά.

– Naί, ἀγόρι μου, παραδέχτηκε ὁ θεῖος. Ἡ πρώτη μέρα τοῦ σχολεῖου εἶναι πάντα χαρούμενη καί γελαστή.

4. Πρώτη μέρα μαθητής

Πρώτη μέρα μαθητής,
γύρνα κόσμε, νά μέ δεῖς.

Ἡ στολή μου πού φορῶ,
μπλέ κομμάτι ἀπό οὐρανῶ.

Ἔχω σάκα μεγαλειῶ,
μέ τετράδια καί βιβλίο,

πού ἔχει ἀπέξω γάτες, σκύλους
τούς καλύτερούς μου φίλους.

Στό σχολειό μου τρέχω... φτάνω,
μπαίνω στήν αὐλή, τά χάνω.

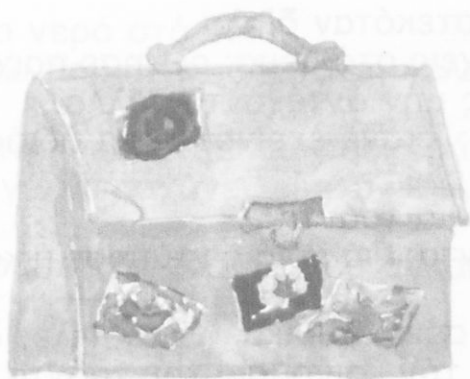
Ἀπό φίλους ξεχειλίζει
κι ὄλο γράμματα μυρίζει.

Κι ἡ δασκάλα μᾶς κοιτάει
κι ὄλο ἀγάπη μᾶς μιλάει.

Καί μᾶς λέει: Κι αὐτή ἡ χρονιά,
καλορίζικη παιδιά.

Ρένα Καρθαίου

«Ὁ ἀγέρας παίξει φλογέρα»

5. Ἡ καινούρια τσάντα

Προχώρησαν – θεῖος καί ἀνιψιός – πρὸς τὸ μικρὸ καφενεδάκι πού εἶχε στήν παραλία ἢ μητέρα τοῦ Γιάννη. Τούς περίμενε στήν πόρτα μέ χαρές καί γέλια. Ὁ Πάνος, ὁ μεγαλύτερος ἀδερφός του, τή βοηθοῦσε στή δουλειά. Ὁ θεῖος τούς χαιρέτησε, κάθισε σέ μιά καρέκλα καί πῆρε τὸ Γιάννη κοντά του.

– Δέ μου λές ἀλήθεια, Γιάννη, ἀπό τσάντα πῶς πᾶς;

– Ἔχω τήν περσινή, ἐκείνη τήν τρύπια, πού μ' ἔκανε νά χάνω τίς γομολάστιχες καί τὰ μολύβια, ξέρεις...

– Ξέρω! Εἶσαι λίγο ἀκατάστατος, Γιάννη, πρέπει νά τό παραδεχτεῖς.

– Εἶμαι. Naί, εἶμαι! ἔκανε ὁ Γιάννης κουνώντας τὸ κεφάλι.

– Ἔλα ὅμως πού ἐγώ σ' ἀγαπῶ.

– Ἐσύ μᾶς ἀγαπᾶς ὅλους, θεῖε, εἶπε ὁ Πά-

νος πού στεκόταν δίπλα.

– Τί ἔχεις στό δέμα; ρώτησε παιχνιδιάρικα ὁ Γιάννης μὴν ἀντέχοντας ἄλλο.

– Ποῦ; ἔκανε ἐκεῖνος τάχα ἀδιάφορα.

– Νά, ἐδῶ!

– "Α! Μιά τσάντα!

– Τσάντα; Γιά ποιόν; χτύπησε ἡ καρδιά τοῦ Γιάννη.

– Γιά σένα φυσικά. "Ελα, Φίλε, δῶσε στό παιδί μας τήν καινούρια του τσάντα γιά νά μὴ χάνει πιά τίς γόμες καί τὰ μολύβια του!

Ὁ Φίλος ἄρπαξε τό πακέτο ἀπό τὰ χέρια τοῦ θεῖου καί τό ἔδωσε τοῦ παιδιοῦ μέ χαρούμενα γαβγίσματα. Τό παιδί ἀγκάλιασε τό θεῖο του, τόν γέμισε φιλιά κι «εὐχαριστῶ», κι ἐπειδὴ δέν ἤξερε πῶς νά δείξει τή χαρά του, χοροπηδοῦσε γύρω του μαζί μέ τό Φίλο.

Ὁ Γιάννης ἄνοιξε μέ λαχτάρα τό περιτύλιγμα κι ἔπιασε τή σάκα στά χέρια του. Ἦταν ἀπό μπλέ πανί μέ κόκκινες ραφές καί μεγάλη. Μποροῦσε νά βάζει ὄρθια ἀπό τή μιά μεριά τὰ βιβλία, ἀπό τήν ἄλλη τὰ τετράδια κι ἔμενε χῶρος καί γιά κασετίνα.

– Λοιπόν; Πῶς σοῦ φαίνεται; ρώτησε ὁ θεῖος Χαραλάμπης.

– Εἶναι ἡ πιό ὠραία σάκα πού ἔχω δεῖ στή ζωή μου, εἶπε εὐτυχισμένος ὁ Γιάννης.

– Εἶναι ἡ πιό ὠραία, γιατί εἶναι ἡ δική σου, εἶπε ἡ μητέρα φέρνοντας τόν καφέ κι ἓνα πο-

τήρι κρύο νερό στό θεϊό.

– Μόνο πού είναι αδύνατη, γέλασε ό Πά-
νος.

– Θα τής δώσω έγώ νά φάει γράμματα καί
νούμερα γιά νά παχύνει, είπε ό Γιάννης. Μείνε
ήσυχος.

Κρατοῦσε τήν τσάντα του άγκαλιά καί δέ
χόρταινε νά τή βλέπει.

6. Ἡ ζωγραφιά ενός δρόμου

“Όταν ό θεϊός ήπια τον καφέ του κίνησαν
γιά τό σπίτι. Ό Φίλος τούς άκολουθοῦσε από
πίσω.

Πρίν φτάσουν, στάθηκαν σ' ένα άνηφορικό
σημείο ν' άγναντέψουν τή θάλασσα. Ό Λά-
μπης βουτοῦσε όλοένα ψάχνοντας γιά μικρές
άθερίνες. Τόν χαιρέτησαν, μά δέ γύρισε νά
τούς κοιτάξει.

Ό θεϊός κοίταξε μέ άγάπη τό δρομάκι του

σπιτιού τους.

– Έδω έχω παίξει βόλους και κρυφτό, Γιαννάκη. Έδω έχω φάει μουρα από τις μουριές κι έχω χτυπήσει τα γόνατά μου στο πλακόστρωτο τουλάχιστον εκατό φορές, είπε.

Κοίταξε κι ο Γιάννης τό δρόμο τους σαν νά τόν έβλεπε για πρώτη φορά. Μά ήταν πραγματικά τόσο ώραιος ή ο θεϊος του τόν έβλεπε έτσι γιατί είχε ζήσει εκεί τά παιδικά του χρόνια;

“Ασπρα σπίτια, άσβεστωμένα. Πλακόστρωτο άνηφορικό. Μουριές στή σειρά. Μικρές αϋλές μέ μπουκαμβίλιες σ’ όλα τά χρώματα. Κι αϋτή ή πλατεία μέ τά πέτρινα πεζούλια και τίς ροδόδάφνες ήταν σαν παρατηρητήριο στό πέλαγος.

– Σ’ αϋτό τό πεζούλι περίμενα τόν πατέρα μου νά γυρίσει από τό ψάρεμα, είπε ο θεϊος.

– Έτσι κάνουμε ο Πάνος κι εγώ, φώναξε ο Γιάννης.

Ο Λάμπης είχε πλησιάσει κοντά τους και κουνούσε ρυθμικά τά μεγάλα κάτασπρα φτερά του. Από πίσω του ο ήλιος σαν κατακόκκινος δίσκος βυθιζόταν στόν ορίζοντα. Τά κυματάκια κεντούσαν άσπρους άφρούς.

– Αϋτός λοιπόν ο δρόμος είναι σαν ζωγραφιά, μουρμούρισε ο θεϊος, αλλά κι άσχημος νά ήταν πάλι θά τόν άγαπούσα, γιατί έδω γεννήθηκα κι έδω μεγάλωσα.

7. "Ένα φύλλο σέ' μιά γειτονιά

Έκείνη τή στιγμή ένα δυνατό αγέρι πήρε τό ναυτικό σκουφο του θείου.

—Φθινοπώριασε! είπε εκείνος κι έσκυψε νά τόν μαζέψει.

Δίπλα στό σκουφο βρέθηκε κι ένα πράσινο φύλλο. Είχε πέσει από τό δέντρο κάτω στό πλακόστρωτο. Έμεινε γιά λίγο εκεί άκίνητο, σασιτισμένο, χωρίς νά ξέρει τί νά κάνει. Κοίταξε ψηλά στό κλαδί τή μάνα του πού άποχωρίστηκε, τής είπε «άντίο» και έφυγε μέ τόν αγέρα.

Ό Γιάννης κι ό θεϊός τό άκολούθησαν. Άπό πίσω και ό Φίλος, περίεργος νά δει τί συμβαίνει.

Τό φύλλο πέρασε από τό σπίτι τής κυρα-Μαρίας και μύρισε τά βασιλικά της. Σταμάτησε κάτω από τό μπαλκόνι του Μανόλη και θαύ-

μασε τ' ἄσπρα γαρίφαλα. Μετά τό ξαναπῆρε ὁ ἀγέρας καί τό κατέβασε στήν πόρτα τῆς Ἀνθούλας. Τό φθινοπωρινό ἀγέρι τό ἔσπρωχνε φιλικά κι ἐκεῖνο ὅλο προχωροῦσε. Κατηφόρισε τό δρομάκι, ἔστριψε τή γωνιά, σάν νά πήγαινε ν' ἀγοράσει ψωμί στό φούρναρη, βρῆκε τόν μπακάλη στήν πόρτα καί διάβασε στήν ταμπέλα «Παντοπωλεῖο».

Στό μανάβη μελέτησε τά φθινοπωρινά φρούτα, δίστασε νά προχωρήσει, ἀλλά ἀποφασισμένο νά γνωρίσει τή γειτονιά πήγε παραπέρα. Εἶχε σταθεῖ τώρα στήν πόρτα τοῦ ψιλικατζιδικου. Παραλίγο νά μπεῖ μέσα ν' ἀγοράσει καραμέλες καί φοῦσκες.

Στό περιπτερο διάβασε τά νέα τῆς ἡμέρας ἀπό τίς ἐφημερίδες πού κρέμονταν μέ μανταλάκια κι ὕστερα... ἔμεινε πολλή ὥρα μπροστά στό ζαχαροπλαστεῖο βλέποντας τίς πάστες καί τούς λουκουμάδες.

Ὁ Γιάννης συμπάθησε τό φύλλο πού ἀγαποῦσε τά γλυκά καί τά ταξίδια. Ἔσκυψε, τό πῆρε μέ στοργή στά χέρια του καί εἶπε τοῦ θεοῦ Χαραλάμπη:

– Τό λυπᾶμαι, θεῖε. Θά τό πάρω μαζί μου νά τό βάλω στό φυτολόγιό μου.

Κι ἀπό τόν ἴδιο δρόμο γύρισαν καί οἱ τρεῖς στό σπίτι.

8. Τό σπιτάκι τῆς βροχῆς

Ἄπό τήν ἄλλη ἄκρη τοῦ δρόμου εἶδαν τή γιαγιά νά ῥχεται βιαστική κρατώντας στήν ἀγκαλιά τό μωρό τους. Εἶχε πάει ν' ἀνάψει τό καντηλάκι τοῦ Ἀι-Δημήτρη, ὅπως τό ἔκανε πάντα στόν ἑσπερινό τοῦ Σαββάτου. Ἔτρεξε νά τοὺς ἀνταμώσει. Ἔσμιξαν μάνα καί γιός καί φιλήθηκαν γλυκά.

Τότε ἔπεσαν οἱ πρῶτες ἀραιές ψυχάλες στά κεφάλια τους καί στά πλακάκια τῆς αὐλῆς. Ἔτσι ξαφνικά.

– Μπά! Μπά! μουρμούρισε ὁ θεῖος ἀπορημένος. Ἄρχισαν καί τά πρωτοβρόχια;

– Μά δέ βλέπεις τά σύννεφα, θεῖε; εἶπε ὁ Γιάννης. Τά σύννεφα εἶναι τό σπιτάκι τῆς βροχῆς. Ἐμένα μοῦ ἀρέσει ἡ βροχή, γιατί ἀπό πίσω της ἔρχεται τό οὐράνιο τόξο!

Σέ πέντε λεπτά ἡ βροχή εἶχε πλύνει τό πλακόστρωτο τοῦ δρόμου, εἶχε νοτίσει τό χῶμα, εἶχε μοσχοβολήσει τήν πλάση, εἶχε προλάβει νά λερώσει τά τζάμια καί τραγουδοῦσε ἀμέριμνη σάν νά μή συνέβαινε τίποτα.

Ὁ Γιάννης ἔτρεχε ἀπό τό ἕνα τζάμι στό ἄλλο καί τήν παρακολουθοῦσε. Στό ἕνα τζάμι χόρευε ἕνα πηδηχτό πεντοζάλη. Στό ἄλλο ἔπεφτε βιαστική καί γρήγορη καί στό ἄλλο τσιγκούνικα, κόμπους κόμπους. Στό ἕνα παράθυρο ἔμοιαζε μέ κρόσσι, στό ἄλλο μέ ριγωτή κουρτίνα.

– Νά γέμισαν ἄραγε οἱ πηγές; ἀναρωτήθηκε
ὁ Γιάννης.

Κι ἀπάντησε μονάχος του:

– Δέ θά γέμισαν;

Ξαναρωτήθηκε:

– Νά ἐτοιμάστηκε τό χῶμα γιά ὄργωμα;

Κι ἀπάντησε πάλι μονάχος του:

– Δέ θά ἐτοιμάστηκε;

Ξέρει αὐτή τή δουλειά της, κι ἄς τή βλέπει ὁ
Γιάννης ἔτσι ἀδιάφορη, τάχατε πῶς δέν τή
νοιάζει τίποτε.

Μετά ὁ Γιάννης θυμήθηκε τό δάσκαλό του.
Πῶς τό εἶχε μαντέψει ὅτι θά ἔβρεχε καί τούς
εἶχε μάθει τό πρῶι τό τραγούδι γιά τό πρωτο-
βρόχι;

9. Πρωτοβρόχι

Ἡ βροχή στόν κάμπο γράφει
αὐλακιές ἀπό χρυσάφι.

Κι εἶναι πάνω στό χορτάρι
κάθε στάλα κεχριμπάρι.

Παίζουν σάν τρελά σπουργίτια
στά νερά τά πιτσιρίκια.

Πλένονται πλαγιές καί βράχια
λαγκαδιές καί καταράχια.

Νιόβρεχτο τό χῶμα ἀχνίζει
σάν καλύβα πού καπνίζει.

Γιῶργος Σουρέλης

«Ὁ ἀγέρας παίξει φλογέρα»

10. Φθινόπωρο στό νησί

Τό φθινόπωρο τά φεριμπότ καί τά καράβια γεμίζουν από τουρίστες πού φεύγουν. Ένα πολύχρωμο πλήθος περιμένει στήν παραλία γιά τό ταξίδι του γυρισμού.

Τό καλοκαίρι ή μητέρα του Γιάννη δέν προλαβαίνει νά ψήνει καφέδες κι ό Πάνος νά κάνει λογαριασμούς. Τό φθινόπωρο λιγοστεύει ή δουλειά καί οί καρέκλες στό καφεενδάκι μένουν άδειανές κι έρημες. Ό Πάνος κάθεται καί κοιτάζει τή θάλασσα μελαγχολικά. Τά βαπόρια πού σφυρίζουν λένε αντίο στό καλοκαίρι.

Οί νησιώτες μένουν μόνοι στό νησί τους καί τό φθινόπωρο βγαίνει στίς γειτονιές καί παίζει.

Ρίχνει τά φύλλα από τά δέντρα καί τ' αφήνει γυμνά. Τά βρέχει καί τά κάνει νά δακρύνουν. Κατεβάζει τά πέπλα τής νύχτας από νωρίς καί ή μέρα μικραίνει.

Μπαίνει μέσα στό σπίτι καί άνοίγει τίς ντουλάπες. Τινάζει τίς ναφθαλίνες. Βγάζει έξω τίς ζακέτες καί τά πλεκτά. Άνοίγει τίς όμπρέλες καί πλατσουρίζει στό νερά. Ξεκλειδώνει τήν πόρτα του σχολείου καί ντύνει τά παιδιά μέ μπλέ ποδιές.

Παρέα μέ τή βροχή νοτίζει τό χῶμα γιά ν' αρχίσει τό ὄργωμα καί ή σπορά. Πηγαίνει μέ τούς άμπελουργούς στ' άμπέλια νά κόψει τά

σταφύλια. Χαίρεται τόν τρύγο μέ τούς νιούς
καί τίς κοπελιές. Γελά καί τραγουδά πατώντας
τά σταφύλια. Βάζει τό μούστο στά βαρέλια.
Μαζεύει τίς έλιές. Κοκκινίζει τά μήλα στίς μη-
λιές.

Τό φθινόπωρο νευριάζει τή θάλασσα. Άλ-
λοτε τής βάζει ρυτίδες στό πρόσωπο κι άλλοτε
τήν άγριεύει στέλνοντάς της μεγάλα κύματα
νά παλέψει μαζί τους. Τά θαλασσοπούλια
παρακολουθοῦν άπό ψηλά καί κρώζουν άγριε-
μένα. Τά γριγρί δέν έχουν κάθε μέρα δουλειά
καί μένουν στό μικρό λιμάνι.

Σ' όλα τά πράγματα περνά ένα ρίγος, μιά
ανάτριχίλα. Κι όλα αυτά μαζί είναι τό φθινό-
πωρο.

11. Ἡ μηλίτσα

Στή μηλίτσα στή μηλιά
πήγανε χίλια πουλιά

κάθε μῆλο, μίλημα
κάθε φύλλο, φίλημα.

Ἡ μηλίτσα ἡ μηλιά
γέμισε τρελή λαλιά

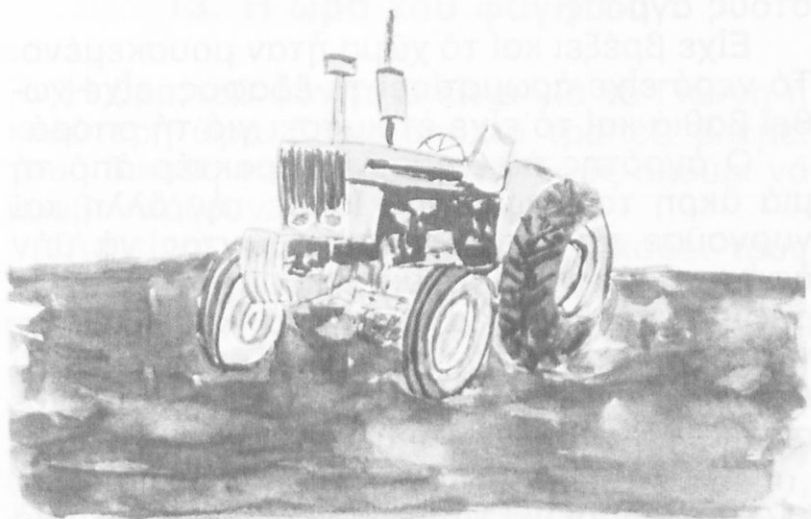
μῆλα, φύλλα χρώματα
πτερωτά καμώματα.

Ἄχ, μηλίτσα μου μηλιά,
τώρα ἔχεις καί μιλιά.

«Τά μῆλα τά φύλλα»

Θέτη Χορτιάτη

12. Τό ὄργωμα

Ὁ πατέρας τοῦ Γιάννη «ὀργώνει» τὴ θάλασσα. Εἶναι ψαράς. Δέν εἶναι ἀγρότης. Ἔτσι, μέχρι πέρσι πού πῆγε στό σχολεῖο ὁ Γιάννης δέν εἶχε δεῖ οὔτε πῶς ὀργώνουν οὔτε πῶς σπέρνουν ἓνα χωράφι.

Ἄκουγε νά μιλᾶνε γιά ἄροτρα καί γιά τρακτέρ, ἀλλά οὔτε τό ἓνα εἶχε δεῖ ἀπό κοντά, οὔτε τό ἄλλο. Ἐκεῖνος ἤξερε μόνο τά δίχτυα, τά παραγάδια, τίς καθετές, τίς συρτές καί τ' ἄλλα σύνεργα τῆς ψαρικής πού χρησιμοποίησε ὁ πατέρας του.

Ὁ περσινός του δάσκαλος τοῦς εἶχε πάει μέ καῖκι σέ μιά τοποθεσία πού τήν ἔλεγαν «Παναγιά» κι εἶδαν πῶς γίνεται τό ὄργωμα

στούς αγρούς.

Είχε βρέξει καί τό χῶμα ἦταν μουσκεμένο. Τό νερό εἶχε ἀρωματίσει τό ἔδαφος, εἶχε χωθεῖ βαθιά καί τό εἶχε ἐτοιμάσει γιά τή σπορά.

Ὁ ἀγρότης ὀδηγοῦσε τό τρακτέρ ἀπό τή μιά ἄκρη τοῦ χωραφιοῦ ἴσαμε τήν ἄλλη καί γυρνοῦσε πάλι πίσω προσπαθώντας νά μὴν ἀφήσει ἄσκαφτη οὔτε μιά σπιθαμή γῆς. Τό χωράφι γέμισε λοφάκια ἀπό χῶμα, καθώς οἱ δαγκάνες τοῦ τρακτέρ τό ἔσκαβαν κι ἔφερναν τό ἐπάνω κάτω γιά νά πάρει ἀέρα καί νά φρεσκαριστεῖ.

Σ' αὐτό τό χῶμα πού τό ζωντανεύει ὁ ἥλιος κι ὁ ἀέρας πρέπει νά πέσουν οἱ σπόροι γιά νά πιάσουν καλά.

—“Ἐ, μπαρμπα-Θωμά, τώρα ἡ δουλειά εἶναι πιό εὐκόλη, ἔτσι; ρώτησε ὁ δάσκαλός μας τόν ἀγρότη πού ὄργωνε.

Ὁ μπαρμπα-Θωμάς κατέβηκε γιά λίγο ἀπό τό τρακτέρ καί ἄρχισε νά διηγεῖται στά παιδιά σάν παραμῦθι πῶς ὄργωνε τά παλιά χρόνια μέ τό ἀλέτρι καί τά βόδια καί πόσο κουραζόταν καί ἴδρωνε γιά νά κάνει καρπερή τή γῆ.

13. Ἡ ὥρα τοῦ φαγητοῦ

Ἡ ὥρα τοῦ φαγητοῦ εἶναι γιά τό Γιάννη ἡ καλύτερη ὥρα. Γύρω ἀπό τό τραπέζι βλέπει τούς δικούς του ὅλους μαζί. Τούς ἀκούει νά κουβεντιάζουν.

Ἄς εἶναι μικρός. Χαίρεται ν' ἀκούει τούς μεγάλους νά μιλοῦν γιά τίς χαρές καί τίς λύπες τους.

Θυμᾶται πόσο μεγάλη στενοχώρια πέρασαν, ὅταν ὁ πατέρας ἔχασε τά δίχτυα σ' ἐκεῖνο τό δυνατό μέλτέμι. Θυμᾶται ἀκόμα πόση χαρά ἔνιωσαν, ὅταν ἡ μητέρα τούς εἶπε ἕνα βράδυ, ἐκεῖ πού ἔτρωγαν, ὅτι θά ἔχουν κι ἄλλο ἕνα ἀδερφάκι. Ὁ Γιάννης τό θυμᾶται, γιατί ἔνιωσε μεγάλη χαρά.

Ὅταν ἔρχεται ὁ θεῖος γελᾶνε πολύ. Τούς λέει διάφορες ἱστορίες. Τό μωρό χτυπᾶ τό κουτάλι στό καρεκλάκι του καί ἡ μάνα διασκεδάζει μέ τή χαρούμενη φασαρία πού γίνεται.

Ἐκεῖνο τό βράδυ ὁ πατέρας εἶχε καλή ψαριά κι ὁ θεῖος εὐχαριστήθηκε φρέσκο ψάρι. Ἡ γιαγιά εἶχε βάλει ὅλη τήν τέχνη της στό τηγάρισμα. Ἡ ντοματοσαλάτα μοσχοβολοῦσε μέ τό φρέσκο ἀγγουράκι καί τό μαϊντανό. Τό κρασί ἔλαμπε μέσα στά ποτηράκια. Γιά χατίρι τοῦ θεῖου φτιάχτηκε καί μουσταλευριά.

– Μητέρα, στήν ὑγείά σου, σήκωσε τό ποτηράκι του ὁ θεῖος Χαραλάμπης.

Καί κοίταξε μέ ἀγάπη τή μάνα του, δηλαδή τή γιαγιά τοῦ Γιάννη.

14. Σέ ποιόν χρωστᾶμε τό κρασί

Τήν ὥρα πού ὁ θεῖος ἔπινε τό κρασάκι του, ὁ Πάνος ἄρχισε νά διηγεῖται:

– Μιά φορά κι ἓναν καιρό ἦταν ἓνας βοσκός πού τόν ἔλεγαν Στάφυλο...

Πόσο τόν θαύμαζε ὁ Γιάννης τόν ἀδερφό του γιά τίς ἱστορίες πού ἤξερε. Τόν ἄκουγε μ' ἀνοιχτό τό στόμα.

– Λοιπόν, Πάνο;

– Λοιπόν, ἐκεῖ πού ἔβοσκε τίς κατσίκες του, παρατήρησε ὅτι μία ἀπ' αὐτές πήγαινε σέ μιάν ἄκρη, ἔτρωγε ἓνα φυτό πού φύτρωνε στήν πλαγιά καί μετά ἄρχιζε νά χοροπηδᾶ γεμάτη χαρά καί κέφι. Ὁ Στάφυλος παρακολούθησε ἀπό περιέργεια τήν κασίκα του δυό τρεῖς φορές καί κάθε φορά τήν ἔβλεπε νά χοροπηδᾶ σάν τρελή.

«Μή χειρότερα! ἀναρωτιόταν ὁ Στάφυλος, τρελό εἶναι τό κασίκι μου καί χορεύει; Ἄς φάω κι ἐγώ νά δοκιμάσω.» Πῆγε κοντά, ἔκοψε τό γλυκό καρπό καί δοκίμασε. Ξετρελάθηκε. Ἔφαγε, ξανάφαγε, ὥσπου στό τέλος ἄρχισε κι ἐκεῖνος τά χοροπηδητά.

Ὁ Πάνος διηγιόταν κι ὁ Γιάννης γελοῦσε.

– Λοιπόν, Πάνο;

– Ὁ Στάφυλος σκέφτηκε νά πάει τόν καρπό στό βασιλιά του τόν Οἰνέα. «Βασιλιά μου, τοῦ εἶπε, φάε ἀπ' αὐτό τό φρούτο, νά δεῖς τί γλυκό καί νόστιμο πού εἶναι!»

– Κι ἔφαγε ὁ βασιλιάς;

–“Εφαγε λέει; ”Οχι μόνο έφαγε, αλλά τό
έσπιψε και ήπιε και τό χυμό του κι έτσι κάπως
έμαθε ό κόσμος τό κρασί. Ό βασιλιάς Οίνεας
έδωσε τ’ όνομά του στό χυμό, γι’ αυτό και τό
κρασί λέγεται «οίνος» και τό φρούτο πήρε τ’
όνομά του από τό Στάφυλο και όνομάστηκε
«σταφύλι».

– Για σκέψου, είπε ό θεϊός, δηλαδή στό
Στάφυλο χρωστάμε τό κρασί; Νά, πού όλο και
κάτι μαθαίνω!

15. Ὁ Τρυγητής

Μοσκοβόλησαν τ' ἀμπέλια
ἀπό τούς ροδίτες.
Τρέχουμ' ὅλοι ἐκεῖ μέ γέλια
σάν τρελοί σπουργίτες.

Μέ κλωνιά στεφανωμένοι
πρόσχαρα τρυγᾶμε
κι ἕνα γύρο ἀγκαλιασμένοι
ὄλο τραγουδᾶμε.

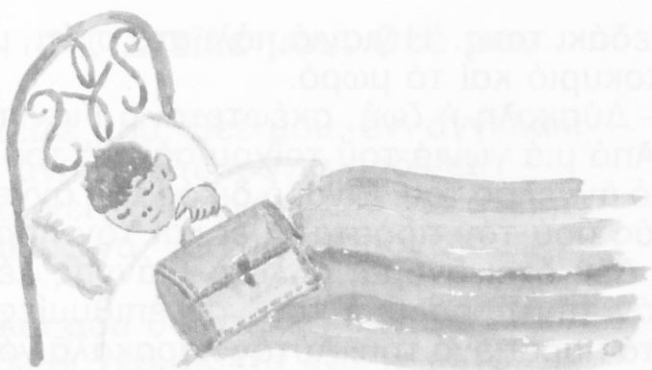
Ὁ χορός μας θέ ν' ἀρχίσει
μέξ στό πατητήρι.
Μοῦστος θά μοσκομυρίσει.
ὦ! τί πανηγύρι!

Τά βαρέλια ἀράδα ἀράδα
τώρα θά γιομίσουν
καί τοῦ τρύγου τή λιακάδα
στό κρασί θά κλείσουν.

Γιώργης Κρόκος

«Παιδικά χαμόγελα»

16. Καληνύχτα, Γιάννη...

Ο ύπνος είναι ένας καλός φίλος του Γιάννη. Ένας φίλος σαν τό Μανόλη. Μόνο πού ό Μανόλης τόν ξυπνά, ένώ ό ύπνος τόν αποκοιμίζει. Μόλις πέσει στό κρεβάτι του, τόν παίρνει άγκαλιά.

– Είσαι κατάκοπος, Γιάννη. Έσκαβες όλη μέρα. Κλείσε τά μάτια σου. Καιρός νά ξεκουραστείς.

Ο Γιάννης ξέρει πώς αυτό δέν είναι αλήθεια, αλλά, πρίν προλάβει νά τό σκεφτεί, έχει κιόλας κοιμηθεί.

Άπόψε τά μάτια του μένουν άνοιχτά. Κρατά άγκαλιά τήν τσάντα του. Σκέφτεται τό θεϊό του. Πόσο τόν αγαπάει καί πόσο κουράζεται μ' αυτά τά ταξίδια χειμώνα καλοκαίρι.

Ύστερα συλλογιέται τόν πατέρα του. Ψάρια, δίχτυα, φουρτουνες, άρμύρα, άγωνία. Ή μάνα του κουράζεται όρθια όλη μέρα στό κα-

φενεδάκι τους. Ἡ γιαγιά πάλι στό σπίτι, μέ τό νοικοκυριό καί τό μωρό.

– Δύσκολη ἡ ζωή, σκέφτεται ὁ Γιάννης.

Ἀπό μιά γωνιά τοῦ τοίχου σάν νά τοῦ γνέφει ὁ ἄγγελός του. Εἶναι ὁ δικός του ἄγγελος, αὐτός πού τόν προστατεύει καί τόν παρηγορεῖ. Δέν ἔχει ὄνομα, ἀλλά ὁ Γιάννης λέει σ' αὐτόν τήν προσευχή του, τίς ἐπιθυμίες του καί τά παράπονά του. Αὐτόν παρακαλᾷ νά ἔχει καλά τούς δικούς του καί νά τόν κάνει καλό παιδί.

Ὁ ἄγγελος συνεχίζει νά τοῦ γνέφει:

– Ἄντε τώρα, καληνύχτα, Γιάννη. Εἶναι ἀργά.

17. Στείλε μου, Θεέ μου...

Στείλε μου, Θεέ μου, ἔν' ἀγγελάκι
μ' ἄνθινα φτερούγια ροδαλά.
Νά' χει τό φεγγάρι Σου γιά στέμμα.
"Ἡλιος νά 'ναι, σάν χαμογελά.

Πλάι μου θά στέκει, σάν διαβάζω.
...Χέρι χέρι βόλτα ἐγώ κι αὐτό.
Δίχως ζαβολιές θέ νά τοῦ παίζω:
μιά κρυφτούλι, μιά κυνηγητό.

"Όταν θά χορταίνουμε τρεχάλα,
ἔχω μιά τραμπάλα στήν αὐλή.
Πάνω ἐκεῖ θά παίζουμε τά δυό μας,
ἄγγελος αὐτός κι ἐγώ πουλί.

.....

Κι ὅταν στό κρεβάτι θά πλαγιάζω
σάν πουλί σέ πρόσχαρη φωλιά,
δυό θ' ἀποσκεπάζει τότε ἡ μάνα
μές στῆς σιγαλιᾶς τήν ἀγκαλιά.

Γιώργης Κρόκος

(ἀπόσπασμα)

Ἄπό τό «Χρυσό Ρόδι»

18. "Ένας γάτος..."

Ὁ γάτος τοῦ Γιάννη εἶναι πολύ ἔξυπνος. Τά παιδιά τόν ἀγάπησαν ἀπό τήν πρώτη στιγμή πού τόν βρῆκαν ἔξω ἀπό τήν πόρτα τους νά τρέμει ἀπό τό κρύο. Ἐχει παχύ τρίχωμα καί παχιά οὐρά. Εἶναι ἡ ἀχώριστη παρέα τους.

Χωρίς νά κρατᾶ ρολοί, ξέρεي τί ὥρα εἶναι. Στή μία ἀκριβῶς κάθε μεσημέρι περιμένει τά παιδιά στήν ἄκρη τοῦ δρόμου νά γυρίσουν ἀπό τό σχολεῖο καί πηγαίνουν ὅλοι μαζί στό σπίτι.

Ἀπό τήν ἄλλη μεριά εἶναι καί σπουδαῖος... ποδοσφαιριστής. Ὄταν τοῦ δώσειν κουβάρι ἢ μπαλάκι μπορεῖ νά σοῦ παίξει τό καλύτερο μάτς τοῦ κόσμου. Πρῶτα τό κοιτάζει καλά. Μετά τό σπρώχνει, τό κυλᾶ, τό κλοτσᾶ, τό πάει παρακάτω, τό γραπώνει, κάνει τρίπλες καί βάζει γκόλ!

— Ποῦ τό ξέρεις; λέει ὁ Μανόλης στό Γιάννη. Μπορεῖ οἱ γάτες ν' ἀνακάλυψαν πρῶτες τό ποδόσφαιρο.

Αὐτό ὁ Γιάννης δέν τό ξέρει, ξέρει ὅμως

καλά ὅτι ὁ γάτος του ἀνακάλυψε πρῶτος ἐκεῖνο τόν κλέφτη τόν ποντικό πού χώθηκε στήν ἀποθήκη τοῦ χασάπη γιά νά φάει τό στάρι καί τά λουκάνικα πού κρέμονταν ἐκεῖ πέρα.

Ὁ καημένος ὁ ποντικός πλήρωσε μέ τή ζωή του αὐτά τά λουκάνικα. Τοῦ γάτου ὅμως τοῦ βγήκε σέ καλό. Ὁ Δημήτρης, τό παιδί τοῦ χασάπη, τοῦ ἔδινε ἀπό τότε κάθε Σάββατο ἕνα μικρό πλεμόνι.

Ὁ Δημήτρης εἶπε γιά πρώτη φορά στό Γιάννη ὅτι ὁ γάτος αὐτός μπορεῖ νά εἶναι «τῆς Περσίας». Ὁ Γιάννης ὅμως πού δέν ἤξερε ὅτι ὑπάρχουν πολλῶν εἰδῶν γάτες, ὅπως τῆς Περσίας, τῆς Ἀγκύρας, τοῦ Σιάμ, θύμωσε πολύ καί εἶπε:

—Ὁ γάτος αὐτός εἶναι δικός μου καί τοῦ Πάνου. Τόν βρήκαμε ἔξω ἀπό τήν πόρτα μας. Ἄν ἦταν τῆς Περσίας, ἄς μὴν τόν ἄφηνε νά τῆς φύγει.

19. Σάν ξυπνās Κυριακή...

Κάθε πρωί κάτι περίεργες ήλιαχτίδες, περίεργες νά δοῦν τί κάνει ὁ Γιάννης, μπαίνουν ἀπό μιά χαραμάδα στό δωμάτιό του καί τόν ξυπνοῦν. Ὁ Γιάννης δέ θυμῶνει μέ τίς ἀχτίνες τῆς Δευτέρας, τῆς Τρίτης, τῆς Τετάρτης, τῆς Πέμπτης, τῆς Παρασκευῆς καί τοῦ Σαββάτου. Στό κάτω κάτω καλό τοῦ κάνουν, γιατί δέν πρέπει ν' ἀργήσει στό σχολεῖο.

Θυμώνει ὅμως πολύ μέ τίς ἡλιαχτίδες τῆς Κυριακῆς. Εἶναι ἀνάγκη, κυριακάτικα, νά τόν ξυπνοῦν τόσο νωρίς;

Ἄμέσως μετά ἀρχίζουν οἱ θόρυβοι.

Ἐνα βαπόρι σφυρίζει. Ὁ Πάνος βγαίνει νά πάει στό καφεενεδάκι καί χτυπᾷ τήν ἐξώπορτα. Ὁ γάτος νιαουρίζει ἔξω ἀπό τήν πόρτα του. Ὁ Φίλος γαβγίζει. Ἡ καρδερίνα κελαηδάει. Τό μωρό τους κλαίει...

Σ' αὐτό τό σπίτι λοιπόν – τό ἔχει προσέξει ὁ Γιάννης – οὔτε μιά Κυριακή δέν μπορεῖς νά εὐχαριστηθεῖς ὕπνο.

Ὁ Γιάννης εἶναι ἔτοιμος νά θυμώσει πολύ. Ἀλλά ἐκείνη τήν ὥρα τόν σταματᾷ ἡ καμπάνα τοῦ Ἀι-Δημήτρη.

– Ντάν! Γιάννη, ὄχι θυμούς!

Σιγά σιγά τό κάλεσμα τῆς καμπάνας γίνε-
ται πιό χαρωπό.

– Ντάν! Ντάν! Ντάν! Ντάν!

Ὁ Γιάννης τινάζεται ἀπό τό κρεβάτι. Τώρα πιά ξύπνησε. Πλένεται, ντύνεται, βάζει τό καλό του κυριακάτικο παντελόني, τά καλά του παπούτσια καί πάει στήν ἐκκλησία.

Στόν αὐλόγυρο μετά τή λειτουργία θά πά-
ρει σουσαμένιο κουλούρι κι ἔχει κι ἓνα ταλι-
ράκι στήν τσέπη του γιά ν' ἀγοράσει ἓνα με-
γάλο κόκκινο μπαλόني.

20. Καλημέρα!

Τόν ήλιο άνοιξε όμπρέλα
ή μέρα

χρυσά μαλλιά καί φως κορδέλα
ή μέρα

άχτίδες φόρεμα δαντέλα
ή μέρα.

Χαρά μου, σάν τόν ήλιο γέλα
σάν μέρα.

Θέτη Χορτιάτη

«Τά μήλα τά φύλλα»

21. Τηλεφωνήματα

Όταν η μητέρα του Γιάννη τηλεφωνεί στη θεία Άννα στην Αθήνα, σχηματίζει πρώτα τον αριθμό 01 και μετά παίρνει τό νούμερο του τηλεφώνου της. Ξαφνικά η θεία Άννα βρίσκεται δίπλα τους, μέσα στο σπίτι και τούς διηγείται τά νέα της.

Η θεία Άννα είναι αδερφή του πατέρα και του θείου Χαραλάμπη. Έχει δίδυμα κοριτσάκια πού μοιάζουν πολύ μεταξύ τους, τήν Άσημينا και τή Χριστίνα. Τό καλοκαίρι ό θείος Χαραλάμπης τής είχε φέρει στό νησί νά παραθερίσουν. Η θεία Άννα τότε τηλεφωνούσε κάθε μέρα γιά νά μαθαίνει άν τό σπίτι έστεκε ακόμα όρθιο. Η αλήθεια είναι πώς τά κορίτσια της ήταν πολύ άταχτα.

Ό Γιάννης θά' θελε σήμερα πού είναι Κυριακή νά τής πάρει νά μιλήσουν λιγάκι, νά τούς

πει μιά «καλημέρα» και νά τίς ρωτήσῃ ἂν πήγαν στό σχολεῖο. Εἶναι κι ἐκεῖνες μαθήτριες τῆς δεύτερης τάξης τοῦ δημοτικοῦ.

Σκέφτεται ὅμως ὅτι μόλις σηκώσουν τ' ἀκουστικό θ' ἀρχίσουν:

– Γιάννη, ἐσύ εἶσαι; Χριστίνα, ὁ Γιάννης! Μίνα, ὁ Γιάννης! Τί κάνεις Γιάννη; Τί κάνει τό γατί; Ἡ καρδερίνα τί κάνει; Τρῶς φρέσκα ψάρια; Ὁ Πάνος σοῦ παίζει καραγκιόζη; Τό μωρό σας; Κλαίει; Γελάει; Τί κάνει; Γιάννη, πές τῆς γιαγιᾶς τῆς Ἀσημίνας νά μᾶς στείλει μουσταλευριά, πού μᾶς ἀρέσει...

– Ἄσε, ἀποφασίζει ὁ Γιάννης, καλύτερα νά τίς πάρω τά Χριστούγεννα νά τοὺς πῶ και «χρόνια πολλά»...

22. Πόλεμος καί ειρήνη

Ἡ Μίνα καί ἡ Χριστίνα γύρισαν ξαναμμένες ἀπό τό σχολεῖο μέ δυό σημαϊάκια. Ἔψαξαν νά βροῦν τόν παππού τους. Ἦταν στή βεράντα καί τάζε τά καναρίνια. Χίμηξαν ἐπάνω του.

– Παππού, σήμερα γιορτάσαμε τή γιορτή τῆς σημαίας καί τοῦ ΟΧΙ, εἶπε ἡ Μίνα καί τοῦ ἔδειξε τή σημαία της.

– Ἡ Στέλλα μᾶς ἔφερε στό σχολεῖο μιά κούκλα - τσολιά, συμπλήρωσε ἡ Χριστίνα. Ξέρεις γιατί; Γιατί ὁ τσολιάς ἔδωξε μέ τήν ξιφολόγχη του τοὺς Ἴταλοὺς ἀπό τά βουνά μας...

– Κι ὁ Μίμης, ὁ γείτονάς μας, εἶχε φέρει ἓνα δίσκο μέ τραγούδια ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, τόν βάλουμε στό πικάπ καί τόν ἀκούσαμε, ξανάπε ἡ Μίνα ἐνθουσιασμένη.

– Πές καί γιά τήν Ἑλένη, πού μᾶς εἶπε ἐκεῖνο τό ποίημα...

– Ἄ, ναί...

«Νά με κι ἐγώ Ἑλληνόπουλο
στή γαλανή τή μέρα
τή φουστανέλα μου φορῶ
καί τραγουδῶ «ΑΕΡΑ»!

Ὁ παππούς τίς ἄκουγε χαμογελαστός. Τά καναρίνια εἶχαν πάψει τό κελήδημα.

– Εἶδες, Μίνα; ἔκανε σκεφτική ἡ Χριστίνα. Μόνο ἐμεῖς δέν πήγαμε τίποτε στό σχολεῖο. Κι ὅμως εἶχαμε μιά φωτογραφία τοῦ παππού, πού

τόν δείχνει φαντάρο μέσα στά χιόνια...

– Καί γιατί νά πᾶμε τή φωτογραφία καί νά μήν πᾶμε τόν ἴδιο τόν παππού; εἶπε ἡ Μίνα στενοχωρημένη. Εἶδες; Δέν τό σκεφτήκαμε... Ἄν σέ παίρναμε, παππού, στό σχολεῖο, τί θά ἔλεγεσ γιά τόν πόλεμο στά παιδιά;

ἌΟ παππούς ἄργησε ν' ἀπαντήσει. Κάθε φορά πού ἐρχόταν αὐτή ἡ μέρα, ἡ 28ῃ Ὀκτωβρίου, θυμόταν τίς ἱστορίες πού ἔζησε κι ἔνιωθε μιά πολύ βαθιά συγκίνηση. Κι ὅμως...

– Δέ θά τοὺς ἔλεγα τίποτε γιά τόν πόλεμο, εἶπε. Θά τοὺς μιλοῦσα γιά τήν εἰρήνη.

*(Τό τετράστιχο εἶναι τῆς
Στ. Κομνηνοῦ-Καρυτινοῦ.)*

23. Ἡ σημαία

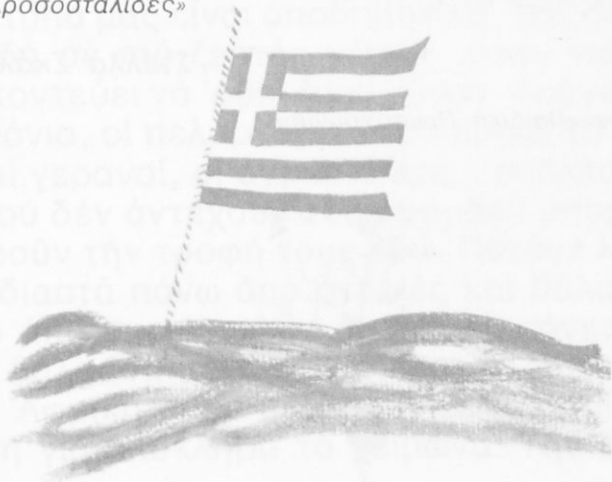
Ἄπ' τόν ἀφρό τῆς θάλασσας
καί τ' οὐρανοῦ τῆ χάρη
πρόβαλε ἡ γαλανόλευκη,
τοῦ Ἕθνους τό καμάρι.

Τῆ γνώρισαν τά κύματα
τήν ξέρουν τά βουνά μας
καί συμβολίζει πάντοτε
τῆ δόξα τῆ δικιά μας.

Ἄπλώνεται περήφανη
λευκή, γαλάζια, ώραία
δόξα καί φῶς παντοῦ σκορπᾶ
ἡ Ἑλληνική Σημαία...

Βασίλης Χαρωνίτης

«Δροσοσταλίδες»

- Γιάννη, ποῦ πᾶς;
- Κάνενας δέν τό ξέρει.
- Πότε θά 'ρθεῖς;
- Θέ νά 'ρθω τό Νοέμβρη.

- Γιαννάκη, τί θά φέρεις;
- Γιάννη, Γιαννάκη.
- Τό δυνατό τό κρύο
- τά κάστανα στό τζάκι.

- Γιάννη, ποῦ πᾶς;
- Μακριά σέ ξένα μέρη.
- Πότε θά 'ρθεῖς;
- Θέ νά 'ρθω τό Δεκέμβρη.

- Γιαννάκη, τί θά φέρεις;
- Γιάννη, Γιαννάκη.
- Χριστούγεννα θά φέρω,
- χαρές καί τραγουδάκι.

Στέλλα Σκαλτσάρη

Ἄπό τήν «Παιδική Πρωτοχρονιά»

25. "Έρχονται τά κρύα καί ή χειμωνιά

Έγώ, ή Μίνα, κοιτάζω έξω άπ' τό παράθυρο τής τάξης μας.

Στήν αύλή του σχολείου ύπάρχει ένα δέντρο μονάχα. Είν' ένα πευκο ψηλό καί όλόισιο. Στά κλαδιά του μαζεύονται καί κουρνιάζουν τά πουλιά, καί είναι τότε σάν νά κελαηδοῦν άκόμα καί οί πευκοβελόνες.

Μά έδω καί λίγο καιρό τό πευκο μας άπόμεινε βουβό. Τά πουλιά έφυγαν καί τό άφησαν όλόμόναχο. Μαζεύτηκαν πρῶτα κοπάδια κοπάδια κι έκαναν συμβούλια, τιτιβίζοντας όλόένα. Μετά, κάθε πρωινό, ένα ένα κοπάδι έφευγε, πετώντας κατά τό νοτιά. Γιατί έφυγαν, γιατί; Γυρεύαμε νά μάθουμε.

— Γιατί έρχονται τά κρύα καί ή χειμωνιά, εξήγησε ή δασκάλα μας. Καί πολλά πουλιά στόν τόπο μας είναι άποδημητικά. Ταξιδεύουν δηλαδή σέ πιό ζεστές χῶρες, όταν νιώσουν πώς κοντεύει νά 'ρθει ό χειμώνας. Φεύγουν, τά χελιδόνια, οί πελαργοί, τά τρυγόνια, τά όρτύκια, οί γερανοί, οί άγριόπαπιες... κι άλλα πουλιά πού δέν άντέχουν τό κρύο, δέν μπορούνε νά βροῦν τήν τροφή τους έδω. Πετάνε λοιπόν κοπαδιαστά πάνω άπό στεριές καί θάλασσες, πάνω άπό νησιά, πάνω άπ' τή Μεσόγειο πού είναι θάλασσα μεγάλη καί πλατιά. Πηγαίνουν στην Άφρική όπου θά βροῦν ζεστό κλίμα καί τροφή για όλόκληρο τό χειμώνα. Τήν άνοιξη

θά ξαναγουρίσουν για νά φτιάξουν πάλι τίς φωλιές τους.

– Καί ποῦ τό ξέρουν, κυρία, πότε ἔρχεται ἡ ἄνοιξη; εἶπε ὁ Πέτρος. Ἔχουν ἡμερολόγιο μαζί τους;

– Ὁχι, δέν ἔχουν ἡμερολόγιο, Πέτρο. Ἔχουν ὅμως κάτι πιά πολύτιμο: τό ἔνστικτο. Τό ἔνστικτο εἶναι σάν μιά μυστική φωνούλα βαθιά μέσα τους, πού τά εἰδοποιεῖ γιά κάθε ἀλλαγῆ. Ἔτσι, σέ κάποια στιγμή τούς ψιθυρίζει: «Ἐι, σηκωθεῖτε! Στήν πατρίδα ἔφτασε ἡ ἄνοιξη! Ἦρθε ἡ ὥρα γιά τό ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς»!

– Κυρία, ὅλα τά πουλιά φεύγουν; ρώτησε ἡ Κατερίνα.

– Ὁχι ὅλα. Ὅσα πουλιά δέν εἶναι ἀποδημητικά, περνοῦν τό χειμῶνα ἐδῶ. Ἄς ποῦμε, τά σπουργίτια, τά κοτσύφια, τά περιστέρια, οἱ ἀετοί, τά γεράκια, οἱ ἐέρδικες, οἱ δρυοκόλαπτες... Κρυώνουν, βέβαια, καί πεινοῦν. Γι' αὐτό μήν ξεχνᾶτε νά τούς ρίχνετε κανένα ψιχουλάκι, λίγο φαῖ.

Ἡ Χριστίνα ρώτησε ἀνήσυχη:

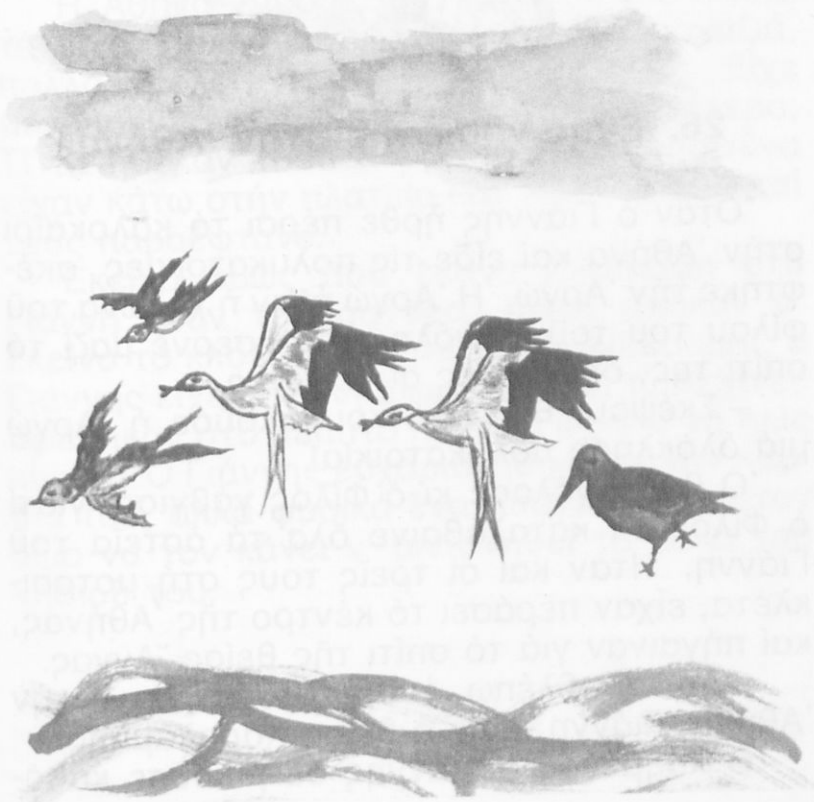
– Κυρία, κυρία, μήπως τά καναρίνια εἶναι ἀποδημητικά;

– Ἐννοεῖς τά καναρίνια πού ἔχουμε στά κλουβιά; Μά ὄχι, φυσικά. Τά κατοικίδια πουλιά δέ φεύγουν ἀπό τόν τόπο μας.

Λοιπόν, ξέρετε τί συμβαίνει μέ τήν παγωνιά; Διώχνει τά πουλιά, μά φέρνει πίσω τόν πατέρα. Ναί, ναί, τήν τελευταία φορά πού τηλεφώνησε, μᾶς τό εἶπε ξεκάθαρα:

– Παιδιά μου, ὅπου νά 'ναι πιάνουν τά μεγάλα κρύα. Ἔρχεται ὁ χειμῶνας! Θά γυρίσω στή φωλιά μας, στό σπίτι μας!

Νά λοιπόν πού, ἀντίθετα μέ τά πουλιά, ὁ μπαμπάς μας θά ἔρθει μέ τά κρύα καί θά φύγει ὅταν πιάσουν οἱ ζέστες!

26. Ένας νησιώτης στην 'Αθήνα

Όταν ο Γιάννης ήρθε πέρσι τό καλοκαίρι στην 'Αθήνα καί είδε τίς πολυκατοικίες, σκέφτηκε τήν 'Αργώ. 'Η 'Αργώ ήταν ή χελώνα του φίλου του του Μανόλη, πού ἔσερνε μαζί τό σπίτι της, ὅπως ὅλες οἱ χελῶνες.

– Σκέψου, θεῖε, νά κουβαλοῦσε ή 'Αργώ μιά ὀλόκληρη πολυκατοικία!

Ὁ θεῖος γέλασε κι ὁ Φίλος γάβγισε, γιατί ὁ Φίλος τά καταλάβαινε ὅλα τά ἀστεῖα του Γιάννη. Ἦταν καί οἱ τρεῖς τους στή μοτοσυκλέτα, εἶχαν περάσει τό κέντρο τῆς 'Αθήνας, καί πήγαιναν γιά τό σπίτι τῆς θείας Ἄννας.

– Δέ σέ βλέπω ἐνθουσιασμένο μέ τήν 'Αθήνα, Γιάννη, εἶπε ὁ θεῖος Χαραλάμης.

Ὁ καημένος ὁ Γιάννης δέ μιλοῦσε καθό-

λου. Τόν είχαν τρομάξει οί θόρυβοι, ή μεγάλη κίνηση, τά κορναρίσματα τῶν αὐτοκινήτων, καί δέν ἔβγαζε ἄχνα. Τά 'χε χάσει ἀπό τή στιγμή πού ἔφτασαν μέ τό φεριμπότ στό λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ. Αὐτό δέν ἦταν λιμάνι! Ἦταν λιμάνι - λιμάνι μέ Λ κεφαλαῖο. Οὔτε ἓνα βαρκάκι, οὔτε μιά ἀνεμότρατα, οὔτε ἓνα ψαροκάικο. "Όλο μεγάλα πλοῖα μέ φουγάρα καί στρογγυλά φινιστρίνια στή σειρά, σάν ἀποσιωπητικά...

Ἡ Ἀθήνα – πρόσεξε ὁ Γιάννης – ὅλα πολλά τά εἶχε. Πολλά αὐτοκίνητα, πολλά μαγαζιά, πολλά τρόλεϊ, πολλά ζαχαροπλαστεῖα. Εἶχε μετρήσει πάνω ἀπό εἴκοσι. Ἄμ' τά περίπτερα; Τί τά ἤθελαν τόσα περίπτερα; Στό νησί ἓνα εἶχαν κάτω στήν πλατεία καί τούς ἔφτανε καί τούς παραέφτανε.

Ἐκεῖνο ὅμως πού ἔκανε ἐντύπωση στό Γιάννη ἦταν τό ἀσανσέρ. "Όταν μπῆκαν σ' ἐκεῖνο τό κλουβάκι καί πάτησαν τό κουμπί, ὁ Γιάννης εἶχε μεγάλη ἀγωνία νά δεῖ τί θά γίνει. Βρέθηκαν στό πέμπτο πάτωμα ὡσπου νά πεῖς κίμινο. Ὁ Γιάννης εὐχαριστήθηκε μέ τήν καρδιά του, ἀλλά φυσικά ἓνα ἀσανσέρ δέν ἦταν ἄξιο νά τόν κάνει ν' ἀπαρνηθεῖ τά καλά τοῦ νησιοῦ του.

27. Τό νησί μου

Μέ φτερά ταξίδεψα
θαλασσοπουλιού
πάνω στον ακύμαντο
χάρτη του σχολείου.

Κάτω από τό χέρι μου
θάλασσες καί τόποι,
σέ μιάν ώρα γύρισα
όλη τήν Εύρώπη!

Ψάχνοντας στίς θάλασσες,
στίς στεριές, στους πόλους,
τόπο ένα ξεχώρισα
πιό όμορφον άπ' όλους.

Κι άν μπροστά μου άπλώνονται
οί μεγάλες χώρες
μέ τά τόσα χρώματα,
έγώ στέκομαι ώρες.

νά κοιτώ κατάματα
τό μικρό νησί μου,
μέ μιά άγάπη άλλιώςτικη
μέσα στήν ψυχή μου.

«Η μαγική φλογέρα»

Ρίτα Μπούμη-Παπα

28. Ἡ ζωὴ στό διαμέρισμα

Ἡ θεία Ἄννα κι ὁ θεῖος Γιώργος ἔμεναν σέ μιά συνοικία τῆς Ἀθήνας, πού ὁ Γιάννης ξεχνάει τό ὄνομά της. Στούς δρόμους δέν εἶχε δέντρο οὔτε γιά δεῖγμα. Οὔτε φυσικά ἐρχόταν ἡ αὔρα ἀπό τή θάλασσα τό ἀπογευματάκι νά τοῦ δροσίσει τό μέτωπο.

Ἐδῶ στή συνοικία ἦταν κάτι ἄλλο.

Τό διαμέρισμα τῆς θείας Ἄννας ἦταν σάν κλουβί. Εἶχε τρία δωμάτια στόν πέμπτο ὄροφο μιᾶς πολυκατοικίας. Δέν εἶχε χῶρο νά παίξεις βόλους γιατί κυλοῦσαν κάτω ἀπό τούς καναπέδες κι ἄντε νά τούς βρεῖς. Τό μόνο πού τοῦ ἄρεσε ἦταν μιά μεγάλη βεράντα στό μπροστινό μέρος. Ἐκεῖ ὑπῆρχε μιά κούνια, ἕνα τραπέζι, μερικές καρέκλες καί – ἐπιτέλους – λίγες γλάστρες μέ γεράνια.

Ὁ Γιάννης στήν Ἀθήνα ἔμαθε τό «μή».

– Ἀσημίνα, μήν ἐνοχλεῖς τούς ἀποκάτω.

– Μήν τραγουδᾶς, Χριστίνα, δέν εἶναι κατάλληλη ὥρα.

– Μή, καί θά σπάσετε τά βάζα!

– Μή, καί θά λερώσετε τά ἔπιπλα!

– Μήν κάθεστε τόσο κοντά στήν τηλεόραση. Θά κουράσετε τά μάτια σας.

Ὁ Γιάννης παρομοίαζε τίς ξαδέρφες του μέ τά καναρινάκια πού εἶχαν. Ἦταν κι αὐτές σάν φυλακισμένες μέσα στό μικρό τους διαμέρισμα, ὅπως τά καναρινάκια στό κλουβί

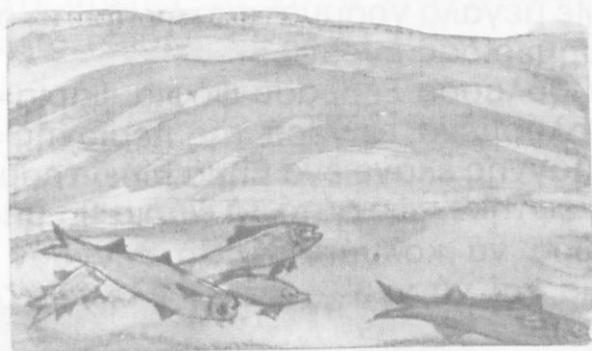

τους. Μόνο πού τά καναρίνια δέν παρακολου-
θοῦσαν προγράμματα στήν τηλεόραση.

Τοῦ Γιάννη ὅμως τοῦ φαινόταν ὅτι δέ θά
μποροῦσε νά συνηθίσει ποτέ μιά τέτοια ζωή,
κλεισμένος σέ τέσσερις τοίχους, χωρίς τό
πλακόστρωτο τοῦ νησιοῦ του, χωρίς τήν προ-
κυμαία καί τό θαλασσινό ἀγιάζι.

Βέβαια στήν Ἀθήνα εἶδε πολύ ὠραῖα πράγ-
ματα καί τόν περιποιήθηκαν πολύ, ἀλλά ἡ καρ-
διά του πέταξε ἀπό χαρά, ὅταν διάβηκαν οἱ
μέρες καί ἤρθε ἡ ὥρα νά γυρίσει στό νησί του.

29. Κάτι πρέπει να γίνει...

Ἡ Μίνα καί ἡ Χριστίνα εἶχαν καί χρυσόψαρα. Μέσα στή γυάλα τους βασίλευε ἡσυχία καί σιωπή. Ὁ Γιάννης δέν εἶχε ξαναδεῖ χρυσόψαρα. Ἐκεῖνος ἤξερε τὰ ψάρια τοῦ νησιοῦ πού εἶχαν ὅλη τή θάλασσα δική τους γιά νά κάνουν περίπατο, καί λυπόταν τὰ χρυσόψαρα μ' ὅλη του τήν ψυχή.

Οί ξαδέρφες του Γιάνην ἔκαναν ὅ,τι μποροῦσαν γιὰ νά ζοῦν εὐτυχισμένα «σάν τά ψάρια στό νερό». Φαίνεται ὅμως πώς υπάρχουν καί δυστυχισμένα ψάρια. Αὐτά πού ζοῦν σέ βρώμικα νερά. Ὁ Γιάνης τό ἔμαθε στήν Ἀθήνα.

Μιά μέρα ὁ θεῖος Γιώργος τούς φώναξε ἐκεῖ πού διάβαζε καί τούς ἔδειξε μιά φωτογραφία.

Τά παιδιά ἔσκυψαν πάνω στήν ἐφημερίδα. Στοιβαγμένα στήν ἀκτὴ χιλιάδες ψάρια ἔστεκαν ἀσάλευτα, ἀκίνητα, νεκρά κάτω ἀπό τόν ἥλιο. Μέ μεγάλα γράμματα στήν πρώτη σελίδα τῆς ἐφημερίδας ἔγραφε:

«Ἡ θάλασσα ξέβρασε ψόφια ψάρια».

«Μολυσμένα τά νερά τῆς περιοχῆς».

Ὁ Γιάνης ἔκανε ἓνα βῆμα πίσω τρομαγμένος. Σκέφτηκε πώς αὐτά τά ψάρια θά μπορούσαν τώρα νά κολυμποῦν, νά γεννοῦν ἄλλα ψαράκια καί νά γεμίζουν τή θάλασσα ζωντάνια.

Μέ ἀπλά λόγια ὁ θεῖος Γιώργος τούς ἐξήγησε τί σημαίνει ρύπανση τοῦ περιβάλλοντος. Τούς εἶπε γιὰ τά καυσαέρια τῶν αὐτοκινήτων καί τούς καπνοὺς τῶν ἐργοστασίων πού μολύνουν τὴν ἀτμόσφαιρα. Τούς μίλησε γιὰ τὴ θάλασσα πού κινδυνεύει ἀπὸ τίς βρωμιές τῶν πλοίων, ἀπὸ τίς κηλίδες τοῦ πετρελαίου καί τὰ ἀπόβλητα τῶν ἐργοστασίων. Τούς κουβέ-

ντιασε αρκετή ώρα.

Ὁ Γιάννης ἀνησύχησε.

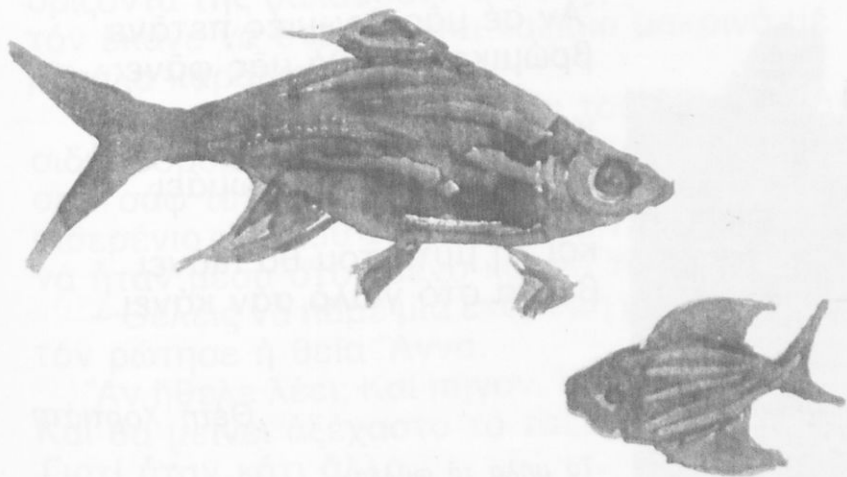
– Ὑπάρχει φόβος νά πάθουν κάτι τέτοιο καί τά ψάρια τοῦ νησιοῦ μου; ρώτησε μέ ἀγωνία.

– Γιά τήν ώρα δέν ὑπάρχει, τόν ἠσύχασε ὁ θεῖος. Ἡ ρύπανση δέν ἔφτασε ἴσαμε ἐκεῖ. Ὅμως μπορεῖ καί νά φτάσει.

– Καί τί πρέπει νά γίνει; ξαναρώτησε ὁ Γιάννης.

– Κάτι πρέπει νά γίνει ἀπ' ὅλους μας, εἶπε ὁ θεῖος Γιώργος, τονίζοντας μιά μιά τίς λέξεις.

– Κάτι πρέπει νά γίνει, ἐπανέλαβαν σάν ἡχώ καί τά παιδιά.

30. Ἡ προσευχή τῶν ψαριῶν

Τά ψαράκια τά καημένα
μέ πτερύγια σταυρωμένα

στήν ψαρίσια τή σιωπή τους
λέν βουβά τήν προσευχή τους:

Παναγιά μας κι Ἄι-Νικόλα
σᾶς παρακαλοῦμε ὅλα

πεῖτε στούς τρελοῦς ἀνθρώπους
πού βρωμίζουνε τούς τόπους

νά προσέξουνε λιγάκι
τό γαλάζιο μας νεράκι.

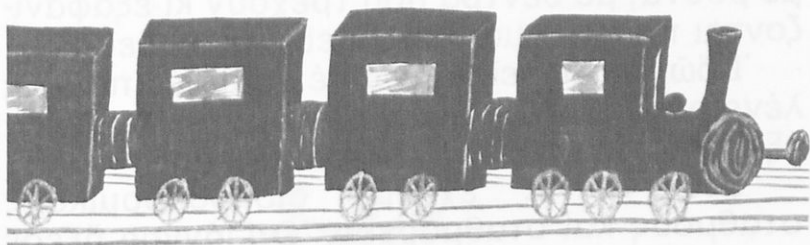
Ἄν σέ μᾶς βρωμιές πετᾶνε
βρώμικα πῶς θά μᾶς φᾶνε;

Κι οὔτε ὁ ἥλιος θά βουτάει
σέ νερό πού θά βρωμάει

καί τή μύτη του θά πιάνει
βόλτα στό γιαλό σάν κάνει.

Θέτη Χορτιάτη

«Τά μῆλα τά φύλλα»

31. Τσάφ τσούφ, τό τρένο περνά

Όταν ό Γιάννης έβγαινε στή μικρή πλατεία του νησιού, είχε μπροστά του τόν άνοιχτό όρίζοντα τής θάλασσας. Έκείνος ό όρίζοντας τόν έκανε νά όνειρεύεται ταξίδια μακρινά μέ μεγάλα καράβια.

Άπό τή βεράντα τής θείας του έβλεπε τό σιδηρόδρομο. Έβγαζε καπνούς καί ξεφυσούσε. Τσάφ τσούφ, τσάφ τσούφ. Έμοιαζε μ' ένα σιδερένιο φίδι που άγκομαχούσε. Πώς θά 'θελε νά ήταν μέσα στό τρένο καί νά ταξίδευε!

– Θέλεις νά πάμε μιά έκδρομή μέ τό τρένο; τόν ρώτησε ή θεία Άννα.

Άν ήθελε λέει; Καί πήγαν. Καί ήταν θαύμα. Καί θά μείνει άξέχαστο τό ταξίδι στό Γιάννη. Γιατί ήταν κάτι άλλο.

Στό τρένο δέν έχεις θάλασσα, άκτές καί άφρους, δέν έχεις γλάρους καί δελφίνια νά

σ' ακολουθοῦνε. "Έχεις νά κάνεις μέ κάμπους, μέ βουνά, μέ δέντρα πού τρέχουν κι εξαφανίζονται πρίν άκόμα προλάβεις νά τά δεις.

'Εδῶ προχωρεῖς πάνω σέ γραμμές πού τίς λένε ράγες, κι ὄχι πάνω σέ κύματα. "Αν βγεις ἔξω από τίς γραμμές, ἐκτροχιάζεσαι.

Στά τρένα, ἔχουμε σιδηροδρομικούς σταθμούς καί σταθμάρχες. 'Ο Γιάννης ἤξερε μόνο τά λιμάνια καί τούς λιμενάρχες. 'Εδῶ ἔχεις σφυρίχτρες καί ὄχι φουγάρα καί τσιμι-νιέρες.

"Έχεις τοῦνελ μεσ' από βουνά καί περάσματα από κοιλάδες. Διαβαίνεις γέφυρες, ποτάμια καί γκρεμούς, κι ὄλ' αὐτά μ' ἓνα μονότονο τσάφ τσούφ, τσούφ τσάφ, πού σέ ναουρίζει.

'Εδῶ ἔχεις νά κάνεις μέ βελούδινα καθίσματα κινδύνου, μέ βαλίτσες πάνω στό πλεχτό δίχτυ. 'Αναρωτιέσαι σέ κάθε κούνημα: «Τί νά κάνω, ἂν πέσει καμιά βαλίτσα στήν κεφάλα μου;».

Τά παιδάκια ἔξω από τό τρένο κουνοῦν τά χέρια πρόσχαρα. Οἱ γελάδες μουγκανίζουν σάν νά σέ χαιρετοῦν. Οἱ βοσκοί βόσκουν τά πρόβατά τους στίς ραχοῦλες, καί σέ κάθε στροφή βλέπεις κι ἄλλη εικόνα. "Άλλοτε χωριουδάκια, ἄλλοτε μιά πλαγιά, ἄλλοτε μιά χαράδρα. Αὐτό λοιπόν εἶναι τό σπουδαῖο μέ τό τρένο. Πώς ἀλλάζεις εικόνες.

Τσάφ τσούφ, τσούφ τσάφ. Μόνο τό τραγούδι δέν ἀλλάζει καί εἶναι πάντα ἴδιο, τσάφ

τσούφ, τσούφ τσάφ, στόν ἴδιο ρυθμό.

32. Ἐκδρομή μέ τό τρένο

Ἐκδρομή μέ τό τρένο,
σέ παράδεισο μπαίνω!
Ἐνας ἥλιος πού λάμπει,
μοσκομύριστοι οἱ κάμποι...

Τί χαράδρες, τί δάση,
ποῦ ἢ ματιά νά προφτάσει!
Νά κι ὁ τρύγος στ' ἀμπέλια,
τί χαρές καί τί γέλια...

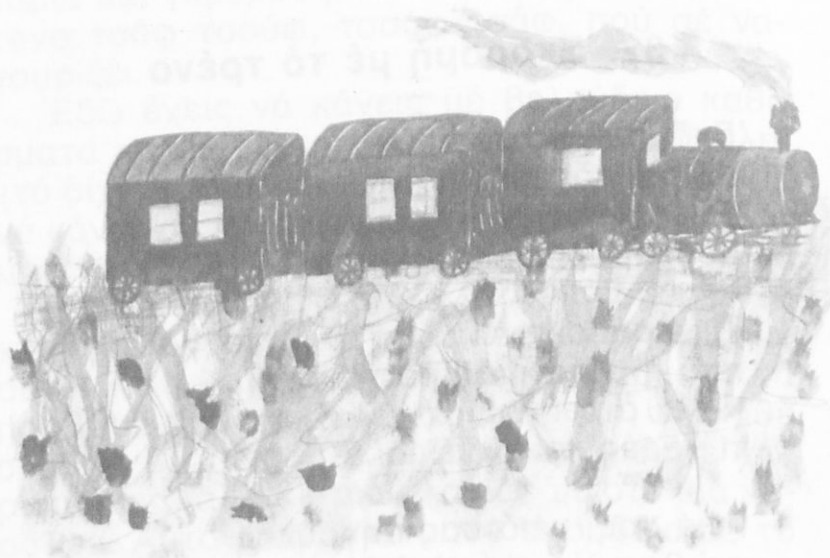
Γειά σας, γειά σας πηγοῦλες
καί βραγιές καί ραχοῦλες!
Γειά σας, λόγγοι, ρουμάνια
καί δροσάτα πλατάνια!

Κελαηδίστρα ή βρύση
στό λευκό έρημοκλήσι...
'Η όμορφιά σας περίσσια,
ζηλευτά κυπαρίσσια!

Φεύγει ό δρόμος σάν φίδι
στό γοργό σας ταξίδι...
'Εκδρομή μέ τό τρένο,
τί όμορφιά π' άνασαινώ!

Ντίνα Χατζηνικολάου

«Τά κυκλάμινα»

33. Οί εκατό πάστες του Γιάννη

Καί οί γάτες του νησιού τό ξέρουν πώς ό Γιάννης είναι λιχούδης. Ό περιπτεράς του δί-νει καραμέλες, ό κύρ Ίορδάνης τόν κερνάει λουκούμια καί οί γειτόνισσες τόν φωνάζουν όταν κάνουν γλυκό του κουταλιού για νά κα-θαρίσει μέ τό κουτάλι τόν τέντζερη.

– Θά χοντρύνεις καί δέ θά σέ χωράνε οί πόρτες, τόν μαλώνει ό Πάνος.

Κι ώστόσο άν ρωτήσεις τό Γιάννη θά σου πει ότι δέν έχει χορτάσει γλυκά στή ζωή του.

– Πόσες πάστες θά θελες νά φās για νά εύχαριστηθείς; τόν ρώτησε όταν ήταν στήν ΄Αθήνα ό θεϊός Χαραλάμπης.

Είχαν πάει στόν ΄Εθνικό Κήπο καί γύριζαν μέ τή μοτοσικλέτα.

– Έκατό! έκανε πλαταγίζοντας τή γλώσσα του ό Γιαννάκης. Θέλω νά δοκιμάσω μιά πάστα απ' όλα τά ζαχαροπλαστεία τής ΄Αθήνας!

Ό θεϊός άνοιξε τά μάτια γεμάτος άπορία, αλλά δέχτηκε.

– Είσαι σίγουρος πώς θά μπορέσεις νά τίς φās;

– Ού...

– Έντάξει. Κάθε φορά πού θά βλέπουμε ζαχαροπλαστεϊό, θά σταματάμε νά σέ κερνάω ένα γλύκισμα.

Μπήκαν στό πρώτο ζαχαροπλαστεϊό καί παράγγειλαν έναν μπακλαβά. Μπήκαν στό δεύ-

τερο, παράγγειλαν ένα γαλακτομπούρεκο, μπήκαν και στο τρίτο και παράγγειλαν μιά πάστα. Αυτό ήταν. Ο Γιάννης δέν μπορούσε νά βάλει στό στόμα του ούτε ψίχουλο παραπάνω.

– Μά ἔχεις ἀκόμα νά φᾶς ἐνενήντα ἐφτά πάστες, εἶπε ὁ θεῖος προσπαθώντας νά κρατήσει τά γέλια του.

– Δέν μπορῶ, θεῖε, κλαψούρισε ὁ Γιάννης. Θά σκάσω. Τί εἶναι οἱ πάστες, πασατέμπος εἶναι, νά τίς φάω ἄντε ἄντε;

Ὁ θεῖος δέν ἐπέμεινε γιατί ἔβλεπε ὅτι ὁ Γιάννης τό εἶχε πάρει τό μάθημά του. Πάτησε γκάζι, τόν πῆγε γρήγορα σπῖτι καί τόν ξάπλωσε στό κρεβάτι. Ὁ παιδίατρος, πού ἦρθε, εἶπε ὅτι ἦταν τό στομάχι του.

– Ὅχι, γιατρέ, εἶπε χωρίς πνοή ὁ Γιάννης, δέν εἶναι τό στομάχι μου. Ἡ λαιμαργία μου εἶναι...

34. Ὁ ζαχαροπλάστης

Ἔχω μέσα στήν καρδιά
—μή σᾶς φαίνεται ἄστεϊο—
ὅπως ὅλα τά παιδιά
ἓνα ζαχαροπλαστεῖο.

Μέ τ' ἀγνότερα ὑλικά
—ζάχαρη καί σοκολάτα—
φτιάχνω τῆς χαρᾶς γλυκά,
τῆς ἀγάπης μαντολάτα.

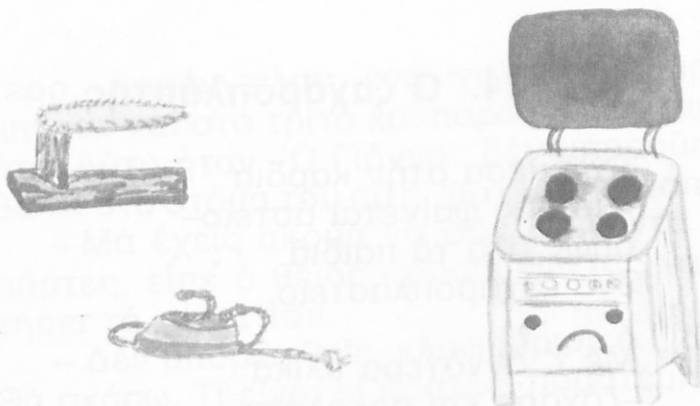
Ἐνα γύρο τά σκορπῶ
—καί μ' ἀρέσει αὐτό πού κάνω—
γιατί τό 'βαλα σκοπό
τούς ἀνθρώπους νά γλυκάνω.

Κι ὅταν ὅλοι τους γευτοῦν
—τά σορόπια καί τίς πάστες—
θά ζητᾶνε νά γενοῦν
σάν κι ἐμέ ζαχαροπλάστες.

Δημήτρης Μανθόπουλος

«Ἡ κιθάρα τῆς ἀγάπης»

35. Παράπονα, παράπονα...

Μιά νύχτα τό ηλεκτρικό ψυγείο ρώτησε τήν ηλεκτρική κουζίνα πού δέν ἔλεγε «νά κλείσει μάτι»:

– Μά τί ἔχεις καί δέν κοιμᾶσαι;

– Ἄχ, ἔχω μεγάλη ἔγνοια γι' αὐτά τά παιδιά! εἶπε ἡ κουζίνα κι ἀναστέναξε. Τίς δίδυμες θέλω νά πῶ. Εἶναι πολύ ἄταχτες καί κάποια ὥρα θά πάθουν κανένα κακό.

– Τί σοῦ κάνουν;

– Νά, ἔρχονται κρυφά ἀπό τή μητέρα τους καί γυρίζουν τά κουμπιά μου. Ἄνάβουν καί σβήνουν τό φοῦρνο χωρίς λόγο, ἔτσι γιά παιχνίδι. Καί δέν ξέρουν ὅτι μπορεῖ νά πάθω βραχυκύκλωμα, νά καῶ καί νά κάψω κι ἄλλους.

– Ἄμ' καί μένα θαρρεῖς πῶς μ' ἀφήνουν ἤσυχο; εἶπε τό ψυγείο. Ἄνοιγοκλείνουν τήν πόρτα μου χωρίς λόγο καί μοῦ χαλᾶνε τήν ψύξη. Παιχνίδια εἶν' αὐτά;

– Ἐμεῖς νά δεῖτε τί τραβᾶμε, εἶπαν οἱ δια-

κόπτες του ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Διαρκῶς μᾶς πειράζουν. Μᾶς ζουλᾶνε, μᾶς πατᾶνε, ἀναβοοβήνουν τά φῶτα χωρίς αἰτία. Ἄσε πού μᾶς ἀγγίζουν μέ βρεγμένα χέρια. Δέν ξέρουν πῶς ἔτσι κινδυνεύουν νά πάθουν ἠλεκτροπληξία;

– Ναί, ναί, ποτέ νερό πάνω μας! φώναξε τό καλώδιο ἀπό τό ἠλεκτρικό σίδερο.

Παράπονα εἶχε καί τό ἠλεκτρικό πλυντήριο καί ἡ ἠλεκτρική σκούπα καί ὁ δέκτης τῆς τηλεόρασης. Μονάχα οἱ πρίζες δέν εἶπαν τίποτε. Ἄ, ὅλα κι ὅλα, ἡ Μίνα καί ἡ Χριστίνα δέν πείραζαν ποτέ τίς πρίζες. Ἀπό πολύ μικρές εἶχαν μάθει πόσο ἐπικίνδυνο εἶναι αὐτό.

Γιά νά μήν πολυλογοῦμε, ὀλόκληρη τῆ νύχτα οἱ ἠλεκτρικές συσκευές του σπιτιοῦ συζητοῦσαν. Πῶς θά ἔλεγαν στίς δίδυμες τά παράπονά τους, ἀφοῦ τά παιδιά δέν καταλάβαιναν τή λαλιά τους;

Εὐτυχῶς ὅμως τήν ἄλλη κιόλας μέρα ἡ δασκάλα τούς μίλησε στήν τάξη γιά τόν ἠλεκτρισμό καί τό ἠλεκτρικό ρεῦμα. Τούς ἐξήγησε πόσο χρήσιμο εἶναι ἀλλά καί πόσους κινδύνους κρύβει ὅταν δέν προσέχουμε.

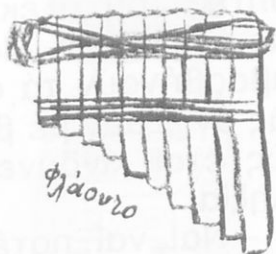
Μέ τόν ἠλεκτρισμό δέν παίζουν. Εἶναι πολύ ἀπλό.

Κι ἔτσι ἀπό τότε κανένας δέν εἶχε παράπονα μέσα στό σπίτι. Κι ἡ καημένη ἡ κουζίνα κοιμᾶται πιά ἡσυχῆ κάθε νύχτα, μέ ὅλα της τά «μάτια» κλειστά.

Ταμπούρο

ντέφι

φλάουτο

36. 'Αγαπάμε τή μουσική

“Ένα μεσημέρι, ή Χριστίνα καί ή Μίνα γύρισαν σπίτι χοροπηδώντας από χαρά. Ή μητέρα μόλις είχε γυρίσει από τή δουλειά.

– Μανούλα, μανούλα, ξέρεις τί μās είπαν στό σχολείο; Είπαν ότι θά φτιάξουμε όρχήστρα καί θά παίζουμε στίς γιορτές του σχολείου!

– Αυτό είναι πολύ ώραϊο! “Όμως τί όργανο θά παίζετε σεις;

– Δέν ξέρουμε ακόμα, είπε ή Μίνα. Αυτό θά τό κανονίσει ό δάσκαλος τής μουσικής. Ήμένα θά μου άρεσε νά παίζω φλάουτο, μά θά χρειαστεί πολύς καιρός γιά νά μάθω. Είναί δύσκολο, μαμά;

–“Όταν αγαπάς τή μουσική, τίποτα δέν είναι δύσκολο.

Ή Χριστίνα είπε τότε πώς ήθελε νά παίξει ταμπούρο ή ντέφι στήν όρχήστρα, καί ή μητέρα τή ρώτησε νά μάθει τί άλλα μουσικά όργανα θά ύπήρχαν.

– Θά ἔχουμε φουσαρμόνικες, ἀκορντεόν καί κιθάρα, πού ξέρουν μερικά παιδιά μεγαλύτερα. Ἄλλα παιδιά θά παίζουν ξυλάκια, πιατίνια σιδερένια, κάτι αὐγά πού τά λένε καί μαράκες, θά παίζουν μελόντικα, ξυλόφωνο... Δέ θά εἶναι ὠραῖα;

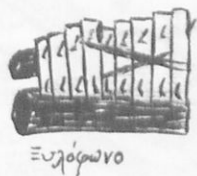
– Ὁραῖα θά εἶναι, εἶπε ἡ μητέρα. Ἄλλά ἐγώ θά ἤθελα νά μάθετε περισσότερα γιά τά λαϊκά μας μουσικά ὄργανα. Δηλαδή γιά τά λαγουῦτα, τά βιολιά, τή λύρα, τίς φλογέρες, τό σαντούρι, τήν τσαμπούνα καί τόσα ἄλλα! Ὅταν χορεύαμε στό νησί μου, ἡ μουσική τους μᾶς ἔδινε φτερά στά πόδια.

– Ὅλα θά τά μάθουμε, μαμά!

– Θά γεμίσουμε τό σπίτι μας νότες!

– Καί τραγούδια καί χορούς!

– Θά γεμίσουμε τό σπίτι μουσική!

37. Παιδική συναυλία

Τά παιδάκια είχανε κέφι
καί γιά μουσική λαχτάρα.
Πῆρ' ὁ Κωσταντῆς τό ντέφι
κι ὁ Γιωργάκης τήν κιθάρα.

Ὁ Κυριάκος τήν τρομπέτα,
φυσαρμόνικα ὁ Σταυρῆς
καί μέ μιά κομπή μπαγκέτα
τί μαέστρος ὁ Ριρῆς!

Τραγουδοῦσε ἡ Ροζαλία
καί σωπαῖναν τά πουλιά...
Τί ὠραία συναυλία
κάτω ἀπ' τήν ἀμυγδαλιά!

Ντίνα Χατζηνικολάου

«Χαμόγελα»

38. "Ένα σπουργίτι μου είπε..."

– Παιδιά, είπε ή δασκάλα, σήμερα είμαι στενοχωρημένη, γιατί ένα σπουργίτι μου έκανε παράπονα.

‘Η Άσημίνα καί ή Χριστίνα καί τ’ άλλα παιδιά στήν τάξη τέντωσαν τ’ αυτιά τους. "Ένα σπουργίτι μίλησε στή δασκάλα; Πώς; Καί τί τής είπε;

– Τό σπουργίτι λοιπόν καθόταν πάνω σ’ ένα φωτεινό σηματοδότη του δρόμου μας, στή διασταύρωση μέ τή λεωφόρο. ‘Από εκεί έβλεπε όλη τήν κίνηση. Τά τροχοφόρα – δηλαδή λεωφορεία, φορτηγά, αυτοκίνητα μικρά καί μεγάλα, μοτοσικλέτες, ποδήλατα– έτρεχαν στό δρόμο. Οί πεζοί βάδιζαν στά πεζοδρόμια, κι όταν ήθελαν νά περάσουν άπέναντι, περίμεναν ν’ ανάψει τό πράσινο φως.

– Τόν τροχονόμο έκανε τό σπουργίτι, κυρία;

– Στήν άρχή τό σπουργίτι μας ήταν εύχαριστημένο, γιατί όλα πήγαιναν καλά. "Ωσου είδε από μακριά μερικά παιδιά του σχολείου μας. Τρέχανε άπρόσεχτα καί χοροπηδούσαν, καί μερικά άνεβοκατέβαιναν από τό πεζοδρόμιο στό δρόμο χωρίς νά λογαριάζουν τ’ αυτοκίνητα. ‘Η καρδούλα του σπουργιτιου άρχισε νά τρέμει από άγωνία. "Όταν τά παιδιά έφτασαν στή διασταύρωση, δέν περίμεναν καθόλου ν’ ανάψει τό κόκκινο φως πού σταματάει

τ' αὐτοκίνητα. Δέν περίμεναν νά δοῦν τό πράσινο ἀνθρωπάκι στή διάβαση. Ὁρμησαν μέ γέλια καί φωνές νά διασχίσουν τό δρόμο. Ἐκείνη τή στιγμή φάνηκαν δυό αὐτοκίνητα, τρέχοντας μέ μεγάλη ταχύτητα, τό ἓνα ἀπό τή μιά κατεύθυνση, τό ἄλλο ἀπό τήν ἄλλη. Τά παιδιά βρέθηκαν ξάφνου ἀνάμεσά τους!

— Ἀααα! Καί τί ἔγινε;

— Τό ἓνα αὐτοκίνητο πρόλαβε καί φρενάρισε. Τό ἄλλο ὅμως δέν πρόλαβε. Μέ τήν ἄκρη τοῦ φτεροῦ του χτύπησε δυό παιδιά, εὐτυχῶς ἐλαφρά. Τά πῆγαν ἀμέσως στό Σταθμό Πρώτων Βοηθειῶν. Τώρα βρίσκονται στά σπίτια τους, ὅσο νά γιαιτρευτοῦν ἐντελῶς τά τραύματά τους.

Τά παιδιά ἤξεραν βέβαια πῶς τά πουλιά δέ μιλοῦν παρά μόνο στά παραμύθια. Κατάλαβαν ὅμως γιά ποιό λόγο ἡ δασκάλα τούς διηγήθηκε αὐτή τήν ἱστορία καί ἀγάπησαν τό καλοσυνάτο σπουργίτι.

39. Στο τσίρκο

“Ένα απόγευμα, τὰ κορίτσια πήγαν μέ τόν παπού στό τσίρκο.

Τό τσίρκο «Μπομπολίνο» είχε μιά πελώρια στρογγυλή σκηνή, μέ θόλο πανύψηλο. Γερά σκοινιά δεμένα σέ πασσάλους μπηγμένους

στό χῶμα, στηρίζανε τή σκηνή γύρω γύρω. Πάνω στά σκοινιά κυμάτιζαν ἕνα σωρό πολύχρωμα σημαϊάκια.

Ἐξω ἀπό τή σκηνή ἦταν τό ταμεῖο. Ὁ παππούς πλήρωσε στήν ταμία δυό παιδικά εισιτήρια γιά τά κορίτσια κι ἕνα κανονικό δικό του.

Περνώντας ἕνα μακρύ διάδρομο βρέθηκαν

στό έσωτερικό τής σκηνής, στήν πλατεία. Καταμεσής, μιά τεράστια στρογγυλή πίστα μέ άμμο. Όλόγυρα πολλές σειρές καθίσματα, βαλμένες κυκλικά, ή μιά σειρά ψηλότερα από τήν άλλη.

Κόσμος πολός έμπαινε από τήν είσοδο συνέχεια. Όλόκληρη ή πλατεία γέμισε από μεγάλους καί παιδιά, πολλά παιδιά. Στίς έφτά καί μισή ακριβώς, άρχισε ή παράσταση.

Πρώτοι πρώτοι βγήκαν οί γελωτοποιοί, μέ τά παρδαλά τους ρούχα καί τά άστεία βαμμένα πρόσωπα. Τάχατε σοβαροί έπαιρναν τουμπες, γλιστρούσαν κι έπεφταν καί πάλι σηκώνονταν. Κατάβρεχαν ό ένας τόν άλλο κι έκαναν τόσα καμώματα τρελά, πού ό κόσμος ξεκαρδιζόταν στά γέλια.

Κατόπιν ήρθαν ισορροπιστές πάνω σέ ποδήλατα καί σέ ψηλές ρόδες. "Έτρεχαν γύρω γύρω στήν πίστα κι έκαναν ισορροπία καί γυμνάσματα διασκεδαστικά μά καί δύσκολα.

"Έπειτα βγήκε ένας ταχυδακτυλουργός μ' ένα ραβδάκι στά χέρια. Καί τί δέν έκανε μ' αυτό τό μαγικό ραβδί! Μέχρι πού έβγαλε από μέσα του πολύχρωμα μαντίλια, δεμένα κόμπους! Μετά εξαφάνισε τό ρολόι ενός κυρίου – πού του τό ξανάδωσε, φυσικά, είδαλλιώς ό κύριος θά στενοχωριόταν πολύ. Τέλος, βούτηξε τό χέρι μέσα στό ψηλό του καπέλο κι έβγαλε ένα λαγό!

"Υστερα όρμησαν στήν πίστα τέσσερα όμορφα άλογα, κάτασπρα σάν χιόνι. "Η όρχή-

στρα ἔπαιζε καί τ' ἄλογα ἔτρεχαν μέ χάρη' καί χόρευαν στό ρυθμό τῆς μουσικῆς.

Κι ἔπειτα ἦρθαν οἱ ἀκροβάτες γιά τά δύσκολα νούμερα, γυναῖκες κι ἄντρες μ' ἀστραφτερές στολές. Ἀπό τίς σχοιnéνιες σκάλες σκαρφάλωσαν τόσο ψηλά πού σχεδόν ἄγγιζαν τήν ὀροφή. Πηδοῦσαν ἀπό τό ἕνα μονόζυγο στό ἄλλο, κρέμονταν ἀνάποδα ἀπό τούς κρίκους καί στριφογύριζαν στόν ἀέρα ἔτσι, πού σοῦ κοβόταν ἡ ἀναπνοή! "Ὅταν τέλειωσαν, ὁ κόσμος χειροκρότησε φωνάζοντας «μπράβο, μπράβο»!

"Ἐπειτα ἔγινε διάλειμμα· καί σέ λίγο ἄρχισε τό δεύτερο μέρος. Τώρα, στό πρόγραμμα τοῦ τσίρκου εἶχανε σειρά τά θηρία.

Πρῶτοι βγῆκαν οἱ ἐλέφαντες, πελώριοι κι ἀργοκίνητοι. Παρόλο τό βάρος τους ὅμως ἀνέβηκαν καί στάθηκαν μ' εὐκολία πάνω σέ στρογγυλά σκαμνάκια. Μετά μπῆκαν σέ σειρά κι ὁ καθένας ἔπιασε μέ τήν προβοσκίδα του τήν οὐρά τοῦ ἄλλου.

Παρουσιάστηκε μετά ἕνας χιμπαντζής, παρέα μ' ἕναν οὐρακοτάγκο. Μά δέν εἶχανε κέφι καί βαρέθηκαν νά κάνουν τό νούμερό τους. Οἱ φώκιες ὅμως εἶχαν μεγάλο κέφι κι ἔπαιξαν μέ πολύχρωμες μπάλες καί οἱ θεατές διασκέδασαν ἀφάνταστα.

“Επειτα οί βοηθοί ἔστησαν στήν πίστα ἕνα πελώριο κλουβί. Κι ἐκεῖ μέσα μπῆκαν τά λιοντάρια καί οί τίγρεις, περνώντας ἀπό ἕνα σιδερόφραχτο διάδρομο. Τελευταῖος μπῆκε στό κλουβί ὁ θηριοδαμαστής, κρατώντας ἕνα μαστίγιο κι ἕνα σκαμνί στά χέρια του. Τ’ ἄπλωνε μπροστά στά θηρία καί τούς φώναζε κάτι περίεργες κραυγές: «Ἐι!»! «Ἦου!»! «Χόπ-χόπ!»! Οἱ τίγρεις καί τά λιοντάρια ὑπάκουαν σ’ ὅλες τίς προσταγές του.

“Ἐκαναν τά γυμνάσματά τους μέ μεγαλοπρέπεια καί χάρη. Ἄνεβοκατέβαιναν σέ μετὰλλινες σκάλες, πηδοῦσαν ἀπό τό ἕνα τραπέζι σι’ ἄλλο καί περνοῦσαν μέσ’ ἀπό ἕνα στεφάνι πού ἔβγαζε φλόγες. Στό τέλος, τό πιάο μεγάλο λιοντάρι ἄνοιξε διάπλατα τό στόμα του καί ὁ θηριοδαμαστής ἔχωσε μέσα τό κεφάλι.

– Μά τί κοιτάζει ἐκεῖ μέσα; ρώτησαν ἡ Μίνα καί ἡ Χριστίνα.

– Ξέρω κι ἐγώ; Φαίνεται πώς τό λιοντάρι τοῦ παραπονέθηκε γιά πονόδοντο! εἶπε ὁ παππούς καί γέλασε.

Ἄς ὁ κόσμος χειροκρότησε μ’ ἐνθουσιασμό τήν ἐπίδειξη τοῦ θηριοδαμαστή. Αὐτό ἦταν καί τό τελευταῖο νούμερο. “Επειτα ἔφυγαν τά θηρία, ἔφυγε καί ὁ κόσμος, ἔφυγαν καί τά κορίτσια μέ τόν παππού πολύ χαρούμενα.

40. Χειμώνας στήν πόλη

– Έγώ αγαπῶ πολύ τό χειμώνα, λέει ἡ Χριστίνα.

Ἡ Μίνα δέ συμφωνεῖ.

– Γιατί; ρωτάει. Ἀφοῦ φέρνει μονάχα κρύα, βροχές καί παγωνιά. Ἐγώ, εἶμαι πάντα συναχωμένη!

– Δέ φέρνει μονάχα κρύα. Φέρνει καί τά Χριστούγεννα καί τήν Πρωτοχρονιά, πού εἶναι οἱ πιό ὁμορφες γιορτές! λέει ὁ πατέρας πού παρακολουθεῖ τή συζήτηση.

Καί συνεχίζει:

– Ἐπειτα, πῶς νά τό κάνουμε, τό χειμώνα ξεκουραζόμαστε λιγάκι. Κι ἐσεῖς τά παιδιά ξεκουράζεστε μέ τίς διακοπές· ἀλλά καί οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι, προπαντός στά χωριά, γιατί δέν υπάρχουν πολλές ἀγροτικές δουλειές αὐτή τήν ἐποχή.

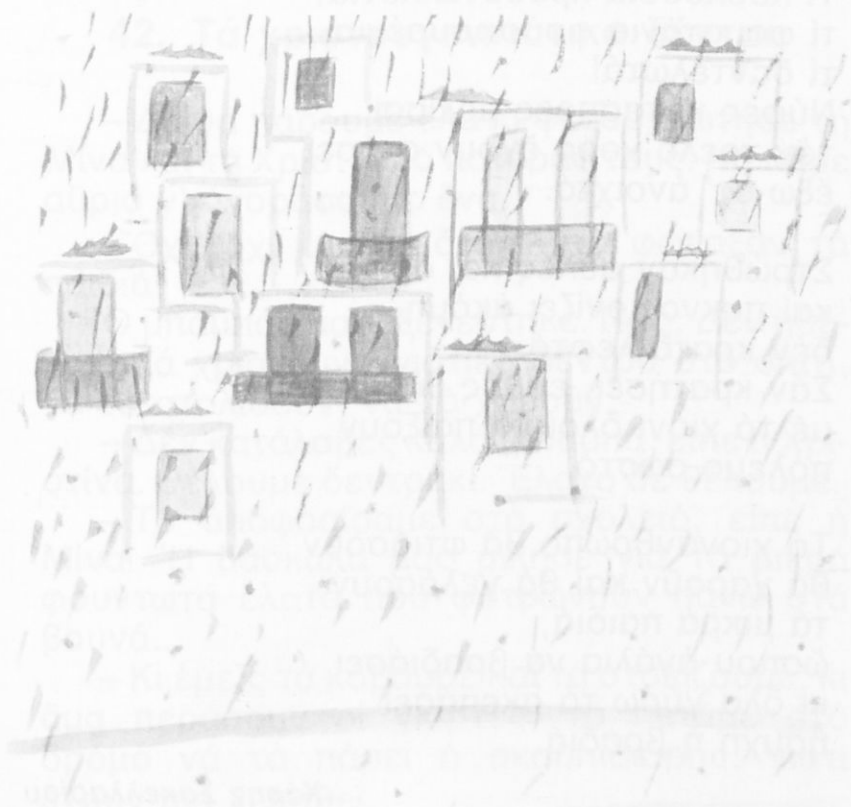
– Πολλή δουλειά ἔχει ὁ ἐκχιονιστήρας πού βγάζει τά χιόνια ἀπό τούς δρόμους, γιά νά περνοῦν τ' αὐτοκίνητα, λέει ἡ μητέρα. Αὐτός δουλεύει ἀπό τό πρωί ὡς τό βράδυ, γιατί σέ πολλά χωριά τό χιόνι κλείνει τούς ἀνθρώπους μέσα στά σπίτια τους γιά κάμποσες ἐβδομάδες.

– Ἐμεῖς ὅμως δέ βλέπουμε ποτέ χιόνι στήν Ἀθήνα, παραπονιέται ἡ Μίνα. Μονάχα τίς κορυφές τῆς Πάρνηθας βλέπουμε χιονισμένες, κι αὐτές ἀπό μακριά.

– Κάτι είναι κι αυτό! Ό Γιάννης στό νησί δέ βλέπει οϋτε βουνοκορφές χιονισμένες. Βλέπει μόνο τρικυμίες.

Ή μητέρα κλείνει τήν κουβέντα λέγοντας:

– Ξεχάσατε δύο σπουδαία δώρα του χειμώνα! Τά χρυσά τά πορτοκάλια είναι τό ένα· ή γλυκιά χειμωνιάτικη λιακάδα, τό άλλο. Πέστε μου, ύπάρχει τίποτα πιό χαρωπό μέσα στην παγωνιά;

41. Τό χιόνι

Ήσπρο, κάτασπρο τό χιόνι
πέφτει καί τριγύρω άπλώνει
κι όλα τά σκεπά.

Άπ' τό τζάμι τό κοιτοῦνε
τά παιδάκια καί γελοῦνε
τώρα χαρωπά.

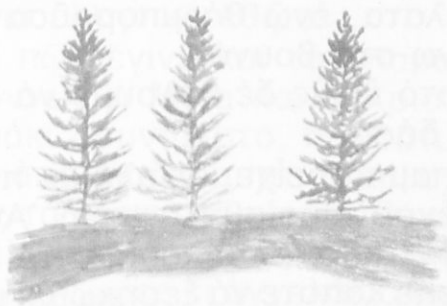
Τί λουλούδια κρουσταλλένια,
τί φουστάνια φουρφουρένια,
τί δαντελωτά!
Νύφες κάτασπρες μελίσσι
τόν τρελό χορό ἔχουν στήσει
ἔξω στ' άνοιχτά.

Στρώθηκαν αὐλές καί δρόμοι
καί πυκνοχιονίζει άκόμη,
δέν κρατᾶ λεφτό.
Σάν κρατήσει, εὐθύς θά τρέξουν
μέ τό χιόνι όλοι νά παίξουν
πόλεμο σωστό.

Τό χιονάνθρωπο θά φτιάσουν
θά χαροῦν καί θά γελάσουν
τά μικρά παιδιά,
ώσπου άγάλια νά βραδιάσει
κι όλα γύρω τά σκεπάσει
ἥσυχη ἢ βραδιά.

Χάρης Σακελλαρίου

«Χαρούμενες φωνές»

42. Τά χριστουγεννιάτικα δέντρα

– Δέ θά πάρουμε έλατο φέτος; ρώτησε τή Μίνα καί τή Χριστίνα ό πατέρας τους. Νά πᾶμε αύριο ν' αγοράσουμε ένα.

– Όχι, όχι έλατο, όχι έλατο! φώναξαν τά παιδιά.

Ό μπαμπάς παραξενεύτηκε. Πώς; Δέν ήθελαν πιά χριστουγεννιάτικο δέντρο στό σπίτι, νά τό στολίσουν, νά τό χαροῦν;

– Δέν κατάλαβες καλά, μπαμπά, εἶπε ἡ Χριστίνα. Θέλουμε δεντράκι. Έλατο δέ θέλουμε.

– Τό αποφασίσαμε στό σχολειό, εἶπε ἡ Μίνα. Ἡ δασκάλα μᾶς μίλησε γιά τά μικρά φουντωτά έλατα πού φυτρώνουν πάνω στά βουνά...

– Κι ἐμεῖς τά κόβουμε καί τά στολίζουμε, κι ἅμα περάσουν οἱ γιορτές, τά πετᾶμε στό δρόμο νά τά πάρει ό σκουπιδιάρης, γιατί ἔχουν πιά ξεραθεῖ.

– Κατάλαβες, μπαμπά; Πεθαίνουν τὰ καημένα τὰ ἔλατα, ἐνῶ θὰ μπορούσαν νά ζοῦν ἀκόμα πάνω στό βουνό.

– Γι' αὐτό ἐμεῖς δέ θέλουμε νά καταστρέφονται τὰ δάση.

Ἄ, ὁ μπαμπάς εἶχε καταλάβει πολύ καλά. Τὰ παιδιά ἔχουν εὐαίσθητη ψυχὴ. Ἀγαποῦν τὰ ζῶα, τὰ δέντρα, τὰ λουλούδια, τὰ φυτά. Κάποιος ἔπρεπε κάποτε νά ξεσηκωθεί μέ θάρρος καί νά φωνάξει: «Μὴν κόβετε τὰ ἔλατα!» Κι αὐτό τό πράγμα ἀποφάσισαν τὰ παιδιά νά τό κάνουν.

– Ὠραῖα! εἶπε ὁ μπαμπάς. Μέ πείσατε. Συμφωνῶ μαζί σας πῶς δέν πρέπει νά τὰ κόβουμε. Ἀλλά μέ τό χριστουγεννιάτικο δέντρο τί θὰ γίνει;

Τὰ κορίτσια εἶχαν ἔτοιμες τίς ἀπαντήσεις.

– Μποροῦμε νά πάρουμε ἓνα ψεύτικο. Ἐχουν κάτι πολύ ὄμορφα, πασπαλισμένα μέ χιόνι. Θά τό φυλάμε καί θά τό ἔχουμε κάθε χρόνο. Ἔτσι θά κάνουμε καί οἰκονομία.

– Ἡ, μποροῦμε ν' ἀγοράσουμε φρέσκια πρασινάδα. Μυρτιά ἢ σχίνο. Καί νά στολίσουμε τὰ πράσινα κλαδιά ὅπως μᾶς ἀρέσει.

– Ἡ, ἄκου μπαμπά, νά πάρουμε ξερά κλαδιά, νά τὰ βάψουμε ἀσημένια καί νά τὰ γεμίσουμε γυαλιστερές μπάλες πράσινες, κόκκινες, χρυσές, γαλάζιες.

—“Η νά φτιάξουμε ένα καράβι από χαρτόνι, πού είναι κι έλληνικό έθιμο.

Καί νά πώς έγινε καί τήν παραμονή τῶν Χριστουγέννων ἡ Μίνα καί ἡ Χριστίνα εἶχαν ένα δεντράκι ασυνήθιστο, πρωτότυπο. Ἦταν φτιαγμένο ἀπό κλαδιά μυρτιάς καί σχίνου, πού ὁ μπαμπάς τά ἔδεσε μέ τέχνη. Πάνω του εἶχε κεράκια ἠλεκτρικά πού ἀναβόσβηναν, εἶχε μπάλες πολύχρωμες κι ἀγγελάκια ἀπό χαρτόνι χρωματιστό πού ἔφτιαξαν τά παιδιά.

Σίγουρα, τό δεντράκι τους ἦταν πολύ πιό ὁμορφο ἀπό ἔλατο. Καί τά κορίτσια πολύ πιό χαρούμενα ἀπό κάθε ἄλλη χρονιά.

Ἄλλά πιό εὐτυχισμένα ἦταν τά ἔλατα πάνω στό βουνό!

43. Παραμονή Χριστουγέννων

Παραμονή Χριστουγέννων σήμερα.

Ὁ βοριάς φυσάει παγωμένος καί ἡ θάλασσα μουγκρίζει, γεμάτη ἀφρούς ὡς πέρα. Ρίχνει ψιλό ψιλό χιονόνερο.

Ὁ πατέρας τοῦ Γιάννη δέ θά βγεῖ γιά ψάρεμα. Ἐμεινε στό καφενεῖο καί τό συμμαζεῦει λιγάκι, πού ἔρχονται γιορτές. Εἶναι καί πέντ' ἔξι φίλοι του ἐκεῖ καί πίνουν κανένα ποτηράκι ρακί γιά νά ζεσταθοῦν.

Ὁ Γιάννης καί οἱ φίλοι του βγῆκαν στίς γειτονιές γιά τά κάλαντα, μέ τό καράβι πού ἔφτιαξαν ὅλοι μαζί. Ἐνα καράβι ὁμορφο ἀπό χαρτόνι χρωματισμένο μέ μπογιές. Ὁ θεῖος Χαραλάμπης τούς χάρισε ἠλεκτρικά πολύχρωμα φωτάκια μέ μπαταρία κι ἔτσι ἔκαναν τό καράβι τους σάν ἀληθινό. Δηλαδή, περίπου σάν ἀληθινό. Δέν ἦταν βέβαια σάν τή «ΧΑΡΑ» τοῦ θεῖου, μά τί νά γίνει!

Κρατοῦσαν λοιπόν τό καράβι ἀνάμεσά τους καί τραγουδοῦσαν ὅλοι μαζί:

«Καλήν ἐσπέραν ἄρχοντες,
ἄν εἶναι ὀρισμός σας
Χριστοῦ τήν θεῖαν γέννησιν
νά εἰπῶ στ' ἀρχοντικό σας.
Χριστός γεννᾶται σήμερον
ἐν Βηθλεέμ τῇ πόλει,
οἱ οὐρανοί ἀγάλλονται
χαίρει ἡ κτίσις ὅλη...»

Βγήκαν και άλλες παρέες. Κάτι παιδιά μεγαλύτερα έλεγαν τά κάλαντα αλλιώς, όπως τά τραγουδοῦσαν πιό παλιά στό νησί. Οί μεγάλοι τ'άκουγαν μέ νοσταλγία. Όμως και τά μικρά, καλά τά πήγαν. Τούς φιλέψανε σύκα ξερά, καρύδια, δίπλες, μελομακάρονα κι άλλα καλούδια. Μάζεψαν και κάτι λεφτά και τά μοιράστηκαν στά ἴσια. Στό μοίρασμα τῶν γλυκῶν ὅμως, ὁ Γιάννης εἶπε πώς δίκιο θά ἦταν νά πάρει κάτι παραπάνω, ἐπειδή ἐκεῖνος ἔβαλε τά φωτάκια στό καράβι.

Στό σπίτι τοῦ Γιάννη, πολλά πήγαιν'-ἔλα και κίνηση. Ἄνασκουμπωμένες ἡ μάνα και ἡ γιαγιά ζυμώνουν και πλάθουν τά γλυκά. Ὁ Πάνος πηγαίνει τίς γεμάτες λαμαρίνες στό φούρνο γιά ψήσιμο. Σέ λίγη ὥρα τίς ξαναφέρνει σπίτι, μέ τά γλυκά ροδοψημένα. Μμμ, μοσχοβολιά! Τώρα ἡ μάνα θά ρίξει σιρόπι στό μελομακάρονα και ζάχαρη ἄχνη στους κουραμπιέδες. Ὁ Γιάννης δέν ἀντέχει τόση γλύκα! Συλλογιέται πώς κάποιος πρέπει νά δοκιμάσει πρῶτος κι ἐτοιμάζεται νά τσιμπήσει κανένα μελομακάρονο, ἔτσι «γιά τό καλό», πού λένε οί μεγάλοι...

«Τί μέρα γλυκιά, ἡ παραμονή τῶν Χριστουγέννων!» σκέφτεται ὁ Γιάννης.

44. Τό ἄστρο τό φωτεινό

Εἶμαι τό ἄστρο τό φωτεινό. Τό ἀστεράκι πού δοξάστηκε στους αἰῶνες γιατί ἔτυχε νά δείξει στους μάγους τό δρόμο πρὸς τή Βη-θλεέμ. Νά σᾶς πῶ τήν ἱστορία μου;

Καθόμουν ἀνέμελα στόν οὐρανό κι ἔπαιζα μέ τούς φίλους μου τ' ἄλλα τ' ἀστέρια. Ξαφνικά μου φάνηκε σάν νά μέ ἄγγιξε κάτι ἀπαλό. Φούντωνα μεμιάς. Φούντωνα σάν νά εἶχα δυνατό πυρετό κι ἔγινα πιό λαμπερό, ἀκόμα πιό λαμπερό, ἀκόμα πιό φωτεινό.

Ἔνα ἀόρατο ραβδί μ' ἔσπρωχνε πρὸς τήν Ἀνατολή. Σταμάτησα πάνω ἀπό ἕνα παλάτι. Τρεῖς λαμπροφορεμένοι ἄρχοντες μέ κοιτοῦσαν μέ θαυμασμό. Εἶπαν κάτι μεταξύ τους, πῆραν κουτιά μέ δῶρα καί ξεκίνησαν μέ τίς καμῆλες τους.

Ἐγώ συνέχισα τό δρόμο μου, ὥσπου κουράστηκα καί σταμάτησα νά ξεκουραστῶ. Στάθηκα πάνω ἀπό μιά σπηλιά.

Ἦταν μιά ἡσυχῆ βραδιά. Παράξενη. Ξαφνικά ὁ οὐρανός γέμισε λάμπεις. Οἱ πόρτες του ἀνοιξαν διάπλατες, γιορταστικές, καί ἀπό μέσα τους ἄρχισαν νά ξεχύνονται στρατιές ἀγγέλων μέ ἀνοιχτές φτεροῦγες, σάλπιγγες καί τρομπέτες.

Τά εἶχα χαμένα. Ἔβλεπα βοσκούς νά τρέχουν πρὸς τή σπηλιά μέ τά ζῶα τους. Εἶδα τούς λαμπροφορεμένους μάγους νά κατεβαί-

νουν από τίς καμήλες τους και νά μπαίνουν μέσα. Ἄκουσα τούς ἀγγέλους νά ψέλνουν:

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπὶ γῆς εἰρήνη»

Ἔνας ἀπὸ τούς ἀγγέλους ἦρθε καί στάθηκε δίπλα μου. Μὲ ἀγκάλιασε μὲ τίς φτεροῦγες του.

— Μὴν παραξενεύεσαι γιὰ ὅλα αὐτά, μοῦ εἶπε. Εἶσαι ἓνα τυχερό ἀστέρι. Ἀπὸ σήμερα θά λέγεσαι «ἄστρο τῆς Βηθλεέμ» καί θά δοξάζεσαι στοὺς αἰῶνες. Τὸ φῶς σου θά προσφέρει ἀγάπη. Σκόρπισέ το γιὰ νά φτάσει παντοῦ.

Ἔκανα ὅ,τι μοῦ εἶπε ὁ ἄγγελος. Τὸ φῶς μου τρύπησε τὸ βράχο καί φώτισε τὴ σπηλιά. Καί τότε εἶδα μιά γυναίκα μ' ἓνα νεογέννητο μωρὸ στήν ἀγκαλιά, καί δίπλα ζῶα νά τὸ ζεσταίνουν μὲ τὴν ἀνάσα τους. Ἔνας ἄντρας ὄρθιος ἔβλεπε μὲ στοργή τὴ γυναίκα καί τὸ παιδί. Οἱ μάγοι εἶχαν γονατίσει καί πρόσφεραν στό βρέφος χρυσάφι, σμύρνα καί λιβάνι. Οἱ βοσκοὶ εἶχαν σταθεῖ στό ἄνοιγμα τῆς σπηλιᾶς καί παρακολουθοῦσαν μὲ κομμένη τὴν ἀνάσα.

Ἡ μητέρα σκέπασε τὸ μωρὸ καί τὸ ἀκούμπησε πάνω στά ἄχυρα εὐτυχισμένη. Ἐκεῖνο κοιμήθηκε μ' ἓνα χαμόγελο καί μ' ἓνα παράξενο φῶς ὀλόγυρα στό πρόσωπό του.

Σιγὰ σιγὰ ἔφυγαν οἱ ἄρχοντες, οἱ βοσκοί, οἱ ἄγγελοι. Κι ἐγὼ τὸ ἄλλο πρῶτῃ ἤμουν καί πάλι φτωχὸ καί ἔπαιζα στή γειτονιά τοῦ οὐρανοῦ. Μά εἶχα ζήσει τὴν πιὸ ἀληθινὴ ἱστορία πού ἔχει ζήσει αὐτός ὁ κόσμος.

ΓΑΠΟΥΑΡΤΟΣ

- Γιάννη, ποῦ πᾶς;
- Στ' ἀστέρια, στό φεγγάρι.
- Πότε θά 'ρθεῖς;
- Θέ νά 'ρθω τό Γενάρη.

- Γιαννάκη, τί θά φέρεις;
- Γιάννη, Γιαννάκη.
- Πρωτοχρονιά καί χιόνι
καί δῶρα στό παιδάκι.

- Γιάννη, ποῦ πᾶς;
- Στό πράσινο χορτάρι.
- Πότε θά 'ρθεῖς;
- Θέ νά 'ρθω τό Φλεβάρη.

- Γιαννάκη, τί θά φέρεις;
- Γιάννη, Γιαννάκη.
- Ἀπόκριες θά φέρω,
τό πρῶτο τό πουλάκι.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΤΟΣ

Στέλλα Σκαλτσάρη

Ἀπό τήν «Παιδική Πρωτοχρονιά»

46. Τά δῶρα τῆς Πρωτοχρονιάς

Στή βιτρίνα τοῦ μαγαζιοῦ μέ τά παιχνίδια, κάτω στή λεωφόρο, βρισκόταν, πρὶν ἀπὸ τὴν Πρωτοχρονιά, μιά κούκλα γαλανομάτα δίπλα σ' ἓνα μεγάλο κουτί μέ μπογιές καὶ πινέλα.

— "Αἰ! ἀναστέναζε ἡ κούκλα. Θά μέ πάρουν ἀπὸ ἐδῶ καμιά φορά; Βαρέθηκα νά εἶμαι ἀκίνητη! Καὶ ποιός ἄραγε θά μέ πάρει; Βλέπω ἓνα κοριτσάκι ξανθό, πού ὅταν περνάει μέ κοιτάζει κατάματα. Τό συμπάθησα. Θά ἤθελα νά γίνουμε φίλες.

Τό κουτί μέ τίς μπογιές ἔτριξε στενοχωρημένο.

— "Αἰ, κι ἐμένα τί νά μοῦ μέλλεται! Θά μέ πάρει κάποιος πού ν' ἀγαπᾷ τὴ ζωγραφικὴ ἢ θά πέσω στὰ χέρια κανενός ἀτζαμῆ πού θά σκορπίσει τά χρώματά μου καὶ θά χαλάσει τά πινέλα; Ξέρεις, βλέπω κι ἐγὼ ἓνα κοριτσάκι ξανθό πού μέ κοιτάζει μέ λαχτάρα. Λές ν'

ἀγαπᾶ τή ζωγραφική;

– Ποῦ νά ξέρουμε; Πῶς νά μάθουμε; εἶπε ἡ κούκλα. Σάν θά ξαναπεράσουν, ἄς βάλουμε τά δυνατά μας νά μᾶς προσέξουν.

– Κοντεύει κι ἡ Πρωτοχρονιά! μουρμούρισε τό κουτί.

– Τώρα θά φανεῖ ἡ τύχη μας! ἔκανε ἡ κούκλα.

– Σσσσς! φώναξε ἕνα αὐτοκίνητο τῆς πυροσβεστικῆς. Μήν κάνετε φασαρία νυχτιάτικα, γιατί θά βάλω μπροστά τή σειρήνα!

Τά δύο παιχνίδια δέν ξαναμίλησαν.

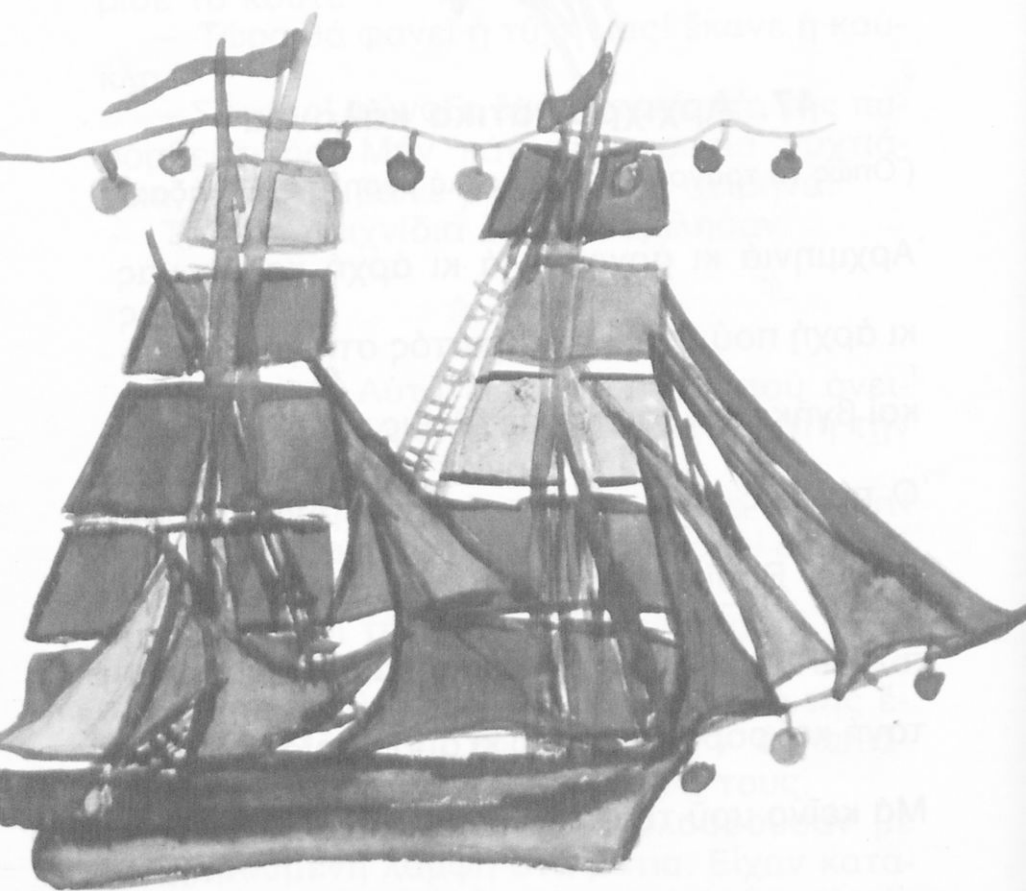

– Τί καλά! Αὐτά εἶναι τά δῶρα πού ὄνειρευόμαστε! Ἐγώ εἶχα ξετρελαθεῖ μ' αὐτή τήν κούκλα! φώναξε ἡ Μίνα.

– Κι ἐγώ ἤθελα τόσο πολύ τοῦτο τό κουτί τοῦ μικροῦ ζωγράφου! Μά τόσο πολύ! εἶπε καί ἡ Χριστίνα.

Ἦταν πρῶι τῆς Πρωτοχρονιάς καί οἱ δίδυμες εἶχαν ἀνοίξει τά πακέτα πού βρῆκαν δίπλα στό προσκεφάλι τους. Ἡ μεγάλη χαρά τῆς ἔκανε νά γελᾶνε, νά χοροπηδᾶνε, ν' ἀγκαλιάζονται καί νά χαϊδεύουν τά δῶρα τους.

Οἱ γονεῖς τους τίς παρακολουθοῦσαν μέ μιά χαρούμενη λάμψη στά μάτια. Εἶχαν καταφέρει σάν Ἅγιο-Βασίληδες νά μαντέψουν τίς ἐπιθυμίες τῶν παιδιῶν τους.

48. Τά Φῶτα στό νησί

Φέτος τήν ἡμέρα τῶν Φώτων ἡ οἰκογένεια τοῦ Γιάννη δοκίμασε μεγάλη χαρά. Καί νά γιατί.

“Ὅπως κάθε χρόνο, οἱ νησιῶτες βρίσκονταν μαζεμένοι στήν ἐκκλησία τοῦ Ἁι-Νικόλα, κοντά στήν παραλία. Ἡ ἐκκλησία ἔλαμπε στολισμένη μέ κλαδιά μυρτιάς καί λεμονιάς, καί μ' ὅλα τά καντήλια ἀναμμένα. Κάποια στιγμή βγῆκαν τά παιδιά κρατώντας τά ἔξαπτέρυγα. Ἄκολουθοῦσε ὁ παπα-Κοσμάς μέ τό Εὐαγγέλιο, ὁ διάκος, οἱ ψαλτάδες, καί πίσω τους τό πλήθος τοῦ κόσμου.

“Ὅταν ἡ πομπή ἔφτασε στό μόλο, σχημάτισε κύκλο γύρω ἀπό τόν παπα-Κοσμά, πού διάβασε τό Εὐαγγέλιο γιά τή βάπτισή τοῦ Χριστοῦ. Καμιά ἄλλη φωνή δέν ἀκουγόταν, κανένας ἤχος. Μονάχα ὁ φλοῖσβος ἀπό τή θάλασσα πού χτυποῦσε στά βότσαλα. Ἦταν μιά μέρα ἡλιόλουστη. Ὀλόγυρα τ' ἀραγμένα καϊκια ἦταν στολισμένα μέ σημαιοῦλες. Οἱ πεντάκάθαρες βάρκες χόρευαν στά κυματάκια.

Σάν τέλειωσε τό Εὐαγγέλιο, ὁ παπα-Κοσμάς ἄρχισε νά ψέλνει τό τροπάριο τῶν Θεοφανίων. Κι ἐνῶ οἱ ψαλτάδες καί ὁ κόσμος ἔλεγαν μαζί του τό τροπάριο, ὁ παπα-Κοσμάς πῆρε τόν ἀσημένιο βαρύ σταυρό καί τόν πέταξε στή θάλασσα, ὄχι πολύ μακριά βέβαια. Ἀμέσως ἀπό τά καϊκια κι ἀπό τίς βάρκες κι ἀπό

* ταγή καί ρόβι: τροφές γιά ζῶα

τό μόλο, βούτηξαν στά κρύα νερά καμιά είκοσαριά παιδιά καί παλικάρια, γιά νά πιάσουν τό σταυρό.

‘Από τήν τράτα τους τόν «‘Αι-Νικόλα» έπεσε στή θάλασσα κι ό Πάνος μ’ ένα μακροβούτι· μά λές καί τόν κατάπιε τό νερό! ‘Ο Γιάννης πάσχιζε μ’ άγωνία νά ξεχωρίσει τό κεφάλι του άδερφου του, όμως δέν τό έβλεπε κι άνησυχούσε. Μέτραγε τά δευτερόλεπτα: «Πέντε... δέκα... είκοσι... σαράντα...» Κι εκεί πού όλοι περίμεναν μέ άνυπομονησία, ξάφνου ό Πάνος πρόβαλε μέσ’ από τό κύμα εκεί μπροστά τους, σχεδόν στά πόδια του παπα-Κοσμά! Καί – τί χαρά, τί χαρά! – βαστούσε τόν άσημένιο σταυρό!

Κι ένώ οί καμπάνες τής έκκλησιās ήχούσαν χαρμόсуνα, κι ένώ οί σειρηνες τών καϊκιών σφύριζαν κι ό κόσμος ζητωκραύγαζε, ό Πάνος σκαρφάλωσε στό μόλο, έδωσε τό σταυρό στόν παπα-Κοσμά κι άσπάστηκε τό χέρι του. ‘Ο παπάς τόν εύλόγησε καί όλοι οί δικοί του τόν άγκάλιαζαν καί τόν φιλούσαν χαρούμενοι.

– Νά ζήσεις, γιέ μου, νά ‘σαι καλά! έλεγε ό πατέρας συγκινημένος. Πρώτη φορά πιάνεις τό σταυρό. ‘Αμποτε καί του χρόνου!

Μετά τή λειτουργία ό Πάνος πήρε τό

σταυρό μέσα σ' ένα δίσκο στρωμένο μέ κλωνιά βασιλικού, καί γύρισε τīs γειτονιές. "Όλοι ἔριχναν στό δίσκο λίγα κέρματα, γιά τό καλό, καί τοῦ ἔδιναν πολλές εὐχές. Γιατί πιστεύουν πώς εἶναι εὐλογία Θεοῦ νά πιάσει κανεῖς τό σταυρό, καί πώς αὐτό τοῦ φέρνει καλή τύχη.

Καί ὁ Γιάννης καμάρωνε κι ἔλεγε ὁλοένα:
– Τοῦ χρόνου, ἐγώ θά πιάσω τό σταυρό!

49. 'Αλκουνάκι μου...

– 'Αλκουνάκι μου, μέ τή μπλέ σου φορεσιά, τί ὄμορφο πού εἶσαι, εἶπε ἡ Χριστίνα πρώτη, ὅταν εἶδε τό πουλάκι ἀκίνητο στό βράχο.

– 'Αλκουνάκι μου, νά χαρῶ ἐγώ τήν κόκκινη σου λαιμουδιά, εἶπε δεύτερη ἡ Μίνα.

– 'Αλκουνάκι μου, πῶς στέκεσαι ἔτσι ἀτάραχο σάν ἄγαλμα; εἶπε τρίτος ὁ μπαμπάς.

Καί ἡ μαμά τέταρτη συμπλήρωσε:

– 'Αλκουνάκι μου, δέ θά κάνεις καμιά βουτιά νά σέ δοῦμε;

Εἶχαν πάει ἐκδρομή στό 'Αλεποχώρι κι ἀπό κεῖ στίς «'Αλκουονίδες», πού λέγονται ἀλλιῶς καί «Καλά Νησιά». Ὅλη ἐκείνη ἡ θάλασσα λέγεται «'Αλκουονίδα» γιατί εἶναι γεμάτη ἀπ' αὐτά τά ψαροπούλια.

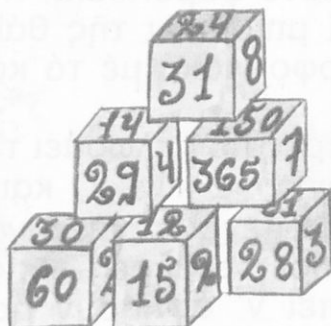
Ἦρεμη περιμένει ἡ ἀλκυόνα στό κλαδί, μά ὅταν ἀποφασίσει νά βουτήξει, θά φέρει ὀψωδῆποτε στήν ἐπιφάνεια ἕνα μικρό ψαράκι.

Δέν τή λένε μόνο ψαροπούλι, τή λένε καί βασιλοπούλι καί μπιρμπίλι τῆς θάλασσας, γιατί ἔχει τόν ὄμορφο γιάκά μέ τό κόκκινο χρώμα τῆς φωτιᾶς.

Εἶναι οἱ μέρες πού κλωσάει τ' αὐγά της καί σκάβει ὑπόγειες φωλιές. Ὁ καιρός εἶναι μαλακός. Οἱ ἄνεμοι ἔχουν πάψει νά φυσᾶνε δυνατά. Δεκατέσσερις μέρες – τίς ἀλκυονίδες μέρες – πρέπει ν' ἀφήσουν ἡσυχη τήν ἀλκυόνα νά κλωσήσει τ' αὐγά της, ἀλλιῶς τά ρεύματα θά τῆς τά πάρουν.

Ἐκείνη τή στιγμή ἡ ἀλκυόνα βούτηξε στά νερά καί βγήκε μ' ἓνα μικρό ψάρι στό ράμφος, πού κάθισε νά τό φάει μέ τήν ἡσυχία της στό βράχο.

50. Ἐμεῖς καί ὁ χρόνος

Ἡ Χριστίνα συλλογίζεται πώς κάτι πολύ περίεργο συμβαίνει μέ τήν ὥρα. Ὄταν παίξει, ἡ ὥρα τελειώνει πολύ γρήγορα. Μά ὅταν ἔχει μελέτη, περνάει πολύ ἀργά. Αυτό δέν τό παθαίνει μόνο ἐκείνη· τό παθαίνει καί ἡ Μίνα. Ἔτρεξαν λοιπόν στόν παππού νά τόν ρωτήσουν ἄν τοῦ συμβαίνει τό ἴδιο πράγμα. Ὁ παππούς ἀναστέναξε καί εἶπε:

– Δίκιο ἔχετε, κοριτσάκια μου. Σέ ὅλους μας συμβαίνει αὐτό. Βέβαια, ὁ χρόνος εἶναι ὁ ἴδιος, παντοῦ καί πάντοτε. Ἡ καθεμίᾳ ὥρα ἔχει τήν ἴδια διάρκεια, εἴτε διασκεδάζεις εἴτε δουλεύεις. Μόνο πού ὅταν δουλεύεις κυλάει δύσκολα, ἐνῶ ὅταν διασκεδάζεις οὔτε πού τήν καταλαβαίνεις.

– Ναί, ἀλλά δέν εἶναι ὠραῖα ἔτσι. Ἀνάποδα ἔπρεπε νά γίνονται τά πράγματα αὐτά, εἶπε ἡ Χριστίνα.

Καί ἡ Μίνα συμφώνησε:

– Ναί, ναί! Καί ἄλλα πράγματα δέν εἶναι σωστά στό ζήτημα τοῦ χρόνου, καί πρέπει νά τά διορθώσουν.

– Σάν τί νά διορθώσουν δηλαδή; ρώτησε ὁ παππούς.

– Τό εἰκοσιτετράωρο! Ὅλες οἱ μέρες ἄς ἔχουν ἀπό 24 ὥρες ἢ καθεμιά. Ἡ Κυριακή πρέπει νά ἔχει εἴκοσι πέντε.

– Ὅχι, νά ἔχει εἴκοσι ἕξι ὥρες, εἶπε ἡ Χριστίνα.

– Σιγά νά μήν ἔχει τριάντα! γέλασε ὁ παππούς. Μά ἂν γινόταν αὐτό θά μπερδεύονταν τά πράγματα καί θά χάναμε τό σωστό μέτρημα τοῦ χρόνου. Δέ μάθατε στό σχολεῖο πώς οἱ ἄνθρωποι χώρισαν τό χρόνο σέ κομμάτια μικρά ἢ μεγάλα; Δέ μάθατε γιά τίς ὥρες, τίς μέρες, τίς ἐβδομάδες, τούς μῆνες;

– Πώς δέ μάθαμε! Ὅλα τά ξέρουμε!

– Ρώτα μας, νά δεῖς! Ρώτα, πόσες μέρες ἔχει...

– Ἄ, ὄχι ἔτσι εὐκόλα! εἶπε ὁ παππούς. Θά σᾶς ρωτᾶω μέ δικό μου τρόπο. Μέ τό παιχνίδι τῶν ἀριθμῶν. Ἄς ποῦμε: Ποῦ ταιριάζει τό 60;

Ἐξήντα, ἐξήντα... ἡ Μίνα ἔσπαζε τό κεφάλι της. Τέλος, θυμήθηκε:

– Ἄ, ἐξήντα λεπτά ἔχει ἡ κάθε ὥρα! φώ-

ναξε.

– Κι ἐξήντα δευτερόλεπτα ἔχει τό κάθε λεπτό! φώναξε καί ἡ Χριστίνα. Καί κάθε 15 λεπτά εἶναι ἓνα τέταρτο τῆς ὥρας, καί κάθε 30 λεπτά εἶναι μισή ὥρα!

– Αὐτό δέν τό ρώτησα! ἔκανε ὁ παππούς. Ἄλλ' ἀφοῦ τό ξέρεις, μπράβο σου. Τώρα: Ποῦ ταιριάζει τό 24;

– Στίς ὥρες ἑνός μερόνυχτου!

– Καί τό ἐφτά;

– Στίς μέρες τῆς ἐβδομάδας!

– Καί γιατί τήν ἐβδομάδα τή λέμε ἔτσι;

Ἐδῶ τά κορίτσια μπερδεύτηκαν λιγάκι. Ὁ παππούς συνέχισε:

– Μά ἀπό τή λέξη ἐφτά, φυσικά! Ἐπειδή ἔχει ἐφτά ἡμέρες!

– Ἄααα, βέβαια... τό ξέραμε...

– Λοιπόν; ποῦ ταιριάζει ὁ ἀριθμός 12;

– Στούς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου!

– Ποῦ ταιριάζει ὁ ἀριθμός 30;

– Στίς μέρες τοῦ μήνα. Ὅχι ὅμως σέ ὅλους τούς μῆνες. Τριάντα μέρες ἔχουν ὁ Ἀπρίλης, ὁ Ἰούνιος, ὁ Σεπτέμβρης καί ὁ Νοέμβρης.

– Καί τό 31;

– Ταιριάζει στίς μέρες τῶν ἄλλων μηνῶν, πού εἶναι ὁ Γενάρης, ὁ Μάρτης, ὁ Μάης, ὁ Ἰούλιος, ὁ Αὔγουστος, ὁ Ὀκτώβρης καί ὁ Δε-

κέμβρης.

– Ξεχάσατε τό Φλεβάρη.

– Δέν τόν ξεχάσαμε, παππού! Αὐτός ἔχει 28 μέρες, κουτσαίνει λιγάκι! εἶπε ἡ Μίνα. Γι' αὐτό τόν λέμε καί Κουτσοφλέβαρο.

– Καί κάθε τέσσερα χρόνια, ὁ Φλεβάρης ἔχει 29 μέρες! εἶπε ἡ Χριστίνα.

– Ὁραιότατα! Καί τό 365 ποῦ ταιριάζει;

Ἐδῶ φώναξαν καί οἱ δύο μαζί:

– Στίς μέρες ἑνός χρόνου! Πού τόν λέμε καί ἔτος!

– Στίς μέρες ἑνός χρόνου, πού τόν λέμε καί ἔτος!

– Πολλά τά ἔτη σας λοιπόν, μικρά μου ξεφτέρια, εἶπε ὁ παππούς, καί γέλασε χαρούμενος.

51. Ἐπὶ τὸ ἕνα ὡς τὸ δέκα

Ἐνα μπουμπουκάκι,
δυὸ μερῶν ζωύλα,
τὸ κορμὶ του ὀρθώνει
γιά νά πιεῖ δροσούλα.

Τρία δάκρυα αὐγούλας
ἤπιε, ξεδιψάει.
Μέ τὰ τέσσερά του
βλέφαρα γελάει.

Πέντε δαχτυλάκια
πόσο τὸ χαϊδεύουν!
Ἐξι πεταλοῦδες
γύρω του χορεύουν.

Τώρα ἑφτά κλωνάρια
πλάι του καθένα
ἄνθια ὀχτῶ πετᾶνε.
Τί χαριτωμένα!

Ἄκου ἔννιά παιδάκια!
Μίλα τους λουλούδι.
Πές τους, δέν τούς πρέπει
δέκα στό τραγούδι;

Γιώργης Κρόκος

«Παιδικὰ χαμόγελα»

52. Νά φτιάξουμε κάτι όλοι μαζί

Στήν τάξη τῆς Μίνας καί τῆς Χριστίνας ἔχουν σήμερα μεγάλη ἀνησυχία: Κουβεντιάζουν, φωνάζουν, κάνουν φασαρία. Ἡ δασκάλα ἀπορεῖ:

– Μά τί ἔχετε σήμερα; Τί σᾶς ἀπασχολεῖ;

– Κυρία, ἀποφασίσαμε νά φτιάξουμε κάτι, ὅλη ἡ τάξη μαζί.

– Νά μιὰ καλή ἰδέα! Πῶς τή σκεφτήκατε;

– Νά, μάθαμε ὅτι ἡ ἕκτη θά φτιάξει ἓνα βιβλίο δικό της μέ ἱστορίες καί μέ εἰκόνες ἀπό τά παιδιά. Ἡ πέμπτη θά ὀργανώσει μιὰ ἔκθεση χειροτεχνίας μέ ἀντικείμενα ἀπό ξύλο καί χαρτόνι. Ἡ τετάρτη θά φτιάξει ἓνα θεατρικό ἔργο καί θά τό παίξει. Ἡ τρίτη θά κάνει μιὰ ἔκθεση ζωγραφικῆς. Ἐμεῖς νά μὴν κάνουμε τίποτε;

– Πολλά πράγματα μπορεῖτε νά φτιάξετε, εἶπε ἡ δασκάλα. Μά πρῶτα ἀπαντήστε μου, σᾶς παρακαλῶ: Γιατί θέλετε νά φτιάξετε κάτι ὅλοι μαζί καί ὄχι ὁ καθένας χῶρια;

Ἀναψοκοκκινισμένα προσωπάκια ἀποκρίθηκαν στή σειρά:

– Γιατί εἶναι ὁμορφο νά δουλεύουμε ὅλοι μαζί...

– ...ναί, νά δουλεύουμε γιά τό ἴδιο πράγμα καί...

– ...νά λύνουμε ὅλες τίς δυσκολίες μαζί, καί...

– ... μετά νά τό δοῦμε τελειωμένο καί νά καμαρώνουμε!

– Αὐτή ἡ ἐξήγηση μ' ἄρесе! εἶπε ἡ δασκάλα. Συμφωνῶ ἀπόλυτα μαζί σας. Θέλετε νά σᾶς προτείνω ιδέες;

– Ὅχι, εὐχαριστοῦμε κυρία, βρήκαμε μιά ιδέα πού μᾶς ἀρέσει. Ἀλλά πρέπει καί κάποιος ἄλλος νά μᾶς βοηθήσει.

– Ἐπειδὴ δέν ἔχουμε δέντρα στήν αὐλή, παρά μονάχα τό πεῦκο, θέλουμε νά φτιάξουμε κῆπο μέ δέντρα. Γίνεται;

Ἡ δασκάλα συλλογίστηκε λίγο πρὶν μιλήσει:

– Τό βλέπω λίγο δύσκολο, ἀφοῦ δέν ὑπάρχει χῶμα. Ποῦ θά φυτέψετε τά δέντρα; Ἡ αὐλή εἶναι τσιμεντένια. Παντοῦ ἔχουμε τσιμέντο ἢ πλάκες.

– Μποροῦμε ὅμως νά φυτέψουμε λουλούδια καί πρασινάδες σέ γλάστρες. Μικρές, μεγάλες, πολλές γλάστρες. Θά τίς βάλουμε παντοῦ ὅπου μπορεῖ νά μποῦν.

– Ἐγώ θά σᾶς βοηθήσω ὅσο μπορῶ περισσότερο. Μά πρέπει νά βροῦμε κι ἓνα γεωπόνο ἢ κηπουρό.

– Κυρία, ὁ μπαμπάς τοῦ Θάνου θά μᾶς βοηθήσει, ξέρει...

– Θαυμάσια, ν' ἀρχίστε σήμερα κιόλας! Φτιάξτε τίς ομάδες, πού ἡ καθεμιά θά ἔχει ὀρισμένη ἐργασία.

Έτσι έγιναν οι ομάδες. Μία για να συνεννοηθεί με τό γεωπόνο, μία για να πληρώνει τά έξοδα από τόν κουμπαρά τής τάξης, μία για να βρει ἄδειες γλάστρες από τά σπίτια, μία... Μά για να μήν πολυλογοῦμε, ὀλόκληρη ἡ δεύτερη τάξη δούλεψε με κέφι. Στό φύτεμα πιά, ἀφήστε τί ἔγινε! Ὁ καθένας ἤθελε νά φυτέψει τά πιό πολλά.

Ἴσαμε τό τέλος τής χρονιᾶς, ἡ αὐλή, τά πεζούλια καί οι τaráτσες τοῦ σχολείου γέμισαν ἀπό γλάστρες πῆλινες καί τενεκέδες βαμμένους με ὁμορφα χρώματα. Λογῆς λογῆς λουλούδια καί πρασινάδες ἔκαναν τό σχολεῖο νά μοιάζει μ' ἀνθισμένο κῆπο. Ἐπιτέλους, τά παιδιά δέν ἔβλεπαν μονάχα τσιμέντο γύρωτους!

Οί άνθρωποι πού ἔμπαιναν στό σχολεῖο ἔβλεπαν τό θαῦμα καί ρωτοῦσαν:

– Μά ποιός ἔφτιαξε αὐτό τό μικρό παράδεισο;

– Τά παιδιά τῆς δευτέρας! τούς ἔλεγαν.

Καί τά παιδιά τῆς δευτέρας τάξης ἔνιωθαν πολύ καμάρι γιά τόν καταπράσινο παράδεισό τους.

53. Τό παλιό σπίτι

Καθώς πηγαίνουν στό σχολεῖο, ἡ Χριστίνα καί ἡ Μίνα περνοῦν μπροστά ἀπό ἕνα παλιό σπίτι. Εἶναι ὀλόκληρο χτισμένο ἀπό καφετιά πέτρα πελεκητή κι ἔχει τή σκεπή κεραμιδένια. Δέ μοιάζει μέ κανένα ἄλλο ἐκεῖ γύρω. Εἶναι τόσο ὠραῖο, μέ τήν ξύλινη σκαλιστή του ἐξώπορτα καί τά σιδερένια μπαλκόνια του! Πάνω ἀπό τά παράθυρα βλέπεις ζωγραφισμένες γιρλάντες ἄσπρες. Κάτασπρα, ἀπό μάρμαρο, εἶναι καί τά σκαλοπάτια τῆς πόρτας, τό κατώφλι καί τό ἀνώφλι.

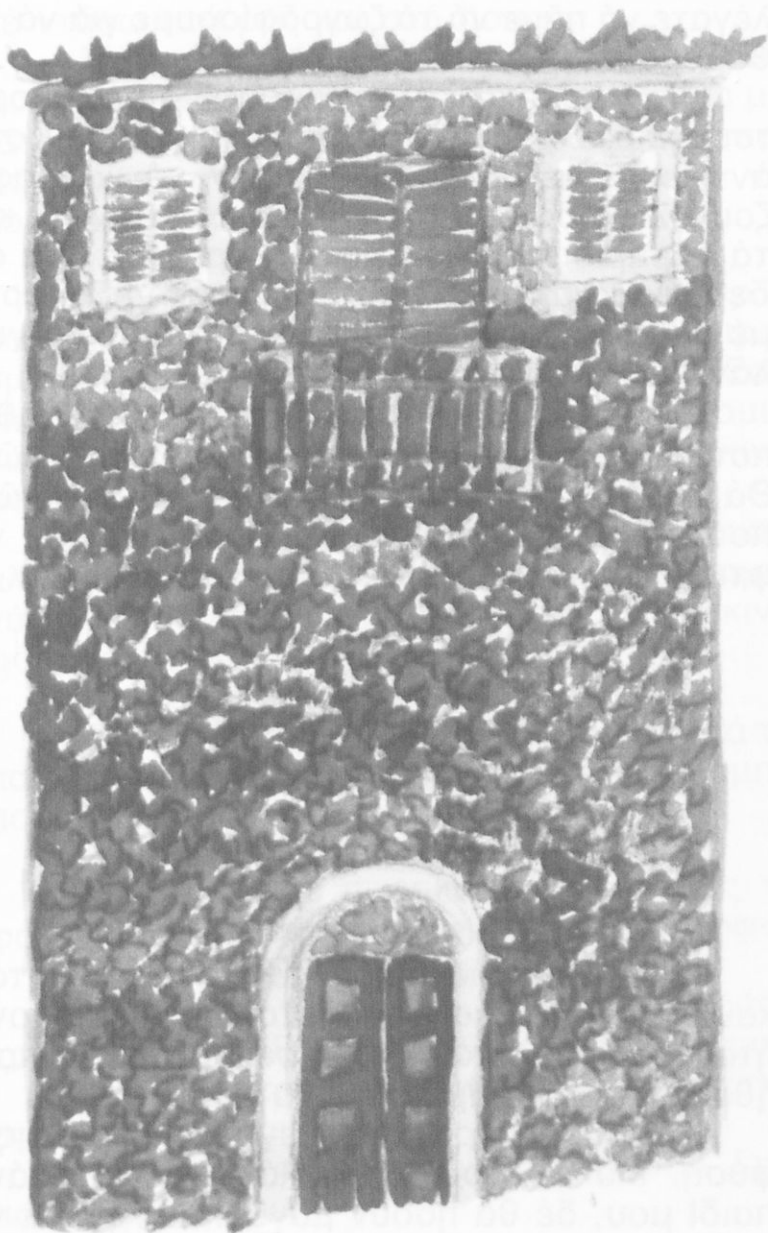
Μιά μέρα ὁ πατέρας ἔφερε τό νέο:

– Ἐμαθα πώς θά γκρεμίσουν τό παλιό πέτρινο σπίτι.

– Τί κρίμα! εἶπε ἡ μητέρα.

Καί ὁ παππούς συμπλήρωσε:

– Κι ἐγώ στενοχωριέμαι πού θά χαθεῖ, γιατί μοῦ θυμίζει πῶς ἦταν ἄλλοτε ἡ πόλη. Τί θά

λέγατε νά πάμε νά τό ζωγραφίσουμε γιά νά τό θυμόμαστε;

Ένα κυριακάτικο πρωινό λοιπόν, τά κορίτσια πήραν χαρτιά καί μπογιές, κάθισαν στό αντικρινό πεζούλι καί ἄρχισαν νά ζωγραφίζουν. Ζωγράφισαν τούς πέτρινους τοίχους καί τά κεραμίδια τῆς στέγης, ζωγράφισαν τά σιδερένια μπαλκόνια καί τή σκαλιστή ἐξώπορτα μέ τά μάρμαρα, ζωγράφισαν τίς ἄσπρες γιρλάντες.

Κι ἔτσι τό παλιό πέτρινο σπίτι δέ θά χαθεῖ ποτέ. Θά ὑπάρχει στίς ζωγραφιές τῶν παιδιῶν. Θά ὑπάρχει καί μέσα στίς καρδιές τῶν παιδιῶν, πού ὅταν μεγαλώσουν θά προσπαθήσουν νά φτιάξουν κι ἄλλα σπίτια ὅπως αὐτό.

54. Ἡ τρελή μυγδαλιά

Ὅλες οἱ μυγδαλιές εἶναι ἀνυπόμονες.

Ἦταν ὅμως μιά μικρή μυγδαλιά πού ἦταν καί ἀνυπόμονη καί τρελούτσικη. Ἀνυπόμονη ἦταν γιατί βιαζόταν ν' ἀνθίσει καί τρελή γιατί ἤθελε ν' ἀνθίσει μέ κόκκινο φόρεμα.

— Μή χειρότερα, τῆς ἔλεγε ἡ μητέρα της ἡ φύση. Μά ἂν σοῦ 'βαζα κόκκινο φουστάνι, παιδί μου, δέ θά ἦσουν μυγδαλιά. Πρέπει νά

σέ ντύσω στά ρόζ καί στά ἄσπρα.

– Μά γιατί; Οἱ ἄνθρωποι γιατί ἀλλάζουν φορεσιές; Βαρέθηκα πιά τό ἴδιο καί τό ἴδιο μέ τά ρόζ φιογκάκια, τά ἄσπρα λουλουδάκια καί τίς κορδελίτσες. Δέν ἔχεις ἄλλο φόρεμα νά μου δώσεις, καλέ μάνα;

Ἡ μητέρα ἡ φύση ἔσκυψε κοντά της.

– Μήν κοιτάζεις τί γίνεται μέ τούς ἀνθρώπους. Στή φύση τά φουστάνια εἶναι μοιρασμένα καταπῶς ταιριάζει στόν καθένα. Ἐσύ εἶσαι ἡ νύφη τοῦ χειμῶνα. Ἐχεις δεῖ καμιά νύφη νά πηγαίνει στήν ἐκκλησιά μέ κόκκινο φουστάνι;

Ἡ μυγδαλιά, μπορεῖ νά ἦταν τρελούτσικη, ἀλλά παραδέχτηκε πῶς δέν εἶχε δεῖ καμιά νύφη νά πηγαίνει στήν ἐκκλησιά μέ κόκκινο φόρεμα.

Ἦστερα ἡ φύση φώναξε τήν πάχνη:

– Σέ παρακαλῶ, τῆς εἶπε, μου δίνεις γιά τό παιδί μου, τή μυγδαλιά, ἐκείνη τή ρόζ ρόμπα πού σοῦ παράγγειλα;

Γύρισε ψηλά καί κοίταξε τόν ἥλιο:

– Ἦλιε μου, σέ παρακαλῶ, χρυσώνεις τό φόρεμα τοῦ παιδιοῦ μου νά γίνει πιό ὁμορφο;

Μετά, στράφηκε στό δειλινό:

– Στείλε σέ παρακαλῶ τά μενεξελιά σου χρώματα νά παίξουν μέ τή μυγδαλίτσα μου!

Τ' ἄλλα δέντρα κοίταξαν τή μυγδαλιά ἀπορημένα καί εἶπαν:

– Μά γιατί παραπονιέται πῶς δέν ἔχει πολλά φουστάνια;

55. Ἡ καθαριότητα εἶναι μισή ἀρχοντιά

Ὅταν βρίσκονταν τό καλοκαίρι στό νησί, οἱ δίδυμες ἔπαιζαν μέ τό Γιάννη ἕνα παιχνίδι πού πολύ τούς διασκέδαζε. Τό παιχνίδι τοῦ νά 'σαι καθαρός. Ἐπειδή ὁ Γιάννης ἦταν ἀκατάστατος ἡ Μίνα ἔπαιρνε τή βούρτσα καί τοῦ ἔλεγε:

- Μιά βούρτσα θέλει νά σέ ξεσκονίσει.
- Καλῶς νά ὀρίσει, ἔλεγε ὁ Γιάννης.

Ἡ Χριστίνα πήγαινε μέ μία χτένα πάνω ἀπό τό κεφάλι του.

– Σάν σκαντζόχοιρος εἶσαι. Μιά χτένα θέλει νά σοῦ χτενίσει τά μαλλιά.

– Νά μοῦ τά χτενίσει!

– Ἡ μπογιά τῶν παπουτσιῶν θυμώνει ὅταν

βλέπει αγυάλιστα παπούτσια.

– Καί δέ μου τά γυαλίζει;

– Καί τό ψαλιδάκι νευριάζει μέ τά μεγάλα
νύχια.

– Έμπρός λοιπόν, ἄς τά κόψει.

– Μάζεψε τό χαρτάκι!

– Σοῦ λείπει ἓνα κουμπί!

– Τά δόντια σου εἶναι κίτρινα!

– Ἡ αὐλή θέλει σκούπισμα!

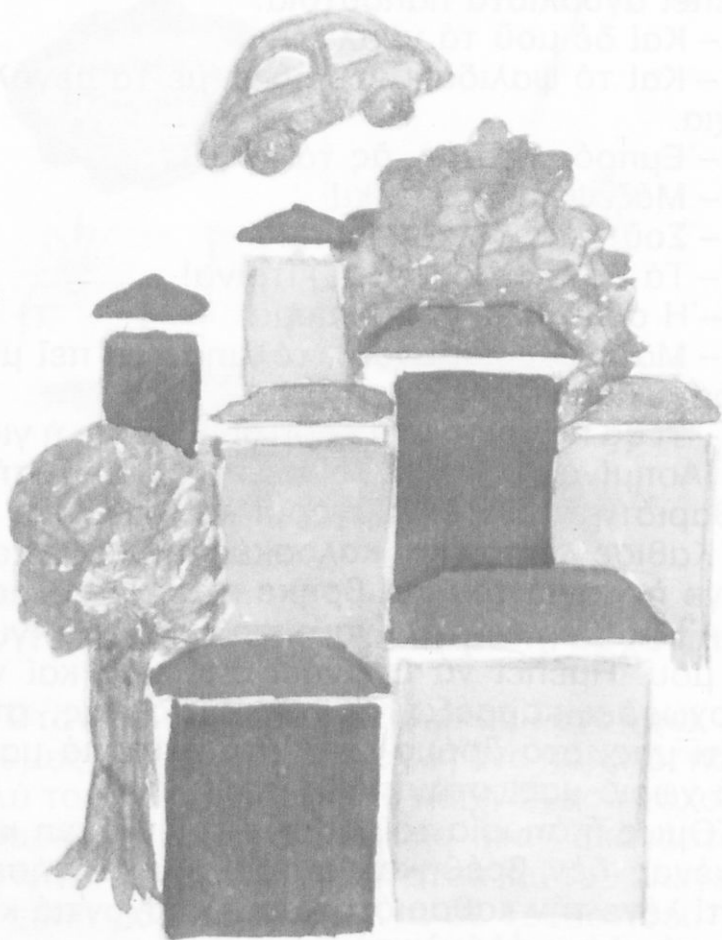
– Μά ἐγώ εἶμαι ἀγόρι, τόλμησε νά πεῖ μιὰ
μέρα ὁ Γιάννης.

– Τί θά πεῖ ἀγόρι καί κορίτσι, θύμωσε ἡ για-
γιά Ἀσημίνα πού τόν ἄκουσε νά τό λέει. Στήν
καθαριότητα δέν ἔχει ἀγόρια καί κορίτσια.

Κάθισε λοιπόν καί καλοσκέφτηκε ὅσα τοῦ
ἔλεγε ἡ γιαγιά του καί βρῆκε πώς εἶχε δίκιο.

– Ἡ καθαριότητα εἶναι μισή ἀρχοντιά, γιό-
κα μου. Πρέπει νά ξεκινάει ἀπό μᾶς καί νά
προχωράει παραέξω. Στό δωμάτιό μας, στό
σπίτι μας, στό δρόμο μας, στή γειτονιά μας,
στό χωριό μας, στήν πόλη μας.

“Ὅμως ἡ ἀπορία τοῦ ἔμεινε τοῦ Γιάννη καί
κανένας δέν βρέθηκε νά τοῦ τήν ἐξηγήσει.
Γιατί λένε τήν καθαριότητα μισή ἀρχοντιά καί
δέν τήν λένε ὀλόκληρη;

56. Ἀρχίζουν τά ταξίδια τοῦ πατέρα

Κοντεύει ὁ Μάρτης, ὁ πρῶτος μήνας τῆς ἄνοιξης. Ὁ κύριος Γιώργος, ὁ πατέρας τῶν κοριτσιῶν, ἐτοίμασε τό μικρό του αὐτοκίνητο, ἐτοίμασε καί τά δέματα μέ τά βιβλία γιά πούλημα. Αὔριο κιόλας ξεκινάει γιά τήν καινούρια του περιοδεία.

Οἱ κόρες του εἶναι λυπημένες πού θά ξαναφύγει. Γιά νά τίς διασκεδάσει λίγο, ὁ μπαμπάς διηγεῖται τά ταξίδια του.

Ἡ Χριστίνα λέει:

– Στό θεῖο Χαραλάμπη ἀρέσουν τά ταξίδια στή θάλασσα. Ἐσένα σου ἀρέσουν τά ταξίδια στή στεριά. Γιατί;

– Γιατί αὐτή εἶναι ἡ δουλειά μου. Κι ἔτσι γνωρίζω καινούρια μέρη καί κάνω πολλούς καλούς φίλους.

– ὦ, εἶναι τόσοι πολλοί! Γιά σταθεῖτε ὅμως. Θυμήθηκα τώρα δά δυό οἰκογένειες πού ἔχουν παιδιά στήν ἡλικία σας, δηλαδή μαθητές τῆς δευτέρας.

– Ποῦ μένουν; Πῶς τούς γνώρισες;

– Εἶναι κορίτσια ἢ ἀγόρια; Πῶς τούς λένε;

– Ἄ, σιγά σιγά καί μέ τή σειρά οἱ πληροφορίες! Νά πάρουμε πρῶτα τήν οἰκογένεια τοῦ Βαγγέλη, πού μένει σ' ἓνα χωριό στήν Πελοπόννησο. Οἱ γονεῖς τοῦ Βαγγέλη ἔχουν πρᾶτήριο βενζίνης, ἀλλά καλλιεργοῦν καί τό κτηματάκι τους. Τήν πρώτη φορά πού στάθηκα σ'

έκεινο τό βενζινάδικο, γιατί είχε χαλάσει τό ψυγείο τοῦ αὐτοκινήτου, εἶδα νά μέ τριγυρίζουν τέσσερα χαριτωμένα παιδιά. Ἦταν ὁ Βαγγέλης μέ τ' ἀδέρφια του. Κοίταζαν τά βιβλία μέ μεγάλη λαχτάρα. Τούς ἔδωσα δυό βιβλία καί πιάσαμε κουβέντα. Γρήγορα γίναμε φίλοι! Οἱ γονεῖς τους μέ κάλεσαν στό σπίτι γιά ἓνα κέρασμα. Γνωριστήκαμε καλά καί κάθε φορά πού περνῶ ἀπό ἐκεῖ, μέ φιλοξενοῦν στό σπίτι τους.

– Ἡ ἄλλη οἰκογένεια ποῦ μένει;

– Ἡ ἄλλη οἰκογένεια ζεῖ στήν Ἡπειρο, στά Γιάννενα, κι ἔχει μόνο ἓνα παιδί, τή Δέσπω. Αὐτό τό παιδί λατρεύει τά βιβλία. Τῆς κρατᾶνε συντροφιά, βλέπετε. Γιατί ἡ Δέσπω δέν ἔχει ἀδέρφια οὔτε ξαδέρφια, καί μένει πολλές ὥρες μόνη. Ὁ πατέρας της εἶναι μηχανικός· ἡ μητέρα της εἶναι γιατρός κι ἐργάζεται σέ

ἀγροτικό ιατρείο. Είναι κι αὐτοί ἄνθρωποι εὐγενικοί, ἐξαιρετικοί. Ἄλλά δέν ἔχουν κάνει ἀκόμα πολλές γνωριμίες ἐκεῖ, καί ἡ Δέσπω δέν ἔχει παρέα. Ἄν τῆς γράψετε ἕνα γράμμα, ξέρετε πόσο θά χαρεῖ; Τῆς ἔχω μιλήσει γιά σᾶς.

– Καλά, πῶς γνωριστήκατε;

– Καθώς πήγαινα στά Γιάννενα, στό δρόμο ξεφούσκωσε ἕνα λάστιχο. Ὁ πατέρας τῆς Δέσπωσης, πού περνοῦσε μέ τό αὐτοκίνητό του, στάθηκε καί μέ βοήθησε.

– Λοιπόν, ξέρεις κάτι μπαμπά; Κάθε φορά πού τό αὐτοκίνητάκι μας παθαίνει κάτι, ἐσύ βρίσκεις κι ἕνα καινούριο φίλο! Εἶν' ἕνα αὐτοκίνητάκι πολύ τυχερό!

57. Ὁ Αἰσωπος

Ὁ Βαγγέλης πῆρε στά χέρια του τό βιβλίό πού τοῦ χάρισε ὁ κύριος Γιώργος, ὁ πατέρας τῶν κοριτσιῶν.

«Μύθοι τοῦ Αἰσώπου» ἦταν ὁ τίτλος του καί ἀπό κάτω ἦταν ζωγραφισμένος ὁ Αἰσωπος. Ἦταν ἕνας παράξενος ἄνθρωπος, μαυριδερός

καί ἄσχημος.

Τοῦ Βαγγέλη τοῦ φάνηκε πῶς μίλησε καί τοῦ εἶπε:

– Βαγγέλη, εἶσαι ἀγράμματος!

– Καί γιατί, κύριε; κατασυγχίστηκε ὁ Βαγγέλης.

– Εἶσαι ἀγράμματος γιατί δέ μέ ξέρεις.

– Καί γιατί πρέπει νά σᾶς ξέρω ὅπωςδῆποτε;

– Γιατί εἶμαι ὁ Αἴσωπος, ὁ παραμυθάς.

– Χαίρω πολύ. Βαγγέλης Φουρλῆς.

– Ἐγώ δέν ἔχω ἐπίθετο, Βαγγέλη. Εἶμαι ὁ Αἴσωπος. Δέν ὑπάρχει παιδί πού νά μή μέ ξέρει. Ἐσένα πῶς σοῦ ξέφυγα; Στά παλιά τά χρόνια, ὅταν ἤθελαν νά ποῦν πῶς κάποιος εἶναι ἀγράμματος, ἔλεγαν: «Μά αὐτός δέν ξέρει οὔτε τόν Αἴσωπο!»

– Καί ποῦ νά βρῶ τά παραμύθια σας;

– Στό βιβλίο πού κρατᾶς. Τά παραμύθια μου τά λένε μύθους, κι ἔχουν πάντα διδακτικό σκοπό. Μά σοβαρά δέν ξέρεις τόν κόρακα καί τήν ἀλεπού; Τήν ἀλεπού καί τά σταφύλια; Τό λύκο καί τ' ἄρνι;

– Ὁχι!

– Διάβαζε λοιπόν...

Ὁ Βαγγέλης ἄνοιξε τό βιβλίο κι ἄρχισε νά διαβάσει.

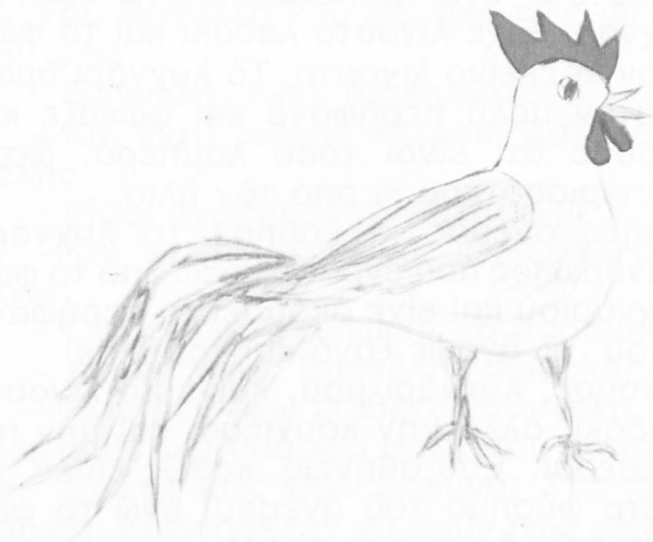

«Κάποτε σ' ἓνα τραπεζάκι ἐπάνω ἔφεγγε ἓνα λυχνάρι. Εἶχε λιγοστό λαδάκι καί τό φῶς του ἦταν κι ἐκεῖνο λιγοστό. Τό λυχνάρι ὅμως αἰσθανόταν πολύ περήφανο καί φώναζε καί διαλαλοῦσε ὅτι εἶναι τόσο λαμπερό, ὥστε λάμπει περισσότερο κι ἀπό τόν ἥλιο.

Φύσηξε ἄνεμος κι ἔσβησε τό λυχνάρι. Ἐνας ἄνθρωπος πού ἔγραφε κάτω ἀπό τό φῶς τοῦ λυχναριοῦ καί εἶχε ἀκούσει τά περήφανα λόγια του, τό ἄναψε ξανά καί τοῦ εἶπε:

—Ἄκουσε, λυχνάρι μου, καίγε τό λιγοστό σου λαδάκι, ἀλλά μήν καυχίεσαι καί μήν περηφανεύεσαι. Ἐσύ σβήνεις, καθὼς εἶδες, μέ τό πρῶτο φύσημα τοῦ ἀνέμου, ἐνῶ τό φῶς τῶν ἀστεριῶν δέ σβήνει ποτέ!»

58. Κόκορας και γεράκι

“Ένας κόκορας όλασπρος
μέ ψηλό λειρί,
καμαρώνει και φουσκώνει
καί λιλιά φορεῖ
καί θαρρεῖ πώς τό κοτέτσι
μόλις τόν χωρεῖ.

“Αμα βρεῖ κανένα σπόρο
μέσα στήν αὐλή,
τό κεφάλι του σηκώνει
καί τό διαλαλεῖ,
νά τό μάθουνε σέ δύση
καί σ’ ἀνατολή.

Τή στιγμή, πού σουλατσάρει
μέ τό βῆμα ἀργό,
«δέν ξανάειδα», λέν οί κότες,
«τέτοιο στρατηγό...».
Μά κι ὁ ἴδιος συλλογιέται:
«Μωρέ τ' εἶμαι γώ»!

Ξάφνω βλέπει ἕνα γεράκι...
"Αχ! τήν ὥρα αὐτή
τό βαρύ περπάτημά του
ἔχει μπερδευτεῖ,
κι ἀστραπή μέσ στό κοτέτσι
τρέχει νά κρυφτεῖ.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

«Τά ψηλά βουνά»

59. Ἐγαπημένη μας Δέσπω

Ἐγαπημένη μας Δέσπω,

ἐμεῖς εἶμαστε καλά. Ἐσύ τί κάνεις; Εἶσαι καλά; Ἄν δέν εἶσαι καλά νά μᾶς γράψεις τί ἔχεις.

Σοῦ εἶπε ὁ μπαμπάς μας ὅτι εἶμαστε δίδυμες κι ὅτι μᾶς λένε Ἄσημίνα καί Χριστίνα; Ὁ μπαμπάς μᾶς εἶπε ὅτι δέν ἔχεις ἀδέρφια.

Ἐμεῖς ἀγαπᾶμε πολύ τά ζῶα, ἀλλά ἐπειδὴ δέν μπορούμε νά ἔχουμε πρόβατα καί κότες, ὁ θεῖος ὁ Χαραλάμπης μᾶς χάρισε δυό καναρίνια καί δυό χρυσόψαρα. Τά καναρίνια φλυαροῦν πολύ καί τά χρυσόψαρα δέ φλυαροῦν καθόλου. Τά καναρίνια τά λένε Ἐρωτόκριτο καί Ἀρετούσα, καί τά χρυσόψαρα τά βαφτίσαμε Κλειώ καί Ἐρατώ.

Ἄκου, Δέσπω, ἂν μπορέσεις καμιά μέρα νά μᾶς γράψεις ἢ νά μᾶς τηλεφωνήσεις. Καλύτερα νά μᾶς τηλεφωνήσεις, γιατί στό τηλέφωνο δέ φαίνονται οἱ ἀνορθογραφίες.

Ἐκτός κι ἂν ἔχεις λαθοπούλι νά τρώει τά λάθη, ὅπως τό λαθοπούλι, πού διαβάσαμε στό βιβλίο μας.

Μέ ἀγάπη καί πολλά φιλιὰ
Ἄσημίνα καί Χριστίνα

Καί τώρα τό γράμμα τῆς Δέσπως:

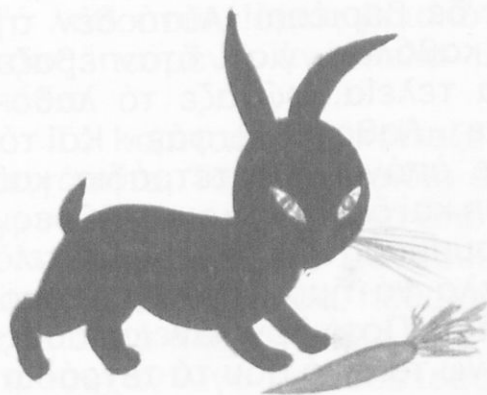
Ἄγαπημένες μου φίλες,
Ἀσημίνα καί Χριστίνα,

Εἶμαι πολύ καλά, εὐχαριστῶ, μόνο πού δέν ἔχω παρέα. Ἐσεῖς θά κοιμόσαστε ἀσφαλῶς στό ἴδιο δωμάτιο καί θά τά λέτε, πρὶν σᾶς πάρει ὁ ὕπνος. Ἐγώ εἶμαι μόνη κι ἄλλη παρέα δέν ἔχω ἐκτός ἀπό τούς συμμαθητές μου στό σχολεῖο, ἕνα σκαντζόχοιρο κι ἕνα κουνέλι. Τό σκαντζόχοιρο τόν λένε Βαλεντίνο καί τό κουνέλι Φαταούλα.

Θά ἤθελα πολύ νά ἔχω ἕναν ἀετό δικό μου νά μέ παίρνει στά φτερά του καί νά μέ πηγαίνει στίς κορυφές τῶν βουνῶν ἢ ἕνα δελφίνι νά μέ βάζει στή ράχη του καί νά σεργιανᾶμε στή θάλασσα.

Ἀλήθεια, τί εἶναι τό λαθοπούλι; Θά μοῦ γράψετε;

Μέ ἀγάπη, Δέσπω

Ἐρωτόμυριτος

60. Λαθοπούλι

Κάποτε ζούσε ένα κοριτσάκι πού έκανε πολλά λάθη. Κανείς όμως δέν μπορούσε νά τό καταλάβει. Ξέρετε γιατί; Γιατί τό κοριτσάκι είχε τό λαθοπούλι, ένα ώραϊο μελανό πουλί, πού λαμποκοπούσε. “Όταν τελείωνε τό κοριτσάκι τά γραπτά του σχολείου του – αντιγραφή καί αριθμητική – τό τετράδιο ήταν γεμάτο λάθη. Άλλά δέ βαριέσαι! Αυτό δέν τή σκότιζε τή μικρή καθόλου, γιατί όταν έβαζε καί τήν τελευταία τελεία, φώναζε τό λαθοπούλι καί του έλεγε: «Λαθοπούλι, φάε»! Καί τό λαθοπούλι έπεφτε άπάνω στά τετράδια καί έτρωγε όλα τά λάθη καί όλες τίς μουντζούρες.

Μιά μέρα μιά συμμαθήτριά της τής είπε:

– “Άχ, πώς ήθελα νά ήμουν κι εγώ τόσο έξυπνη όσο είσαι εσύ. Ποτέ δέν κάνεις λάθος στά γραπτά σου, ενώ τά δικά μου τά τετράδια είναι γεμάτα λάθη.

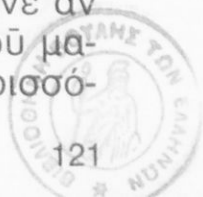
– Μά εγώ ἔχω τό λαθοπούλι μου, ἀποκρίθηκε τό κοριτσάκι. Καί ὅταν τοῦ λέω: «Λαθοπούλι, φάε» τρώει ὅλα τά λάθη καί δέν ἀφήνει οὔτε ἓνα στά τετράδιά μου.

– Τότε θά φέρω τό ἀπόγευμα καί τά δικά μου τετράδια, νά φάει τό λαθοπούλι καί τά δικά μου λάθη, εἶπε ἡ συμμαθήτριά της.

Ἄλλά τό ἀπόγευμα μαζί μέ τή συμμαθήτριά ἦρθαν κι ἄλλα παιδιά, ἀγόρια καί κορίτσια, κι ἔφεραν ὅλα τά τετράδιά τους.

Τό λαθοπούλι ἄρχισε νά τρώει καί νά τρώει τά λάθη ἀπό τά τετράδια καί τά λάθη δέν τελείωναν. Ὅταν, ξαφνικά, ἀκούστηκε ἓνα μπάμ! καί τό πουλί ἔσκασε. Καί ἐπειδὴ ἦταν παραγεμισμένο μέ λάθη καί μελάνι, πετάχτηκαν τά λάθη πάλι στά ἀπλωμένα τετράδια καί τά φύλλα γέμισαν μελανιές. Τά παιδιά τά ἔχασαν. Τά τετράδιά τους εἶχαν περισσότερα λάθη τώρα καί περισσότερες μελανιές ἀπό πρὶν. Τό λαθοπούλι ὅμως βρισκόταν ἐκεῖ μπροστά τους πεσμένο ἀνάσκελα μέ τεντωμένα τά πόδια.

Τό κοριτσάκι τό κοίταζε καί ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητα. Τά ἄλλα παιδιά σηκώθηκαν νά φύγουν. Βγῆκαν σιγά σιγά ἀπό τήν πόρτα. Ἦταν ὅλα λυπημένα. Τό μοναδικό λαθοπούλι πού ὑπῆρχε στόν κόσμο, πέθανε τόσο σκληρά. Καί τά παιδιά ἤξεραν καλά πώς δέ θά πέθαινε ἂν πρόσεχαν λίγο περισσότερο τήν ὥρα τοῦ μαθήματος καί ἂν μελετοῦσαν λίγο περισσό-

τερο. Γιατί, τότε δέ θά ἔκαναν τόσα λάθη στά τετράδιά τους καί δέ θά ἔσκαζε τό καημένο τό λαθοπούλι.

(Διασκευή)

Ἄντουανέττα Βέρμαν

Ἀπό τήν «Παιδική Πρωτοχρονιά»

61. Μαγειρείο «Ἡ ὡραία γειτονιά»

Ὁ Βαγγέλης λαχταροῦσε νά ντυθεῖ πικουίνος, τώρα τίς Ἀπόκριες. Εἶχε δεῖ τή φορεσιά σ' ἓνα περιοδικό καί τοῦ εἶχε μείνει στό μάτι. Ἀπό μπροστά εἶχε κάτασπρη γούνα κι ἀπό πίσω μαύρη μέ δύο φτερά. Ἡ στολή εἶχε κι ἓνα καπελάκι ἀσπρόμαυρο μέ κίτρινο ράμφος.

“Άς μπορούσε νά ντυθεῖ πιγκουίνος καί θά ἦταν ὁ πιό εὐτυχισμένος Βαγγέλης τοῦ κόσμου, ἀλλά ποῦ! Ποιός νά τοῦ τήν πάρει τή στολή;

Ὁ Βαγγέλης ὅμως δέν ἔσκαγε καί πολύ. Ἐπειδή δέν μπορούσε δηλαδή νά ντυθεῖ πιγκουίνος δέ θά γινόταν καί μασκαράς; Θά γινόταν μάγειρας! Τί μάγειρας, τί πιγκουίνος!

Ἔβαλε τή μάνα του νά τοῦ ράψει μιά φαρδιά στολή ἀπό ἕνα παλιό σεντόνι. Τά παντελόνια καί ἡ πουκαμίσα ἔπλεαν ἐπάνω του. Ὁ ψηλός σκοῦφος ράφτηκε πάνω σ' ἕνα χαρτόνι. Ἔβαλε ἕνα ζωνάρι στή μέση του, ἄρπαξε μιά βαθιά κουτάλα τῆς σούπας καί βγήκε ἔξω στή γειτονιά.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πώς ἦταν ἀγνώριστος. Μιά μάσκα τόν ἔδειχνε μέ φουσκωτά μαγουλάκια, μεγάλη μύτη καί στριφτά μουστάκια. Ἄντε τώρα ν' ἀναγνωρίσουν κάτω ἀπ' αὐτή τή μάσκα τό Βαγγέλη.

Ἔβγαине μέ τόση χαρά ὁ καημένος καί... Αὐτό πού ἔβλεπαν τά μάτια του ἦταν ἀπίστευτο! Ἀπό δίπλα ἔβγαине ὁ Σήφης ντυμένος ἴδιος μασκαράς, μάγειρας κι αὐτός, μόνο πού ἡ κουτάλα του ἦταν τρυπητή. Ἄπ' ἀπέναντι ὁ Διονύσης τά ἴδια. Μάγειρας κι αὐτός. Καί στή γωνιά τοῦ δρόμου φάνηκαν ὁ Χρῖστος μέ τό Γιώργο, ντυμένοι μάγειροι.

Πέντε μάγειροι σέ μιά γειτονιά; Πήγαине πολύ. Πισωπάτησε νά μπεῖ μέσα νά μὴν τόν

πάρουν χαμπάρι. Τό θέμα εἶναι νά εἶσαι ὁ ἕνας, ὁ μοναδικός. Ἐάν δέν εἶσαι, δέν ἔχει γουῆστο. Ἐτοιμαζόταν νά κλάψει. Κρίμα στήν ἔτοιμασία. Προτιμοῦσε νά ξεντυθεῖ ἀπό μάγειρας, νά ντυθεῖ Βαγγέλης.

—Ἐ, σύ, κύρ μάγειρα, κάνεις καλή φασουλάδα; ἀκούστηκε δίπλα του ἡ φωνή τοῦ Σήφη. Ποῦ πᾶς; Στάσου νά φᾶς λίγο ἀπό τόν πατσά πού φτιάχνω.

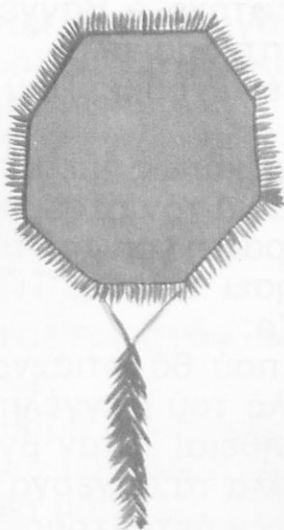
—Ἐγώ ἔχω κάνει ὠραῖο μουσακά, φώναξε ἀπ' ἀπέναντι ὁ Διονύσης κρατώντας τήν κοιλιά του ἀπό τά γέλια.

Πλησίασαν κι ὁ Γιώργος μέ τό Χρίστο κι ἄρχισαν νά γελᾶνε ὁ ἕνας μέ τόν ἄλλον. Ἐνάσανε ὁ Βαγγέλης. Ἐδῶ πού τά λέμε, δέν ἦταν καί τόσο τραγικό αὐτό πού ἔγινε.

— Κάνουμε μαγειρεῖο; τούς πρότεινε.

— Ναί! Ναί! Ναί! εἶπαν οἱ φίλοι του.

— Ἐμπρός λοιπόν, φώναξε ὁ Βαγγέλης, νά τό στήσουμε ἐδῶ στήν αὐλή μου. Ἐνας θά σταθεῖ στήν πόρτα νά φωνάζει τήν πελατεία: «Ἐδῶ τό καλό μαγειρεῖο! Ἐδῶ τό μαγειρεῖο: «Ἡ ὠραία γειτονιά». Περάστε, κύριοι, περάστε. Ἐχουμε καί σουβλάκια, ἔχουμε καί ντολμαδάκια, ἔχουμε καί πατατοῦλες, ὅλα τά καλά τά ἔχουμε».

62. Φέρε τήν κόλλα

Τήν Κυριακή πρωί πρωί ἀκούστηκαν φωνές δίπλα στοῦ Βαγγέλη. Ὁ κύρ Λάμπρος ὁ γείτονας φώναζε ἄγρια, σάν νά τσακωνόταν μέ κάποιον.

— Ἄντε, ἐπιτέλους, φέρε τό καλάμι, ἔλεγε.

Ὁ γιός τοῦ κύρ Λάμπρου ἦταν ὁ Σήφης, ὁ φίλος τοῦ Βαγγέλη. Γιατί ἄραγε ἤθελε ὁ πατέρας του νά τόν δείρει μέ τό καλάμι;

— Φέρε καί τό σπάγγο, φώναζε ὁ γείτονας.

Ὁ Βαγγέλης προσπαθοῦσε νά σκεφτεῖ τί φοβερό εἶχε κάνει ὁ Σήφης γιά νά τόν δέσουν κιόλας.

– Τό χαρτί; Ποῦ τό 'βαλες, τό χαρτί; φώναζε ὁ γείτονας.

«Πάει, σκέφτηκε ὁ Βαγγέλης, θά γράψει φαίνεται καί στή δασκάλα».

– Κόλλα, δέν ἔχουμε; Ποῦ τήν ἔβαλες τήν κόλλα;

Ἡ φωνή εἶχε κάπως ἡμερώσει. "Ε, δέν ἦταν δυνατόν. Καλά νά τόν δέσει, καλά νά τόν δείρει, καλά νά γράψει γραφή στή δασκάλα, ἀλλά νά τόν κολλήσει κιόλας; Τί ἦταν ὁ Σήφης; Σπασμένο βάζο;

– Νά δεῖς πού θά φτιάχνουν ἀετό, φωτίστηκε τό μυαλό τοῦ Βαγγέλη...

Καί στ' ἀλήθεια! "Όταν βγῆκε στήν αὐλή, τούς εἶδε μέ ὅλα τά σύνεργα νά προσπαθοῦν νά φτιάξουν τόν ἀετό τους μέ ζύμες, σπάγκους, χρωματιστά χαρτιά, καλαμάκια καί ψαλίδια.

Ἄ Βαγγέλης τούς ἔβλεπε ἀπό τό σύρμα πού χώριζε τίς αὐλές τους.

– Νά τοῦ βάλετε καί σκουλαρίκια. Νά 'ρθω νά σᾶς τά κάνω ἐγώ;

–"Ελα, καί ρωτᾶς;

Ἄ Βαγγέλης ἤξερε νά κάνει τά ζύγια καί τίς οὐρές ὥστε νά ζυγιάζεται καλά στόν ἀέρα ὁ ἀετός καί νά μήν πέφτει. Αὐτός πού δέν καθόταν σέ μιά καρέκλα γιά πέντε λεπτά τῆς ὥρας, μπορούσε νά πετᾶ μέ τίς ὥρες τόν ἀετό του καθισμένος στήν πλαγιά τοῦ λόφου. Κρατώντας τό σπάγκο του ἦταν σάν νά πετοῦσε κι

ἐκεῖνος στὸν οὐρανό. Καί θά 'θελε νά μπορέσει ν' ἀμολήσει τὸν ἀετὸ του μέχρι τὸ φεγγάρι. Νά ξαφνιαστεῖ ἡ σελήνη, νά σκύψει καὶ νά πεῖ: «Μπα; τί παράξενο ἀστεράκι εἶναι αὐτὸ μέ σκουλαρίκια στ' αὐτιά»;

63. Χαρταετοὶ στὸν οὐρανό

Κάθε Καθαρὴ Δευτέρα,
ἀνοιξιὰτικέ μου ἀέρα,
στά παιδιὰ μας λές: «Ἐντάξει,
ὁ ἀετός σας θά πετάξει».

Φύσ', ἀέρα λεβεντιά!
Παίξε ἀετὸ μέ τὰ παιδιὰ!
Φεύγει ὁ ἀετός ὁ ἕνας ψηλά
καὶ στὸν ἄνεμο μιλά.

Φρρρ! ἀκολουθοῦνε κι ἄλλοι,
πιό μικροὶ καὶ πιό μεγάλοι.
Ἕνας χάρτινος στρατός
ξάφνου κολυμπάει στό φῶς.

Τοῦ ἀέρα οἱ καλεσμένοι
στά πολύχρωμα ντυμένοι,
πᾶν σέ οὐράνιο καρναβάλι,
σκουλαρίκια, οὐρά, κεφάλι.

Τό τοπίο τρέμει τώρα.
Τρέμει ή μέρα, τρέμει ή ώρα.
Στή γαλάζια τή γαλήνη
μιά ἐπανάσταση ἔχει γίνει.

Φύσα, λεβεντιά μου ἀέρα!...
Κάθε Καθαρή Δευτέρα,
τῶν παιδιῶν ψυχή καί νοῦς
χαρταετός στούς οὐρανοῦς.

Ρένα Καρθαίου

«Χαρταετοί στόν οὐρανό»

64. Ἡ κυρα - Σαρακοστή

Τά παιδιά περίμεναν τήν Καθαρή Δευτέρα
γιά νά πετάξουν τόν ἀετό μά ὁ Βαγγέλης τήν
περίμενε καί γιά ἕνα ἄλλο λόγο. Εἶχε Χιώτισσα
γιαγιά καί τοῦ ἔκανε τήν κυρα - Σαρακοστή.

– Καί τί ἔναι, Βαγγέλη, ἡ κυρα - Σαρακοστή;
τόν ρώτησε ὁ Σήφης.

– Μιά χάρτινη κούκλα. Ἡ γιαγιά παίρνει τό
ψαλίδι, κόβει τήν κούκλα, τῆς βάζει στό κε-
φάλι ἕνα σταυρό καί τῆς διπλώνει καί τά χέρια
σταυρωτά γιά νά περνάει – λέει – ὅλη της τήν
ώρα μέ προσευχές.

– Ἡ χάρτινη κούκλα;

– Ἔτσι λέει ἡ γιαγιά.

– Κι ἐσύ θά παίζεις μέ τήν κούκλα; Ξανα-

ρώτησε ό Σήφης.

–“Όχι! Είναι ἔθιμο. Πῶς τό λένε. Νά, ὕστερα τῆς ζωγραφίζει μάτια κι αὐτιά γιά νά βλέπει καί ν’ ἀκούει.

– Καί στόμα;

– Στόμα ποτέ. Γιατί νηστεύει καί δέν τρώει τίποτε.

‘Ο Σήφης ἔσκασε στά γέλια.

– Οὔτε μύτη τῆς κάνει γιά νά μή μυρίζει τίς μυρωδιές;

– Οὔτε μύτη.

– Καί τήν ἀφήνει καί χωρίς πόδια;

–“Όχι. Πόδια τῆς βάζει. Καί μάλιστα ἑφτά.

– Καί γιατί δέν τῆς βάζει σαράντα;

– Τῆς κόβει ἑφτά γιατί τόσες εἶναι οἱ βδομάδες τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς. Μόλις τήν τελειώσει, τῆς περνάει μιά κλωστή ἀπ’ τό σταυρό τοῦ κεφαλιοῦ καί κρεμάει τήν κυρα - Σαρακοστή κάτω ἀπό τό εἰκονοστάσι. Κάθε Σάββατο μέ βάζει καί τῆς κόβω ἓνα ποδάρι κι ἔτσι βλέπουμε πόσες ἀκόμα βδομάδες μᾶς ἔμειναν γιά τό Πάσχα. Τό τελευταῖο ποδάρι τό κόβω τό Μεγάλο Σάββατο. ‘Η γιαγιά χώνει τό ποδάρι σ’ ἓνα ξερό σύκο, ἀπ’ αὐτά πού βάζουμε στό λαμπριάτικο τραπέζι. “Όποιος τό βρεῖ παίρνει ἓνα κόκκινο αὐγό παραπάνω ἢ μιά χούφτα σταφίδες καί καρύδια.

– Κι ἀσφαλῶς θά τό βρίσκεις πάντα ἐσύ;
ρώτησε ό Σήφης.

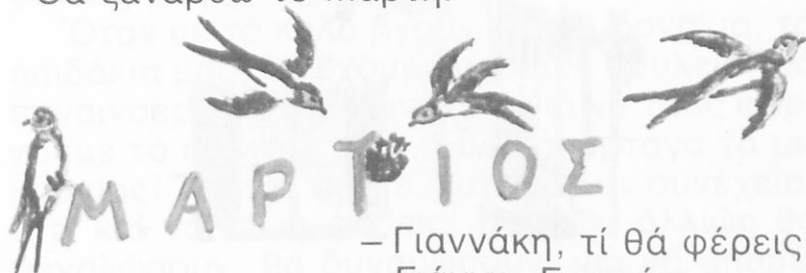
– Ναί, ποῦ τό ξέρεις;

– Τό φαντάζομαι. Ἐσένα δέ σοῦ φαίνεται παράξενο πῶς ἔμεῖς οἱ μικροί βρίσκουμε πάντα τά φλουριά μέσα στίς πίτες; Μοῦ φαίνεται πῶς εἶναι κόλπο τῶν μεγάλων.

– Δέν πειράζει, ἔκανε ὁ Βαγγέλης ἀνέμελα. Ἐμένα τό κόλπο αὐτό μέ συμφέρει γιατί ἔτσι μοῦ δείχνουν ὅτι μ' ἀγαποῦν.

- Γιάννη, ποῦ πᾶς;
- Θά σᾶς τό πῶ στό χάρτη.
- Πότε θά 'ρθεῖς;
- Θά ξαναρθῶ τό Μάρτη.

- Γιαννάκη, τί θά φέρεις;
- Γιάννη, Γιαννάκη.
- Θά φέρω τ' ἀηδόνια,
τά μαῦρα χελιδόνια.

- Γιάννη, ποῦ πᾶς;
- Στό μαγεμένο δεῖλι.
- Πότε θά 'ρθεῖς;
- Θέ νά 'ρθω τόν 'Απρίλη.

- Γιαννάκη, τί θά φέρεις;
- Γιάννη, Γιαννάκη.
- Τό Πάσχα στά παιδάκια
κόκκιν' αὐγά κι ἀρνάκια.

Από τήν «Παιδική Πρωτοχρονιά»

Στέλλα Σκαλτσάρη

66. Τά χελιδόνια φέρνουν τήν ἄνοιξη

Γειά σας, παιδιά! Εἶμαι ὁ κύρ Χελιδόνης καί μόλις ἔφτασα ἐδῶ μαζί μέ τήν κυρά μου τή Χελιδόνα. Γυρίσαμε ἀπό τίς μακρινές ζεστές χώρες, ὅπου περάσαμε τό χειμῶνα. "Α, νά τό χωριό πού ζούσαμε καί πέρσι! Νά καί τό σπίτι τοῦ Βαγγέλη μέ τά κόκκινα κεραμίδια στή σκεπή! Κάτω ἀπό τά κεραμίδια εἶχαμε τή φωλιά μας. Πῶς θά εἶναι ἄραγε τώρα; Θά εἶναι σέ καλή κατάσταση; χάλια της! Οἱ βροχές καί οἱ ἀγέρηδες τοῦ χειμῶνα τήν ἔχουν σχεδόν γκρεμίσει. "Ε, κυρα - Χελιδόνα βοήθησέ με καί μή στενοχωριέσαι. "Ελα νά φέρουμε λάσπη ἀπό τή βρύση, πέρα. Βλέπεις, ἔχει μπόλικη ἐκεῖ πού χύνεται τό νερό. "Ελα νά φέρουμε καί ἄχυρα ἀπό τό στάβλο. Ἡ κασίκα καί τό γαῖδουράκι εἶναι φίλοι μας, θά χαροῦν πού θά μᾶς ξαναδοῦν.

“Α, νά καί τά παιδιά τοῦ σπιτιοῦ! Πῶς μεγάλωσαν ἀπό πέρσι, πῶς ψήλωσαν! Εἶναι καλά παιδιά. Μᾶς ἀγαπᾶνε καί δέν πειράζουν τίς φωλιές μας.

“Ὅταν μέ τό καλό βγοῦν τά χελιδονάκια, τά παιδάκια μας, θά ἔχουμε μπόλικη δουλειά! Θά πηγαινοερχόμαστε συνέχεια γιά νά τούς φέρνουμε τό φαγητό τους. Εἶναι ἀχόρταγα τά μικρά μας! Τρῶνε, τρῶνε, καταπίνουν συνέχεια, ὅ,τι καί νά τούς φέρεις! Μά πῶς ἀλλιῶς θά μεγαλώσουν, θά δυναμώσουν, γιά νά μπορέσουν νά πετάξουν;

“Ἐπειτα, θ’ ἀρχίσουμε τά μαθήματα γιά τό πέταγμα. Στήν ἀρχή τά μικρά θά κουτροβαλᾶνε ἀπ’ τή φωλιά, ὅμως σιγά σιγά θά μάθουν. Καί τώρα, φτάνει πιά ἡ ἡ φλυαρία. Δουλειά, δουλειά, κυρα-Χελιδόνα. Δές, τά παιδιά μᾶς κοιτάζουν! Καί ξέρεις τί κουβεντιάζουν;

Ρωτᾶνε: Μά τά χελιδόνια φέρνουν τήν ἄνοιξη ἢ μήπως ἡ ἄνοιξη φέρνει τά χελιδόνια; Ἐσύ τί λές; Νά τ’ ἀφήσουμε νά τό σκεφτοῦν μοναχά τους;

Ἐγώ πάντως ξέρω ἓνα πράγμα στά σίγουρα. Πῶς ἐμεῖς τά χελιδόνια ἐρχόμαστε πάντα μαζί μέ τήν ἄνοιξη.

67. Χελιδόνια

Δυό μικρά πουλάκια
τρισευτυχισμένα
στήν παλιά γωνιά τους
χτίζουνε φωλιά.

Άπ' τά ξένα φέρνουν
μέ φτερά άνοιγμένα
μήνυμα έλπίδας
μέσα στην καρδιά.

Φέρνουν την άγάπη
στό φτερούγισμά τους
άπ' τό σμαραγδένιο
φωτεινό ούρανό,

κι όλες τις λαχτάρες
τά μικρά όνειρά τους,
γλυκοτραγουδάνε
στό Δημιουργό.

Στέλλα Κομνηνού - Καρυτινού

«Φτερούγες»

68. Νά ποιό είναι τό χωριό μας!

Κάποια μέρα ή δασκάλα εἶπε στά παιδιά νά περιγράψουν τό χωριό τους. Ὁ Βαγγέλης πολύ ἀπόρησε, γιατί ή δασκάλα γνώριζε τό χωριό ἀπέξω κι ἀνακατωτά. Ὡστόσο ὅλα τά παιδιά εἶπαν κάτι καί νά τί βγῆκε:

«Τό χωριό μας τό λένε Κεφαλοχώρι. Βρίσκεται στόν κάμπο, ἀνάμεσα σέ χωράφια καί περιβόλια. Στά χωράφια καλλιεργοῦμε σιτάρι κι ἄλλα δημητριακά. Τά περιβόλια ἔχουν πορτοκαλιές καί λεμονιές, ἀμυγδαλιές καί φιστικιές. Ἔχουμε καί λαχανόκηπους, πού μᾶς δίνουν τά λαχανικά μας. Πιό ἔξω ὑπάρχει ἕνας ἐλαιώνας. Τό φθινόπωρο πού μαζεύουμε τίς ἐλιές, ὅλο τό χωριό δουλεύει ἐκεῖ. Ἔχουμε καί μερικά ἀμπέλια.

Ἀπό τά σπίτια τοῦ χωριοῦ μας ἄλλα εἶναι μονώροφα κι ἄλλα διώροφα. Συνήθως ἔχουν κι ἕνα ὑπόγειο, γι' ἀποθήκη. Οἱ αὐλές τῶν σπιτιῶν μας εἶναι γεμάτες ἀπό γλάστρες μέ λουλούδια, καί οἱ φράχτες σκεπάζονται μέ περικοκλάδες.

Πολλά σπίτια ἔχουν ξύλινα σκεπαστά μπαλκόνια πού τά λέμε χαγιάτια ἢ λιακωτά. Μᾶς ἀρέσει νά μπαίνει ὁ ἥλιος μέσ στά σπίτια μας γιατί ὁ ἥλιος εἶναι ὑγεία.

Στό χωριό μας έχουμε εξατάξιο Δημοτικό Σχολείο. Δεν έχουμε όμως ακόμα Γυμνάσιο. Μάθαμε όμως πώς του χρόνου θά γίνει Γυμνάσιο καί Λύκειο.

Ἡ μεγάλη ἐκκλησία μας, ὁ Ἅι - Γιώργης, βρίσκεται κοντά στήν πλατεία. Εἶναι πολύ ωραία ἐκκλησία.

Στή μέση τῆς πλατείας εἶναι τό ἠρῶ, μία μαρμάρινη στήλη μέ ὀνόματα καί χρονολογίες. Ἐκεῖ γίνονται οἱ γιορτές καί οἱ παρελάσεις. Τριγύρω στήν πλατεία υπάρχουν καφενεῖα, ζαχαροπλαστεῖα, ὁ μέγας φοῦρνος, τά μπακάλικά καί ἄλλα μαγαζιά.

Στή μίαν ἄκρη τοῦ χωριοῦ εἶναι ὁ σταθμός τῶν ὑπεραστικῶν λεωφορείων πού κάνουν τή συγκοινωνία μέ τά γύρω χωριά καί μέ τήν Ἀθήνα. Ταξί δέν έχουμε πολλά, έχουμε όμως

μπόλικά τρακτέρ. Δέν κάνουν γιά συγκοινωνία, μᾶς βοηθᾶνε ὅμως στίς δουλειές μας!

Τό χωριό μας ἔχει ἀγροτικό ἱατρεῖο. "Ἄν ἦταν πόλη, θά εἶχε νοσοκομεῖο.

Τό χωριό μας εἶναι κοινότητα, κι ἔχει τόν πρόεδρο τῆς κοινότητας. "Ἄν ἦταν κωμόπολη ἢ πόλη, θά ἦταν δῆμος καί θά εἶχε δήμαρχο.

Τό χωριό μας ἔχει κι ἓνα σινεμά τό καλοκαίρι. "Ἄν ἦταν μεγάλη πόλη θά εἶχε πολλούς κινηματογράφους κι ἴσως καί θέατρο.

Στό χωριό μας βρίσκουμε πολλά μέρη ἐλεύθερα γιά νά παίξουμε. "Ἄν ζούσαμε σέ πόλη, δέ θά βρίσκαμε τόπο γιά τά παιχνίδια μας.

Τό χωριό μᾶς φαίνεται πολύ ὄμορφο ἔτσι πού εἶναι. "Ἄν ἦταν πόλη, ἴσως δέ θά μᾶς ἄρесе τόσο».

69. Ἐργάτες καί ἀγρότες

Ὁ κύρ Λάμπρος, ὁ πατέρας τοῦ Σήφη, ἔφερε χτές καί χάρισε στό Βαγγέλη δυό μεγάλες κονσέρβες μέ ροδάκινα.

– Εἶναι ἀπό τό ἐργοστάσιο πού δουλεύω, τοῦ εἶπε. Πάρτα νά φάτε μέ τ' ἀδερφάκια σου.

– Εὐχαριστῶ πολύ, κύρ Λάμπρο, θά τά φυλάξω γιά τό χειμῶνα, πού οἱ ροδακινιές δέν ἔχουν καρπό, ἔκανε ὁ Βαγγέλης.

– Δέν ἀξίζει τόν κόπο! Νά'ρθετε στό ἐργοστάσιο νά δεῖτε πῶς γίνονται οἱ κονσέρβες καί θά σᾶς δώσω κι ἄλλες.

– Τί ἄλλο βάζετε σέ κονσέρβες, ἐκτός ἀπό ροδάκινα;

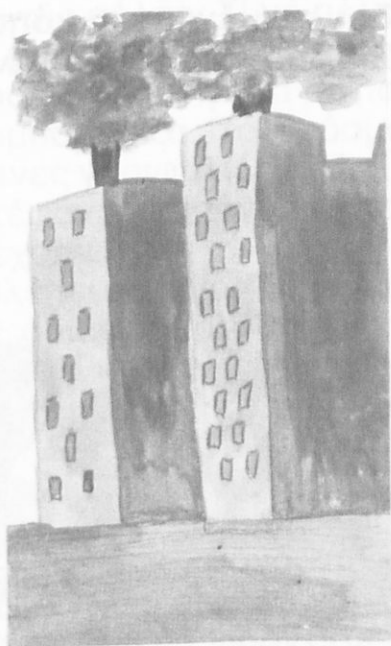
– Ἀχλάδια, γιαρμάδες, βερίκοκα... Βάζουμε τοματοπελτέ, ὀλόκληρες ντοματοῦλες, ξεφλουδισμένες ἰ σέ ἄλλες πάλι βάζουμε χυμό ντομάτας. Φτιάχνουμε πολλῶν εἰδῶν κομπόστες, φτιάχνουμε καί κονσέρβες μέ λαχανικά: ἀρακά, φασολάκια...

– Χυμούς δέν κάνετε;

– Κάνουμε καί χυμούς φρούτων ἀλλά σέ μπουκάλια.

– Καί εἶναι δύσκολη δουλειά; Ποιός τήν κάνει;

– Τήν κάνουν τά μηχανήματα. Μά τά μηχανήματα δέ δουλεύουν χωρίς ἀνθρώπους. Ἄν δέν ἤμασταν ἐμεῖς οἱ ἐργάτες, τά ἐργοστάσια δέ θά λειτουργοῦσαν. Εἶναι σκληρή

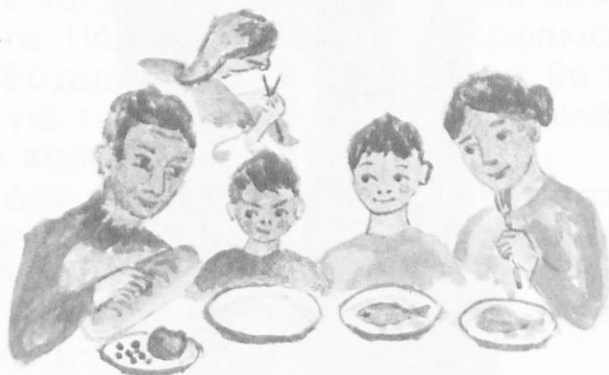
δουλειά νά παλεύεις μέ τίς μηχανές.

– “Όμως καί ή δουλειά τουῦ ἀγρότη εἶναι δύσκολη, εἶπε ὁ Βαγγέλης πού ἤξερε ἀπό τόν πατέρα του καί τή μητέρα του.

– Καί βέβαια εἶναι. Ὁ ἀγρότης δουλεύει στά χωράφια μέ λιοπύρι ἢ μέ ξεροβόρι κι ὅλο ἔχει τό φόβο μήπως ὁ καιρός του χαλάσει τή σοδειά, κι ὅλο ἔχει τήν ἔγνοια μήπως τά ἔντομα, τά πουλιά ἢ τ' ἀγριόχορτα του κάνουνε ζημιά.

Ἡ δουλειά τουῦ ἐργάτη εἶναι δύσκολη. Ἡ δουλειά τουῦ ἀγρότη εἶναι δύσκολη κι ἐκεῖνη, γιατί ὁ ἀγρότης εἶναι ὁ ἐργάτης τῆς γῆς.

– Κάθε δουλειά έχει τόν κόπο της, όμως
καί χωρίς δουλειά τίποτα δέ γίνεται. Έτσι,
Βαγγελάκη;

70. Μιά σπουδαία ιδέα καί ένα σπουδαίο μάθημα

– Γιαννιό, είναι ώρα νά ποτίσεις τά λου-
λούδια! φώναξε ή μάνα μέσ' από τήν κουζίνα.

Ό Γιάννης βγαίνει στήν αύλή δίχως τά
συνηθισμένα χοροπηδητά του. Απόψε δέν
έχει κέφια. Βαριέται καί λιγάκι... Κι αρχίζει νά
σκέφτεται:

– Καί τί δουλειά έχω εγώ νά ποτίσω όλες

τίς γλάστρες τῆς αὐλῆς; Τί μέ μέλει; Δέν εἶναι ὅλες δικές μου. Ἐγώ φύτεψα μονάχα τήν ἄσπρη γαριφαλιά κι αὐτήν θά ποτίσω. Τά βασιλικά, τήν ἀρμπαρόριζα, τό δυόσμο, τά γεράνια, τίς κόκκινες γαριφαλιές, ἄλλοι τά φέρανε, ἄλλοι τά φυτέψανε. Λοιπόν, δική τους δουλειά νά τά προσέχουν.

Ἡ μάνα βλέπει σέ λίγο τό Γιάννη νά μπαίνει στό σπίτι μέ ἀδιάφορο ὕφος:

– Τί τρέχει, Γιαννιό; Τέλειωσες κιόλας τό πότισμα;

– Μμμμ... Δέν τά πότισα ὅλα. Μονάχα τήν ἄσπρη γαριφαλιά...

– Καί γιατί νά σέ χαρῶ;

– Γιατί, νά ξέρεις, μόνο αὐτή ἡ γλάστρα εἶναι δική μου. Ὅλες οἱ ἄλλες εἶναι δικές σας. Τί δουλειά ἔχω ἐγώ νά φροντίζω γιά τούς ἄλλους; Ὁ καθένας νά κοιτάζει μονάχα τίς δικές του τίς δουλειές καί νά φροντίζει γιά τόν ἑαυτό του.

– Μπά! κάνει ἡ μάνα μέ ἀπορία... Τουλάχιστο δέ θά κόψεις βερίκοκα γιά τό βραδινό;

– Ὅχι! Πάω νά διαβάσω τό βιβλίο μου καί μετά θά φτιάξω τή σάκα μου καί θά βάψω τά παπούτσια μου.

Ὁ Γιάννης τονίζει τό «μου» καί μπαίνει μέσα.

Βράδυ... Ὁ Γιάννης στρογγυλοκάθεται

στό τραπέζι καί περιμένει νά φάει. Ἐνῆκου του κάθεται ὁ πατέρας μέ μιά φραντζόλα ψωμί ἀφράτο στά χέρια, ντομάτα, ἐλιές. Παπέρα, ὁ Πάνος καθαρίζει ἕνα ψάρι μουρμουρίζοντας: «Τώρα θά ψήσω τό ψάρι μου!». Ἡ γιαγιά πλέκει... Ἡ μάνα ζεσταίνει τό φαῖ, τό φέρνει στό τραπέζι, βάζει στό πιάτο της καί κάθεταί νά φάει.

Περίεργο! Κανείς δέ ρωτάει τό Γιάννη ἄν πεινάει. Ὁ Γιάννης ξεροκαταπίνει. Ἡ πείνα τοῦ γαργαλάει τό στομάχι.

– Ἐγώ... ἐμένα... ποῦ εἶναι τό φαῖ μου; κάνει σιγανά.

Ἡ μάνα τάχατες ἀπορεῖ.

– Τό φαῖ σου; Ἄ, δέν ξέρω! Ἐγώ, καθώς βλέπεις, ἔφτιαξα τό φαῖ μου καί τό τρώω.

– Μήπως, πατέρα, ἔχει λίγο ψωμάκι καί γιαμένα;

Ὁ πατέρας κουνάει τό κεφάλι του σάν νά λέει «ὄχι».

– Ἐγώ, γιέ μου, ἀγόρασα μέ τά λεφτά μου τό ψωμί μου, τίς ἐλιές μου, ἔκοψα κι ἀπό τίς ντομάτες μου καί τρώω.

Κάτι ἀρχίζει νά καταλαβαίνει ὁ Γιάννης μά δέ θέλει νά τό παραδεχτεῖ. Τό πείσμα τοῦ φέρνει δάκρυα, μά δέν τό βάζει κάτω. Πάει νά κουβεντιάσει μέ τή γιαγιά.

– Τί πλέκεις, γιαγιούλα;

– Μιά ζακέτα...

– Θά μοῦ πλέξεις καί μένα ἕνα πουλόβερ;

Ἡ γιαγιά ἀναστενάζει.

– Ἄχ! δέν μπορῶ. Μονάχα γιά μένα προλαβαίνω νά πλέξω.

Πάει, ὁ Γιάννης τό κατάλαβε. Ὅλοι τους ἔχουν συνεννοηθεῖ γιά νά τοῦ δώσουν ἕνα μικρό μάθημα. Τρέχει στό κρεβάτι του, πέφτει μπρούμυτα καί βάζει τά κλάματα.

Μά νά, πού σέ λίγο ἕνα χέρι ἀπαλό χαϊδεύει τά μαλλιά του. Ἡ μάνα κάθεται ἀθόρυβα δίπλα του καί τοῦ μιλάει καλοσυνάτα.

– Μήν κλαῖς, Γιαννιό μου. Γιά σκέψου καλύτερα. Εἶναι δυνατό νά φροντίζει ὁ καθένας μονάχα γιά τόν ἑαυτό του; Ὁ πατέρας σου δουλεύει γιά ὅλους καί ξοδεύει γιά ὅλους. Κι ὁ ἀδερφός σου τόν βοηθάει. Κι ἐγώ δουλεύω γιά ὅλους μας καί ἡ γιαγιά φροντίζει γιά ὅλους. Ὁ καθένας κάνει αὐτό πού μπορεῖ γιά τούς ἄλλους καί οἱ ἄλλοι μέ τή σειρά τους, τόν φροντίζουν κι αὐτόν. Ἔτσι εἶναι, Γιαννιό μου. Καθένας γιά ὅλους καί ὅλοι μαζί γιά τόν καθένα.

– Μάνα, κατάλαβα. Νά πάω τώρα γιά τά βερίκοκα;

– Ὅχι, εἶναι ἀργά. Μεῖνε νά κοιμηθεῖς. Μόνο φάε πρῶτα τοῦτα τά δροσερά φρούτα πού ἔφερα.

Πιό γλυκά φρούτα, ὁ Γιάννης δέν εἶχε ξαναδοκιμάσει!

71. Ἡ γιορτὴ στό σχολεῖο

Ἔχει μιά ὁμορφη λιακάδα σήμερα. Γι' αὐτό ἡ γιορτὴ γίνεται στήν αὐλή τοῦ σχολείου. Μιά μεγάλη ἑλληνική σημαία κυματίζει στή στέγη τοῦ σχολείου. Οἱ πόρτες καί τὰ παράθυρα εἶναι περιτριγυρισμένα μέ δάφνες. Κλωνιά δάφνης στολίζουν καί τήν ἐξέδρα, ὅπου στέκει τώρα ὁ δάσκαλος τῆς ἔκτης καί μιλάει. Τά παιδιά τόν ἀκοῦν μέ προσοχή.

Γιά πρώτη φορά ἀκούει μέ προσοχή ὁ Βαγγέλης. Μά βέβαια! Πέρσι πήγαινε στήν πρώτη τάξη καί δέν πολυκαταλάβαινε. Τώρα καταλαβαίνει πολλά.

Ξέρει, πώς σήμερα εἶναι διπλή γιορτή. Ὅτι εἶναι ἡ γιορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καί ἡ γιορτὴ τῆς λευτεριάς μας.

Μιά τέτοια μέρα ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ εἶπε στήν Παναγιά πώς θά γεννήσει τό Χριστό. Καί σάν μιά τέτοια μέρα τοῦ Μάρτη, τό 1821,

οί Έλληνες ξεσηκώθηκαν, ἄρπαξαν τά λίγα ὄπλα πού εἶχαν καί βγήκαν νά πολεμήσουν γιά νά ξαναβροῦν τή λευτεριά τους.

Γιατί πρῖν ἀπό πολλά χρόνια τό χωριό του κι ὅλα τά χωριά τριγύρω καί παραπέρα ἀκόμα ἦταν σκλαβωμένα.

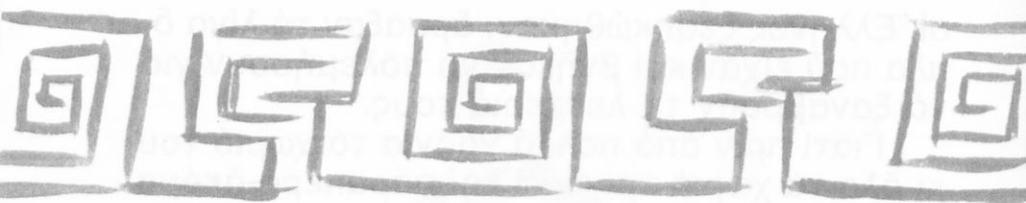
Ὁ Βαγγέλης ξέρει τώρα πιά τί θά πεῖ σκλαβιά. Θά πεῖ νά 'χεις ἕναν ξένο ἀφέντη πάνω ἀπό τό κεφάλι σου καί νά μήν εἶσαι λεύτερος νά κάνεις τίποτα χωρίς νά τό θέλει ἐκεῖνος.

Τετρακόσια χρόνια ἔμειναν οἱ Έλληνες σκλάβοι! Σκέψου! Τέσσερις φορές τό ἑκατό!

Ὁ δάσκαλος εἶπε πολλά στήν ὁμιλία του. Τούς εἶπε ἀκόμα καί γιά τό πεῦκο τῆς αὐλῆς τους.

—“Ἄν μπορούσε νά μιλήσει, παιδιά, τό μεγάλο πεῦκο τῆς αὐλῆς μας, ξέρετε πόσα θά σᾶς διηγόταν; Θά σᾶς ἔλεγε πώς ἐδῶ στά μέρη μας στό Μοριά, ἔγιναν πολλές μάχες καί πώς σκοτώθηκαν πολλά παλικάρια κυνηγώντας τή λευτεριά. Θά σᾶς ἔλεγε ἀκόμα πώς στίς ρίζες του κάθισαν οἱ πολεμιστές γιά νά ξεκουραστοῦν στόν ἴσκιο του καί νά μιλήσουν γιά τόν ἀγώνα.

Ὅταν ὅλοι στό τέλος τραγούδησαν ὄρθιοι τόν ἐθνικό ὕμνο ὁ Βαγγέλης ἔνωσε γιά πρώτη φορά περηφάνια. Περηφάνια γιατί ἦταν Έλληνας, περηφάνια γιά τήν πατρίδα του, περηφάνια ἀκόμα καί γιά τό πεῦκο τῆς αὐλῆς του.

72. Ἐθνικός Ὕμνος

Σέ γνωρίζω ἀπό τήν κόψη
τοῦ σπαθιοῦ τήν τρομερή,
σέ γνωρίζω ἀπό τήν ὄψη
πού μέ βία μετράει τή γῆ.

Ἀπ' τά κόκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τά ἱερά,
καί σάν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Ἐκεῖ μέσα ἑκατοικοῦσες
πικραμένη, ἐντροπαλή,
κι ἓνα στόμα ἑκαρτεροῦσες,
ἔλα πάλι, νά σοῦ πεῖ.

Ἄργειε νά ἴθι ἐκείνη ἡ μέρα,
καί ἦταν ὅλα σιωπηλά,
γιατί τά ἴσκιαζε ἡ φοβέρα
καί τά πλάκωνε ἡ σκλαβιά.

Διον. Σολωμός

Ἀπόσπασμα ἀπό τόν «Ἕμνον εἰς τήν Ἐλευθερίαν»

73. Ὅπου κι ἂν πᾶτε πάρτε μαζί σας ἓνα βιβλίο

Ἄν ἦτανε νά κάνεις τό γύρο τοῦ κόσμου
μονάχος μέσα σ' ἓνα μικρό καράβι καί μπο-
ροῦσες νά πάρεις μαζί σου ἓνα ἀπό τά πράγ-
ματα πού σέ διασκεδάζουν, τί θά διάλεγες;
Ἕνα γλύκισμα, μιά ὠραία εἰκόνα, ἓνα βιβλίο,
χαρτί καί μπογιές, βελόνες καί μαλλί, ἓνα ὀρ-
γανάκι ἢ μιά φυσαρμόνικα;

Ἐγώ δέ θά ἤθελα τό γλύκισμα γιατί θά τό
ἔτρωγα ἀμέσως. Οὔτε τό μαλλί γιατί θά μοῦ

βρεχόταν. Ἡ φυσαρμόνικα θά 'ταν καλύτερη ἀπό τό ὄργανάκι γιατί κανείς μπορεῖ νά παίξει δικά του τραγούδια.

Τήν εἰκόνα δέ θά τήν ἔπαιρνα γιατί θά προτιμοῦσα νά βλέπω τή θάλασσα. Οὔτε καί τό κουτί μέ τίς μπογιές γιατί σέ λίγο καιρό θά εἶχα γεμίσει ὅλα τά χαρτιά. Κι ἔτσι μοῦ μένει νά διαλέξω ἀνάμεσα στή φυσαρμόνικα καί στό βιβλίο.

Καί τό λέω γιά σίγουρο πώς θά διάλεγα τό βιβλίο.

— Ένα βιβλίο! σάν ν' ἀκούω κάποιον νά μοῦ λέει. Μά ὅσο νά κάνεις τό γύρο τοῦ κόσμου θά τό διαβάσεις πάνω ἀπό ἑκατό φορές καί πρὶν τελειώσεις τό ταξίδι θά τό ἔχεις μάθει ἀπέξω.

Κι ἐγώ θά τοῦ ἀπαντοῦσα:

— Naί, ἴσως θά τό διάβαζα ἑκατό φορές καί ἴσως θά τό εἶχα μάθει ἀπέξω. Ἄλλά αὐτό δέν ἔχει σημασία. Δέν ἀρνήθηκε ποτέ κανείς νά

δεῖ τό φίλο του ἢ τή μητέρα του ἢ τόν ἀδελφό του ἐπειδή τούς ἔχει ξανασυναντήσει. Δέν ἀφήνει κανείς τό σπίτι του ἐπειδή ξέρει τί ἔχει καί τί δέν ἔχει μέσα. "Ένα βιβλίο πού ἀγαπᾶς εἶναι σάν τό φίλο. Εἶναι σάν τό σπίτι σου. Ὑπάρχει πάντα κάτι καινούριο πού μπορεῖς νά βρεῖς σ' ἕνα βιβλίο, ὅσες φορές κι ἂν τό διαβάσεις.

"Έτσι λοιπόν θά καθόμουνα στό караβάκι μου, θά διάβαζα ἐκεῖνο τό βιβλίο πολλές φορές καί θά 'κανα καί τό γύρο τοῦ κόσμου.

Τζόαν Ἄκεν

(Διασκευή)

Ἀπό τό Δελτίο τοῦ Κύκλου τοῦ Ἑλληνικοῦ Παιδικοῦ Βιβλίου

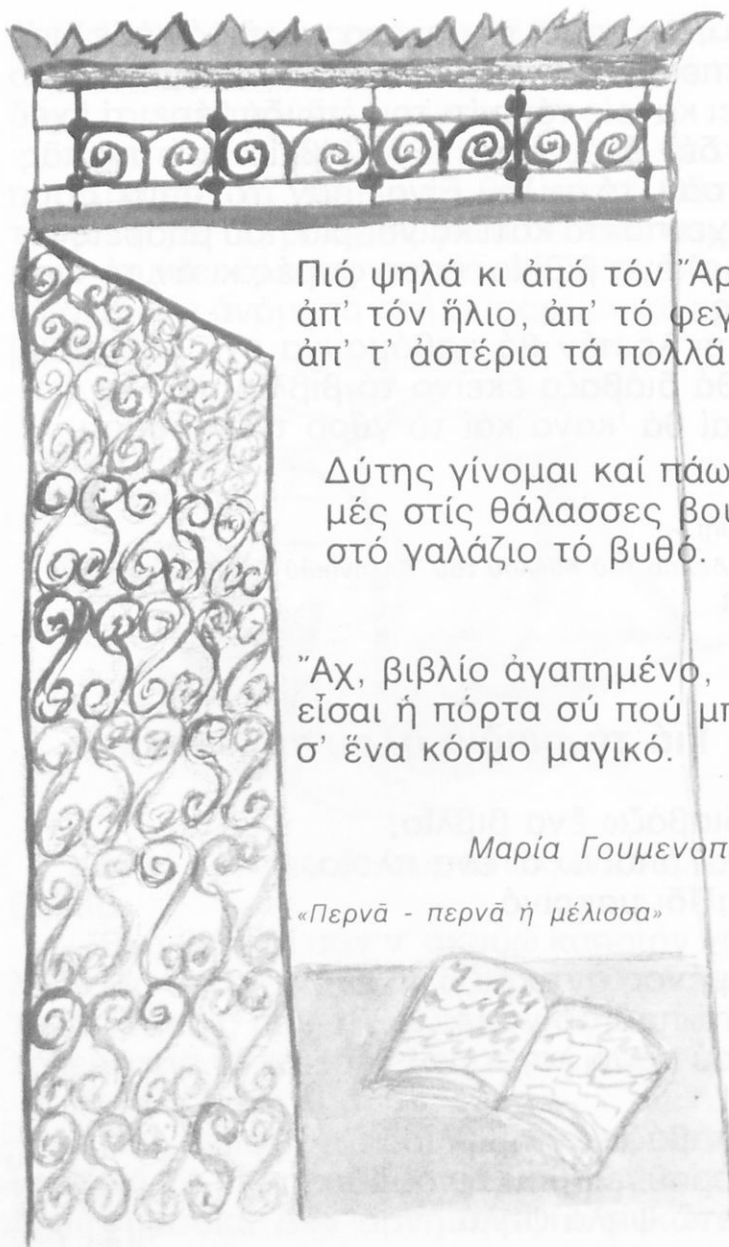
74. Γιά τά παιδιά ὅλου τοῦ κόσμου

Σάν διαβάζω ἕνα βιβλίο,
λές καί μπαίνω σ' ἕνα πλοῖο,
γιά ταξίδι μακρινό.

Μαγεμένος ἀντικρίζω
κάθε τί πού δέ γνωρίζω
καί πού τόσο λαχταρῶ!

Σάν διαβάζω ἕνα βιβλίο,
οἱ φτεροῦγες μου εἶναι δύο
καί πετῶ ψηλά ψηλά.

Πιό ψηλά κι από τόν Ἄρη
ἀπ' τόν ἥλιο, ἀπ' τό φεγγάρι,
ἀπ' τ' ἀστέρια τά πολλά.

Δύτης γίνομαι καί πάω
μές στίς θάλασσες βουτάω,
στό γαλάζιο τό βυθό.

Ἄχ, βιβλίο ἀγαπημένο,
εἶσαι ἡ πόρτα σύ πού μπαίνω
σ' ἓνα κόσμο μαγικό.

Μαρία Γουμενοπούλου

«Περνᾶ - περνᾶ ἡ μέλισσα»

75. Τό άνυπόμονο συννεφάκι

“Ένα μικρό κάτασπρο σύννεφο, πού τό 'λεγαν 'Αφράτο, ταξίδευε μαζί μ' άλλα σύννεφα ψηλά στόν ούρανό. 'Ο βοριάς τό έσπρωχνε άπαλά κι εκείνο έβλεπε άπό κεϊ πάνω τά βουνά καί τούς κάμπους, τ' άκρογιάλια καί τίς πολιτείες κι ένιωθε πολύ χαρούμενο.

Τήν ώρα πού περνούσε πάνω άπό τά Γιάννενα, τήν πόλη τής Δέσπως, τό συννεφάκι είπε:

—“Αχ! Νά μιά λίμνη πού διψάει γιά νερό. Θαρρῶ πώς έδῶ πρέπει νά γίνουμε βροχή καί νά πέσουμε στή γῆ.

'Η μαμά του τό Γκρίζο Σύννεφο, πού κατακυλιόταν δίπλα του, είπε:

—“Οχι έδῶ. “Οχι άκόμα.

'Αφοῦ ταξίδεψαν αρκετά, ό άνεμος άλλαξε κι άρχισε νά φυσάει δυτικός. Τό συννεφάκι βρέθηκε πάνω άπό τήν 'Αθήνα. Πέρασε μάλιστα κι άπό τή γειτονιά τής Μίνας καί τής Χριστίνας.

— Ποπό, μιά πόλη ξερή καί σκονισμένη! φώναξε. Αυτή πρέπει όπωσδήποτε νά ξεπλυθει μέ βροχή.

—“Οχι τώρα. “Οχι άκόμα, είπε ή μαμά του.

— Περιμένω νά φυσήξει κι άνατολικός άνεμος, αλλά πού! είπε τό 'Αφράτο.

Τώρα ό βοριάς φύσαγε λίγο δυνατότερα κι έτσι τό έφερε γοργά πάνω άπό τό νησί του

Γιάννη.

– Τί χαριτωμένο νησάκι! εἶπε τό Ἄφράτο. Ἐχει σπίτια κάτασπρα κι αὐλές μέ λουλούδια. Ὅλα τοῦτα χρειάζονται νερό. Νά βρέξουμε τώρα;

Ἄλλά ἡ μαμά του εἶπε πάλι:

– Ὅχι τώρα. Ὅχι ἀκόμα!

Ξάφνου ὁ ἄνεμος ἄλλαξε κατεύθυνση. Ἄρχισε νά φυσάει νοτιάς καί τά σύννεφα βρέθηκαν πάνω ἀπ' τό χωριό τοῦ Βαγγέλη.

– Ἐδῶ πρέπει νά γίνουμε βροχή, εἶπε τό Γκριζο Σύννεφο. Βλέπεις τά χωράφια καί τά περιβόλια; Τώρα χρειάζονται τή βροχή μας, τήν ἀνοιξιιάτικη βροχή. Ἐτσι θά μεγαλώσουν τά στάχυα στά χωράφια καί θά ὠριμάσουν οἱ καρποὶ στά δέντρα.

Τά σύννεφα ἐνώθηκαν σέ μιά μεγάλη συννεφιά. Ὁ κρύος ἀγέρας ἔκανε τόν ἀτμό τους σταγόνες. Καί οἱ σταγόνες, πολλές πολλές μαζί, ἔγιναν ἡ βροχή. Μιά βροχή ἡμερη, σιγανή, βροχή ποτιστική πού λένε οἱ γεωργοί. Ὁ Βαγγέλης ἀνοιξε τίς χουῦφτες του καί μάζεψε μερικές ἀπό τίς σταγόνες. Ἦταν ἀπ' τό συννεφάκι, τό Ἄφράτο.

– Καλῶς ἦρθες, σύννεφο. Καλῶς ἦρθες, βροχούλα, εἶπε.

76. Τά κατοικίδια μαλώνουν

“Ένα πρωί, στήν αύλή τοῦ Βαγγέλη, τά ζῶα ἔσθησαν γερό καβγά. Ἦταν τήν ὥρα πού ὁ κόκορας πήδηξε πάνω στό φράχτη κι ἔβγαλε ἕνα μακρύ μακρύ «κουκουρικούουουου»!

– Τί δυνατό καί μελωδικό λάλημα πού ἔχω! φώναξε. Μέ τέτοια φωνή, μέ τέτοιο λειρί, πρέπει νά γίνω ἀρχηγός ἐδῶ μέσα.

Οἱ κότες τίναξαν θυμωμένες τά φτερά τους.

– Τί λές ἐκεῖ! κακάρισαν. Μόνο νά λαλεῖς ξέρεις. Ἐνῶ ἐμεῖς εἴμαστε πολύ πιό χρήσιμες. Γεννάμε τ’ αὐγά! Ἐμεῖς θά γίνουμε ἀρχηγοί!

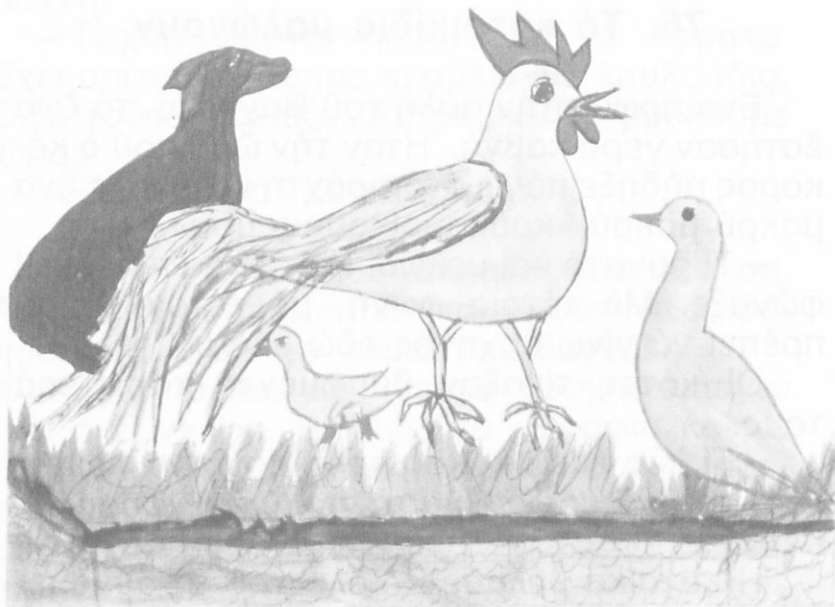
Ἡ κασίκα βέλασε μέ ὅλη της τή δύναμη.

– Ἄς βελάσω κι ἄς γελάσω! εἶπε. Ποιός εἶναι πιό χρήσιμος ἀπό μένα, πού δίνω τό γάλα μου; Οἱ ἄνθρωποι παίρνουν τό γάλα καί φτιάχνουν βούτυρο καί τυρί!

– Καί ποιός φυλάει τό σπιτικό; γάβγισε ὁ σκύλος. Ποιός ἄλλος ἀπό μένα; Ἐγώ εἶμαι ὁ πιό ἔξυπνος, ἐγώ σᾶς προστατεύω, ἄρα εἶμαι ὁ ἀρχηγός!

Ἀκούστηκε ἕνα νιαούρισμα. Ἡ γάτα τετῶθηκε καί εἶπε:

– Ὅλο γαβγίσματα καί χοροπηδητά εἶσαι! Ποιός κυνηγάει τά ποντίκια; Ποιός ἔχει τήν ὠραιότερη γούνα; Ποιός παίρνει τά περισσότερα χάδια; Ἐγώ! Ἄρα, ἐγώ πρέπει νά εἶμαι ἀρχηγός!

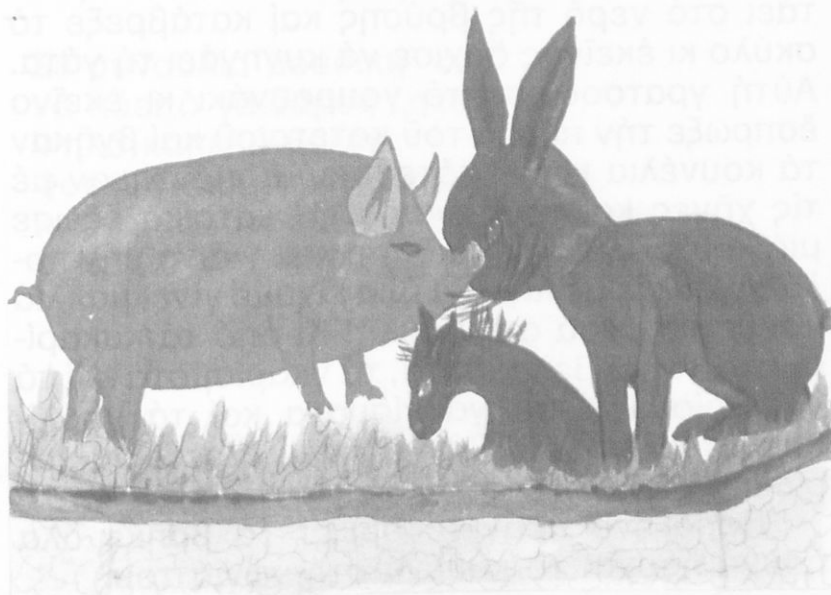
Τό γουρουνάκι γρύλισε θυμωμένο:

– Είσαι φαντασμένη κι ἔχεις μεγάλη ἰδέα γιά τόν ἑαυτό σου. Καί μόνο γι' αὐτό δέν πρέπει νά σέ προτιμήσουμε! Φίλοι μου, ἐγώ τό ἥσυχο καί ταπεινό γουρουνάκι εἶμαι κατάλληλο γιά ἀρχηγός σας!

Τά κουνέλια κούνησαν τά μακρουλά τους αὐτιά λέγοντας:

– Ποπό ἕνας ἀρχηγός βρώμικος! Ἄν θές νά ξεχωρίζεις, πρέπει νά 'σαι πεντακάθαρος. Κοιτάξτε ἐμᾶς, πόσο φρόνιμα καί καθαρά εἶμαστε! Ἐμεῖς δίνουμε τό καλό παράδειγμα!

Πίσω ἀπ' τό φράχτη ὁ γάιδαρος γκάρισε κι

είπε:

– Μήν τσακώνεστε! Θαρρῶ πώς ἐμένα ἔχουν μεγαλύτερη ἀνάγκη οἱ ἄνθρωποι. Μόνο ἐγὼ τοὺς ἐξυπηρετῶ τόσο πολύ. Πηγαινοφέρνω ἀκούραστα τόσα πράγματα! Ἐγὼ εἶμαι ὁ πιό χρήσιμος. Δέν ὑπάρχει ἄλλος ἀρχηγός!

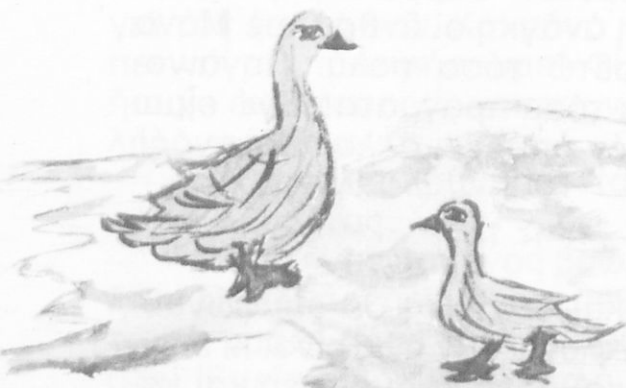

Μά οἱ πάπιες καί οἱ χῆνες δέ συμφωνοῦσαν. Βάλθηκαν νά φωνάζουν πώς εἶναι κι ἐκεῖνες χρήσιμες καί καθαρές κι ὁμορφες καί καλές, πώς ἔχουν δηλαδή πολλά χαρίσματα.

Μάλιστα, μιά πάπια άρχισε νά τσαλαβουτάει στό νερό τής βρύσης και κατάβρεξε τό σκύλο κι εκείνος άρχισε νά κυνηγάει τή γάτα. Αύτή γρατσούνισε τό γουρουνάκι κι εκείνο έσπρωξε τήν πόρτα του κοτετσιου και βγήκαν τά κουνέλια και οί κότες πού άρπάχτηκαν μέ τίς χήνες και τόν κόκορα. Ή κασίκα έδωσε μιά κουτουλιά στό γάιδαρο και, για νά μήν πολυλογοϋμε, σέ λίγο τά ζωα είχανε γίνει μαλλιά κουβάρια μέσα στην αυλή! Κι από τά κακαρίσματα και τά βελάσματα, τά γκαρίσματα και τά νιαουρίσματα, τά γαβγίσματα και τά γρυλίσματα, ξύπνησε ο Βαγγέλης κι έτρεξε νά χωρίσει τά ζωα.

Παράξενο πράγμα, όμως! Τά βρήκε όλα ήσυχα ήσυχα, τό καθένα στή γωνιά του.

—“Όνειρο ήταν! σκέφτηκε ο Βαγγέλης και γέλασε μέ τήν καρδιά του.

77. Γάιδaros τραγουδιστής

Σέ συναυλία μουσική
νά πάει ό γάιδaros ζητεϊ.
Ψηλό καπέλο βάζει.
Φορεϊ γραβάτα στή στιγμή
κι ένα κουστούμι στό κορμί
τ' ώραϊο του ταιριάζει.

Κάνει γαργάρες μέ νερό
ρουφά αύγουλάκια κάνα-δυό
γλυκιά φωνή νά κάνει
καί κουνιστός καί λυγιστός
σπουδαϊός καί καμαρωτός
στή συναυλία φτάνει.

”Ω! Τί φωνή μελωδική!
”Εγινε σούσουρο πολύ,
σάν ἄνοιξε τό στόμα.
”Οποῖος προφταίνει τόν βαρᾶ,
τόν δέρνουνε τό φουκαρά
καί φεύγει, φεύγει ἀκόμα.

”Αχ, γαιδαράκο μου καλέ,
τί ἦταν νά πάθεις, καψερέ,
δαρμένος νά γυρίζεις.
Κεῖ κάτω σοῦ ’φτανε, θαρρῶ,
στό λιβαδάκι τό χλωρό
ἤσυχος νά γκαρίζεις.

Χάρης Σακελλαρίου

*Ἀπό τή «Σχολική Ποιητική Ἀνθολογία»
τοῦ Σπ. Κοκκίνη*

78. Πετάει πετάει... ἡ Δέσπω!

Ἡ Δέσπω πέταξε, καί νά πῶς:

Ὁ πατέρας της ἔβγαλε ἀεροπορικά εἰσιτήρια γιά ἓνα σύντομο ταξίδι ὡς τήν Ἀθήνα. Τοῦ ἔτυχε μιά βιαστική δουλειά. Θά ἔφευγαν μέ τό πρωινό δρομολόγιο καί θά γύριζαν τό βράδυ.

Ἡ Δέσπω δέν εἶχε ξαναταξιδέψει μέ ἀεροπλάνο. Ὡστόσο ἄκουσε προσεχτικά τίς ὁδηγίες πού εἶπε ἡ ἀεροσυνοδός ἀπό τό μεγάφωνο, κι ἔδεσε σφιχτά τή ζώνη της στό κάθισμα. Οἱ κινητῆρες ἄρχισαν νά δουλεύουν ὅλο

καί πιό γρήγορα, τό αεροπλάνο κύλησε στό διάδρομο απογειώσεως, πήρε μιά μεγάλη στροφή καί σέ λίγο ύψώθηκε στόν άέρα.

“Αχ, τί όμορφα πού ένιωθε ή Δέσπω! Άπό τό παραθυράκι, τό φινιστρίνι τοῦ αεροπλά-
νου, μπορούσε νά βλέπει κάτω νά μικραίνουν
οί άνθρωποι, τά σπίτια, τά δέντρα, ώσπου όλα
έγιναν σάν ψεύτικα, σάν παιχνιδάκια. Τώρα
πετοῦσαν πάνω από μιά χαράδρα. Ή Δέσπω
πάσχιζε νά διακρίνει τίς αετοφωλιές, ψηλά
στίς κορφές.

– Μπαμπά, δέ θά δοῦμε τίς αετοφωλιές;

– “Όχι, Δέσπω μου. Ήμεῖς θά πετάξουμε
πολύ ψηλότερα άπ’ τίς βουνοκορφές, καί άπ’
όσο πετοῦν οί αετοί καί τά γεράκια. Τό σιδε-
ρένιο τοῦτο πουλί βλέπεις, μέ τ’ άτσάλινα
φτερά του, πετάει πιό ψηλά καί πιό γρήγορα
άπ’ όλα τά πετούμενα.

Τώρα πετοῦσαν ανάμεσα σέ άραιά σύν-
νεφα, πού έμοιαζαν μέ τοῦφες άπό μπαμπάκι.
Λίγο λίγο όμως τά σύννεφα έγιναν πυκνά,
μολυβένια, καί κύκλωσαν τό αεροπλάνο.
Άστραπές ξέσκιζαν τή μαυρίλα τοῦ όρίζοντα,
σάν λαμπερά φίδια. Άκούστηκαν μακρινές
βροντές, καί δέν άργησε νά ξεσπάσει ή βροχή.
Βροχή δυνατή μέ άνεμο καί άστραπόβροντα,
καταιγίδα σωστή!

Ή Δέσπω τά χρειάστηκε, πού λένε. Ρώτησε
μέ σιγανή φωνή:

– Τώρα; Θά μουσκέψει τό αεροπλάνο;

– “Οχι δά! τήν ήσύχασε ό πατέρας. ”Ισα ίσα πού θ’ άνέβει ψηλότερα από τά σύννεφα καί τήν καταιγίδα. Νά, κοίτα!

Κι αλήθεια, τό άεροπλάνο ύψώθηκε περισσότερο· σέ λίγο πετοῦσε στή γαλήνη, στό φῶς του ήλιου, μ’ ένα όλογάλανο ούρανό πάνω του. Άπό κάτω άπλωνόταν ή συννεφιά σάν παχύ στρώμα.

Σέ λίγο ή Δέσπω φώναξε:

– “Η μόρα πέρασε! Δές, μπαμπά, τό άεροπλάνο μας χαμηλώνει. Φτάνουμε;

– Ναί, ναί! Νά ή Άθήνα, ό Πειραιάς καί τά παραλιακά προάστια. Σέ πέντε λεπτά προσγειωνόμαστε στό άεροδρόμιο. Σοῦ ἄρесе τό ταξίδι, Δέσπω;

– Ξετρελάθηκα, μπαμπά! Τί καλά πού θά ταξιδέψουμε ἄλλη μιά φορά, τό βράδυ!

79. Η αστροναύτισσα

Φεύγω, πάω στο φεγγάρι
μέ βαλίτσες κι άλλα βάρη.

Πάω νά ρίξω χῶμα σάκους
σέ κρατήρες καί σέ λάκκους.

Πάω ἀέρα, πάω νερό
καί λουλούδια ἕνα σωρό.

Πάω νά φτιάσω μίαν αὐλή
φεγγαρίσια, στρογγυλή,

μέ πολλά μυριστικά,
γλάστρες καί βασιλικά.

Καί στή μέση θά διαλέξω
μιά γαζία νά φυτέψω,

νά 'χει όλάνθιστους, χρυσοῦς,
μικροφέγγαρους ἀνθούς,

πού τό ὀλόγιμο φεγγάρι
γιά παιδιά του θά τούς πάρει.

Κι ὅταν τό ἄρωμά τους νιώσει,
μοναξιά δέ θά 'χει τόση.

Ἄστροναύτισσα κινάω
στό φεγγάρι γιά νά πάω,

κι ἀφοῦ ἐκεῖ τά συγυρίσω,
πάλι θά γυρίσω πίσω.

Ρένα Καρθαίου

«Χαρταετοί στόν οὐρανό»

80. "Ανοιξη στό βουνό

Ἡ Δέσπω ἔχει ἀκούσει πώς τήν ἄνοιξη ξυ-
πνᾶνε τά βουνά. Ὅλο τό χειμώνα κοιμοῦνται,
σκεπασμένα μέ τό κάτασπρο πανωφόρι τους,
τό χιόνι. Μά τήν ἄνοιξη, πού οἱ ἀκτίνες τοῦ
ἡλίου εἶναι πιό ζεστές, τά χιόνια ἀρχίζουνε νά
λιώνουν καί οἱ κορφές τῶν θάμνων ξεπροβάλ-
λουν δειλά δειλά.

Ὅταν ὁ καιρός ζεστάνει γιά καλά καί τά λι-
βάδια πρασινίσουν, ἡ Δέσπω ξέρει πώς θά φα-
νοῦν τά κοπάδια. Τό εἶπε ὁ δάσκαλος προ-
χτές:

– Παιδιά, θυμάστε πώς τά κοπάδια μέ τούς
τσοπάνηδες εἶχαν φύγει πέρσι, στό τέλος τοῦ
καλοκαιριοῦ; Κατέβηκαν πιό χαμηλά, στά χει-
μαδιά, γιατί τά ζῶα δέ βρῖσκανε πιά τροφή
πάνω στά ψηλῶματα. Τώρα ὅμως πού τό και-
νούριο χορτάρι φυτρώνει στίς πλαγιές, οἱ

κτηνοτρόφοι θά φέρουν ξανά τά κοπάδια τους πάνω στά βουνά, γιά νά μείνουν ὅλο τό καλοκαίρι.

Ἡ Δέσπω ἀνυπομονεῖ ν' ἀκούσει τό ντίν ντίν πού κάνουν τά κουδούνια, αὐτό τό γλυκό ἦχο πού ἀντιλαλεῖ στίς πλαγιές καί τίς ρεματιές. Θά δεῖ τίς προβατίνες, τά νεογέννητα ἀρνάκια πού ὀλοένα βελάζουν, τά κριάρια μέ τά στριφτά κέρατα. Θά δεῖ τά χαριτωμένα κατσίκια νά πηδοῦν ἀπό βράχο σέ βράχο, γυρεύοντας τοῦφες πρασινάδας. Θά δεῖ καί τά τσοπανόσκυλα πού τρέχουν ὀλόγυρα, γιά νά προσέχουν τό κοπάδι. Ποῦ ξέρεις, μπορεῖ ν' ἀκούσει καί κανένα γεροβοσκό νά παίξει ἀκόμα φλογέρα...

Ἄλλά ἔστω καί χωρίς τή φλογέρα τοῦ βοσκου, ἡ ἀνοιξη πάνω στά βουνά εἶναι πολύ ὁμορφῆ.

81. "Ανοιξη

Γλυκό του Μάρτη μήνυμα,
θ' ανθίσει ή πασχαλιά,
θά λιώσουν τ' άσπρα χιόνια,
θά 'ρθοῦν τά χελιδόνια.

Οί κάμποι θά 'ναι πράσινοι,
θά κελαηδοῦν πουλιά,
θά βγοῦν άνθάκια χίλια
καί τ' άσπρα χαμομήλια.

Ώραία εἶναι ή "Ανοιξη,
ώραία εἶναι πολύ!
Κι εἶν' ή καρδιά μας ὅλη
κι αὐτή ἕνα περιβόλι.

Γλυκό του Μάρτη μήνυμα,
θ' ανθίσουν πασχαλιές,
χρυσό θά 'χει στεφάνι
ὁ ἥλιος. Τί ὁμορφιές!
Πάσχα Κυρίου φτάνει!...

Στέφανος Μπολέτσης

Άπό τή «Σχολική ποιητική Άνθολογία»
του Σπ. Κοκκίνη

82. Πασχαλιάτικα ἔθιμα

Τό φεριμπότ πλεύρισε στό λιμάνι καί δύο κοριτσάκια πετάχτηκαν στήν προκουμαία φωνάζοντας:

– Πάνο!

– Γιάννη!

Ὁ Πάνος κι ὁ Γιάννης ἦταν ἐκεῖ καί περίμεναν τή θεία Ἄννα, τό θεῖο Γιώργο καί τίς ξαδέρφες τους. Θά περνοῦσαν ὅλοι μαζί τό Πάσχα.

Ὁ Γιάννης ἔκανε μεγάλες χαρές!

Ἡ θεία Ἄννα κι ὁ θεῖος Γιώργος πλησίασαν χαμογελώντας. Φίλησαν τά παιδιά καί τούς ἔδωσαν τό «κανίσκι» τους, δηλαδή τόν πασχαλιάτικο μπουναμά τους.

Μαζί μ' ἐκείνους κατέβηκαν ἀπό τό φεριμπότ καί πολλοί τουρίστες. Οἱ γιορτές τοῦ Πάσχα στό νησί ἔχουν πολλά ἔθιμα πού τούς ἀρέσουν.

Ὁ Γιάννης δέ θά ξεχάσει ποτέ τίς μέρες ἐκεῖνες! Τό σπίτι τους ἦταν γεμάτο κόσμο καί χαρούμενη φασαρία.

Ἡ γιαγιά Ἀσημίνα τούς ἄφησε νά πλάσουν μαζί της κουλουράκια καί νά τά πᾶνε μέ τίς λαμαρίνες στό φούρνο.

Τούς ἄφησε νά γυαλίσουν μέ λαδόπανο τά αὐγά γιά νά λάμπουν. Τά παιδιά κόλλησαν ἐπάνω τους χαλκομανίες κι ἔπειτα τά στόλισαν μέσα σέ μικρά χορταρένια καλαθάκια.

Τή Μεγάλη Πέμπτη ἔβγαλαν στό παράθυρο μιά κόκκινη βελόντζα, κι ὁ Πάνος τούς ἔκανε ἓνα καλαμένιο σταυρό γιά νά βγοῦν στή γειτονιά νά ψάλλουν τή Σταύρωση:

Ἦρθε τό Μέγα Σάββατο, ἦρθ' ἡ Μεγάλη
Πέφτη,
ἦρθε κι ἡ Λαμπροκυριακή, μέ τόν καλό τό
λόγο.

Τή Μεγάλη Παρασκευή τά παιδιά γύρισαν στίς γειτονιές καί μάζεψαν βιολέτες γιά νά στολίσουν τόν ἐπιτάφιο καί τό μεσημέρι πέ-
ρασαν τρεῖς φορές ἀπό κάτω του.

Ὁ Γιάννης οὔτε πού θυμᾶται νά σᾶς πεῖ πόσα γιορντάνια ἔκαναν στήν ἐκκλησιά γιά νά σκεπάσουν ὅλο τό κουβούκλιο τοῦ Ἁγίου Δημητρίου μέ βιολέτες ἄσπρες, κόκκινες, βυσσινιές καί ρόζ.

Τό βράδυ βγῆκαν οἱ ἐπιτάφιοι. Κατέβηκαν ἀπό τίς συνοικίες, ἀπό τούς ἑφτά δρόμους πού βγάζουν στήν παραλία καί συναντήθηκαν ἐκεῖ. Ἀπό τόν ἀκριανό δρόμο ἦρθε ὁ ἐπιτάφιος τοῦ Ἁι-Νικόλα, ἀπό τό δεύτερο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ἀπό τόν κεντρικό δρόμο ὁ ἐπιτάφιος τοῦ Ἁι-Δημήτρη.

Στά παραθύρια οἱ νοικοκυρές ἄναβαν τά θυμιατήρια τους καί κολλοῦσαν στό περβάζι τίς ἀναμμένες λαμπάδες.

Ἡ γιαγιά εἶχε βγάλει στό πεζούλι τοῦ αὐλό-
γυρου ἓνα μεγάλο κεραμίδι, ὅπου κάπνιζε
ἀρωματικό λιβάνι.

Ὁ κόσμος ἀκολουθοῦσε σιωπηλός κι ἀκού-
γονταν μόνο οἱ φωνές τῶν παιδιῶν καί τῶν
παπάδων πού ἔψελναν. Ὀλόγυρα μύριζαν λυ-
πημένα οἱ βιολέτες, σάν νά καταλάβαιναν πώς
στολίζουν τόν τάφο τοῦ Χριστοῦ.

83. Ἀνάσταση

Οἱ καμπάνες χτυποῦσαν καί καλοῦσαν
τούς πιστούς στήν ἐκκλησιά. Τά παιδιά πῆραν
τίς λαμπάδες τους καί πῆγαν μαζί μέ τούς γο-
νεῖς τους.

Προσκύνησαν τίς εἰκόνες πού ἦταν στολι-
σμένες μέ ἀπριλιάτικα τριαντάφυλλα.

Ἡ ἐκκλησιά μοσχοβολοῦσε λιβάνι.

Ὁ παπᾶς μέ τά χρυσά του ἄμφια θυμιάτιζε

καί ἔκανε μέ τά χέρια του τό σημάδι τοῦ Σταυροῦ. Ὁ κόσμος ἄκουγε μέ προσοχή τά λόγια του.

Ἔστερα βγήκαν ἔξω στόν αὐλόγυρο, ἀφοῦ ἄναψαν τίς λαμπάδες τους ἀπό τό ἅγιο φῶς. Ὅλοι φοροῦσαν τά καλά τους ροῦχα κι ἓνα χαμόγελο στά χεῖλια. Ὅλοι περίμεναν ν' ἀκούσουν τό μεγάλο μήνυμα:

Χριστός Ἄνέστη ἐκ νεκρῶν
θανάτῳ θάνατον πατήσας
καί τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωήν χαρισάμενος.

Μερικοὶ ἔριξαν βεγγαλικά κι ὁ οὐρανός γιά λίγο ἄστραψε ἀπό πολύχρωμες φωτιές. Ἔστερα ξανάγινε ὁ οὐρανός μέ τά ἀστέρια του.

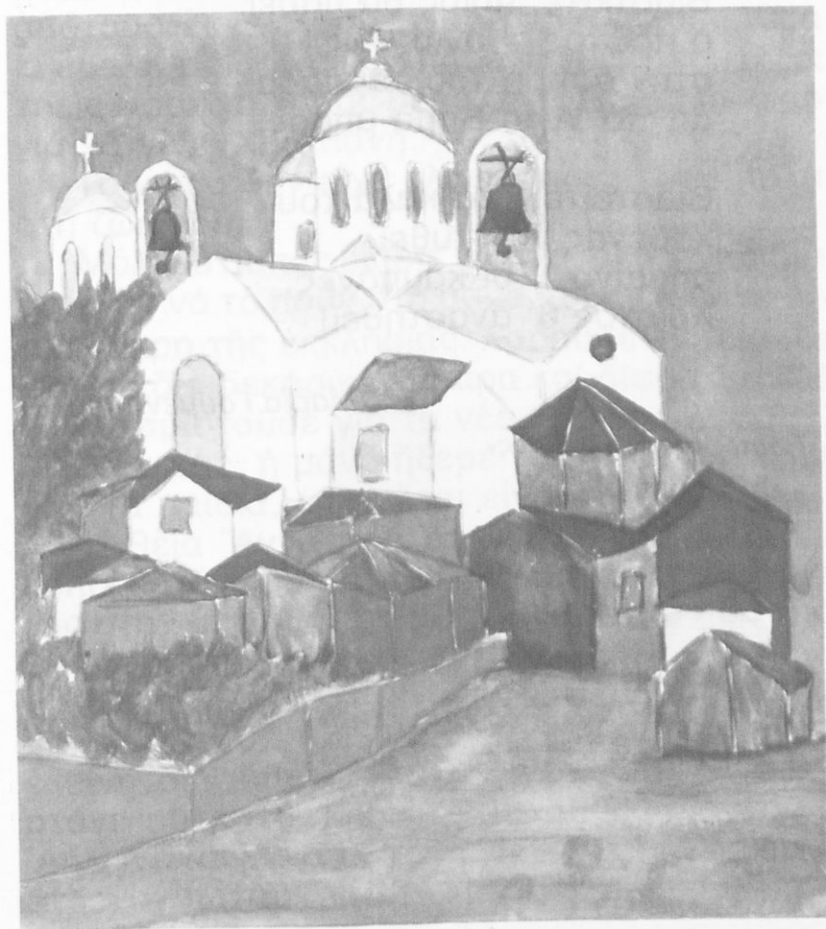
Στό δρόμο γιά τό σπίτι πρόσεχαν νά μὴν τούς σβήσουν οἱ λαμπάδες καί μόλις ἔφτασαν ἔβαλαν τά κεριά σ' ἓνα μεγάλο μπουκάλι καί τό τοποθέτησαν στό τραπέζι.

Ὁ Γιάννης δέν ἄντεχε νά περιμένει. Μέχρι νά ῥθει ἡ μαγειρίτσα ἀπό τήν κουζίνα εἶχε ἀναστενάξει τρεῖς φορές:

– Πεινάω! Πεινάω! Πεινάω!

Ἡ Ἀσημίνα κι ἡ Χριστίνα τόν πείραζαν γιατί τόν εἶχαν κερδίσει στό τσουγκρισμα, ἀλλά ὁ Γιάννης δέ νοιαζόταν γιά κάτι τέτοια. Ἦθελε νά φάει νά χορτάσει καί νά πάει γιά ὕπνο, γιατί ὁ πατέρας τοῦ εἶχε τάξει νά τόν σηκώσει πρῶν νά ἐτοιμάσουν τή σούβλα γιά τ' ἀρνί.

Οί ψαλμωδίες, τὰ βεγγαλικά, οἱ ἀναμμένες
λαμπάδες, ἡ μαγειρίτσα καί τ' αὐγά ἤρθαν στά
ὄνειρα τοῦ Γιάννη πού δέν πρόλαβε νά πάει
στό κρεβάτι του κι ἀποκοιμήθηκε πάνω στήν
καρέκλα.

84. Λαμπρή

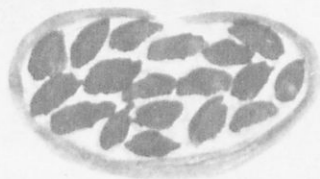
Βιαστεῖτε, μᾶς προσμένει
όλόφωτη ἐκκλησιά,
σημαίνουν οἱ καμπάνες
στή νύχτα τή βαθιά.

Βιαστεῖτε, ποιός θά πάρει
ὁ πρῶτος τ' ἅγιο φῶς
στήν ἄσπρη του λαμπάδα
ἀπ' τό "Ἄγιο Βῆμα μπρός.

Βιαστεῖτε, στά καλά του
καθένας νά ντυθεῖ,
σημαίνουν οἱ καμπάνες,
Χριστός θ' ἀναστηθεῖ!

Μαρία Γουμενοπούλου

«Γιορτές στό σχολειό μας»

85. Βαφτίζεται ή δούλη του Θεού...

“Όταν είπε ο παπάς: «Βαφτίζεται ή δούλη του Θεού Άσημίνα», ή έκκλησία σείστηκε από τά κλάματα. Ή αδερφούλα του Γιάννη δέν ήταν γκρινιαρικό παιδί, αλλά τρόμαξε μέ τό άπότομο εκείνο βούτηγμα στήν κολυμπήθρα κι έβαλε τίς φωνές. Κι έπρεπε νά τή βουτήξει τρείς φορές ο παπάς μέσα στ’ άγιασμένο νερό γιά νά γίνει Χριστιανή.

Τό μωρό δέν είχε κλάψει ποτέ τόσο πολύ στή ζωή του.

Μόλις ο παπάς είπε τ’ όνομα, όλα τά παιδιά έτρεξαν νά τό πούν στή μάνα πού περίμενε σέ μιάν άκρη τής έκκλησίας. Χαρούμενη μοίραζε στά παιδιά δεκάρικα, τάλιρα και δίφραγκα και τά εύχαριστούσε γιά τά νέα πού τής έφεραν. Μεταξύ μας, ή μάνα ήξερε τό όνομα πίο πριν από τά παιδιά, αλλά έτσι είναι τό έθιμο.

Ή θεία Άννα πού ήταν ή νονά, μέ πολύ κόπο κατάφερε νά κρατήσει τήν αναδεξιμά της στήν άγκαλιά της μετά τό λουτρό πού τής έκανε ο παπάς.

Μέ χάρδια και ταχταρίσματα προσπάθησε νά τήν ντύσει μέ τά βαφτιστικά της αλλά εκείνη δέν ήθελε νά φορέσει ούτε τό φουστάνι ούτε τό καπέλο μέ τούς φιόγκους. “Απλωνε τά χέρια της στή γιαγιά και τά δάκρυα έτρεχαν ποτάμι από τά μάτια της. Σταμάτησε μόνο όταν ή γιαγιά τής φόρεσε τά παπουτσά-

κία της, γιατί φαντάστηκε πώς θά τήν πήγαιναν περίπατο.

“Υστερα ἀπ’ αὐτό ἔγινε λίγη ἡσυχία καί ἡ βάφτιση συνεχίστηκε. Ἡ θεία Ἄννα εἶχε τό βαφτιστήρι της ἀγκαλιά. Ἡ μάνα τοῦ Γιάννη ἔκανε μιά μετάνοια μπροστά της καί τῆς πῆρε μέ γέλια τό παιδί ἀπό τά χέρια. Τή φίλησε στό μάγουλο καί τῆς χάρισε κι ἓνα μεταξωτό μαντίλι.

Ἡ Ἀσημίνα μοίραζε τίς μπομπονιέρες.

– Χριστίνα, ἔλεγε στήν ἀδερφή της, ἐσύ νά βάζεις στά πέτα τίς μαρτυριές, τά σταυρουλάκια. Ἔτσι;

Ἡ μάνα, ἀπό τήν ἄλλη μεριά, πρόσφερε γλυκά στά παιδιά τῆς γειτονιάς καί στούς καλεσμένους.

– Νά σᾶς ζήσει. Νά τή δεῖτε καί νυφούλα! Νυφούλα; Τό μωρό τους πού δέν ἤξερε ἀκόμα νά περπατήσει; Ὁ Γιάννης πήγαινε νά

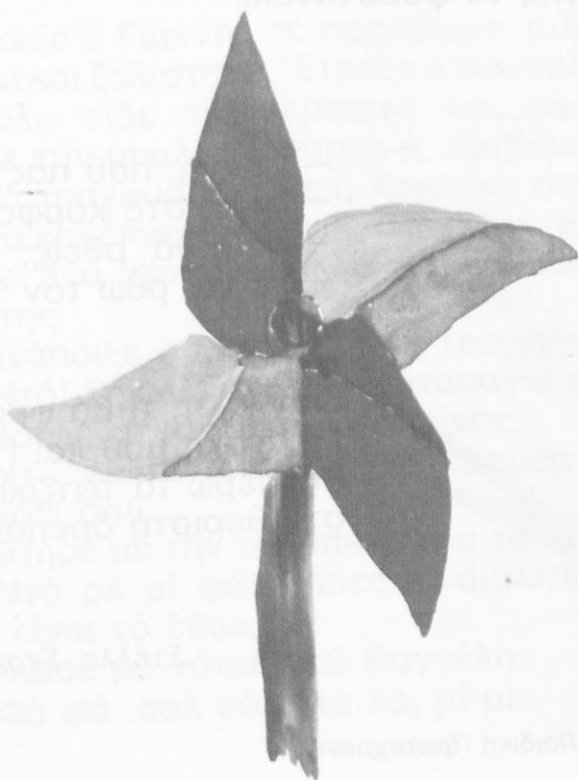
πεθάνει από τὰ γέλια.

Σέ κάποια στιγμή, κι ἐνῶ τὰ βαφτίσια δέν είχαν καλά καλά τελειώσει, τό μωρό, κουρασμένο, κοιμήθηκε βαθιά στήν ἀγκαλιά τῆς γιαγιάς.

– Τό μωρό μας κοιμήθηκε, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Γιάννη καί τὰ μάτια τῆς ἔσταζαν μέλι.

– Ὅχι τό μωρό μας, μάνα, ἡ Ἀσημίνα μας κοιμήθηκε, εἶπε ἐπίσημα ὁ Γιάννης. Τό μωρό μας ἔχει πιά τό ὄνομα τό βαφτιστικό του.

Ἔτσι ἦταν. Ὁ Γιάννης εἶχε δίκιο.

- Γιάννη, ποῦ πᾶς;
- Ὁ δρόμος μέ πάει.
- Πότε θά 'ρθεῖς;
- Θέ νά 'ρθω πιά τό Μάη.

- Γιαννάκη, τί θά φέρεις;
- Γιάννη, Γιαννάκη.
- Λουλούδια νά στολίσω
- τῆς γῆς τό φουστανάκι.

ΓΟΥΝΤΟΣ

- Γιάννη, ποῦ πᾶς;
- Ψηλά στό κορφοβούνι.
- Πότε θά 'ρθεῖς;
- Θέ νά 'ρθω τόν Ἰούνη.

- Γιαννάκη, τί θά φέρεις;
- Γιαννάκη μου καί Γιάννη.
- Θά φέρω τά τζιτζίκια,
- στό θεριστή δρεπάνι.

Στέλλα Σκαλτσάρη

Ἀπό τήν «Παιδική Πρωτοχρονιά»

87. Ἡ τρομπέτα τοῦ Μᾶη

Ὁ Μᾶης ἔχει μιά τρομπέτα.

Μέ τήν τρομπέτα του ξεσηκώνει τά πάντα. Παιδιά, ζῶα, πουλιά, λουλούδια. Ξεσήκωσε τό Γιάννη στό νησί. Τήν Ἀσημίνα καί τή Χριστίνα στήν Ἀθήνα, τή Δέσπω στά Γιάννενα, τό Βαγγέλη στό χωριό.

– Ντό ρέ μί φά σόλ λά σί ντό, μέ τήν τρομπέτα.

– Ντό σί λά σόλ φά μί ρέ ντό, μέ τήν τρομπέτα.

Ἄνοιξε ὁ Γιάννης τό παράθυρο, μύρισε τό γιασεμί καί ζαλίστηκε. Ἐτρεξε ὁ Βαγγέλης στό περιβόλι, εἶδε τίς κερασιές καί τά ἔχασε. Ἄνοιξε τήν μπαλκονόπορτα ἢ Ἀσημίνα κι ἄρχισε νά τραγουδᾷ. Πῆγε ἡ Χριστίνα στά καναρινάκια καί ἔπιασε νά τούς σφυρίζει. Ἐκοψε ἡ Δέσπω ἓνα τριαντάφυλλο καί κοκκίνισε τό πέτο της.

Ξανάπαιξε ὁ Μᾶης μέ τήν τρομπέτα:

– Ντό! Σήκω, Γιάννη. Πρωτομαγιά σήμερα. Φύσηξε στ' αὐτί τῆς Ἀσημίνας.

– Ντό ρέ μί! Στεφάνι νά κρεμάσεις στό μπαλκόνι σου.

Ρώτησε μέ τήν τρομπέτα του τή Χριστίνα:

– Ντό ρέ μί φά! Ἦπιες τ' ἀμίλητο νερό, ὅπως εἶναι τό ἔθιμο;

Γέλασε μέ νότες τοῦ Βαγγέλη.

– Φά φά, σόλ σόλ, λά λά, μί μί.

Τῆς Δέσπως τῆς μίλησε γιά τίς παροιμίες.

– Σόλ σί ρέ! Ζῆσε, Μαῦρε μου, νά φᾶς τό Μάη τριφύλλι.

Καί τραγουδᾶ μέ τήν τρομπέτα ὁ Μάης ὁ Καλομήνας, ὁ Μάης μέ τά λουλούδια, ὁ Μάης μέ τά τριαντάφυλλα.

– Ντό! Πάρτε τά καλάθια σας.

– Ρέ! Τρέξετε στήν ἐξοχή.

– Μί! Πεῖτε χαρούμενα τραγούδια.

– Φά! Γιορτάστε τήν Πρωτομαγιά.

88. Τό ποίημα τοῦ Γιάννη

Στή γιορτή τῆς μητέρας ὁ Γιάννης ψηνόταν ἀπό τόν πυρετό. Ὁ Γιάννης πήγαινε νά σκάσει, γιατί δέν εἶχε προλάβει νά τῆς πάρει οὔτε ἓνα δῶρο. Ἐνα μικρό δωράκι.

Ξαπλωμένος στό κρεβάτι του μέ τά μάτια

κατακόκκινα σκεφτόταν τί νά κάνει γιά νά τῆς δείξει τήν ἀγάπη του. Ὁ Πάνος, πού 'ταν μεγαλύτερος, ἔβρισκε καί τῆς ἔλεγε ώραῖα λόγια. Μιά φορά τῆς εἶχε πει: «Μάνα, εἶσαι τό λιμανάκι μου» κι ἄλλοτε πάλι: «Εἶσαι τό δῶρο πού μοῦ 'στείλε ὁ Θεός». Ἐκεῖνος ὅμως δέν ἤξερε νά λέει τέτοια...

Σκέφτηκε κάποια στιγμή νά σηκωθεῖ νά τῆς ψήσει ἕναν καφέ, μιᾶς κι ἐκείνη ἔψηνε καφέ σέ ὅλους καί δέ βρισκόταν κανένας νά τῆς ψήσει. Θά τῆς ἔκανε ὅμως ἐντύπωση;

Ἦρθε ἡ γιαγιά του στό δωμάτιο, τοῦ 'βαλε τό θερμόμετρο. 38 πυρετό. Τί βάσανο κι αὐτή ἡ γρίπη! Ὁ Γιάννης εἶχε μιᾶ λύπη! «Νά μήν μπορῶ νά τῆς πῶ, πόσο τήν ἀγαπῶ»...σκεφτόταν ὁ Γιάννης καί ξαφνικά... τοῦ ἦρθε ἡ ἰδέα.

Ἡ λύπη ταίριαζε μέ τή λέξη γρίπη. Νά σοῦ πῶ, σ' ἀγαπῶ, ἀκούγονται ώραῖα. Τραγούδια, λουλούδια, πᾶνε πολύ. Τό βρῆκε. Θά ἔκανε ἕνα ποίημα. Ἐνα ποίημα δικό του θά μετροῦσε πολύ στήν καρδιά τῆς μάνας του.

Ἐγειρε τό κεφάλι στό μαξιλάρι κι ἄρχισε νά στρώνει μέσα του τίς λέξεις μέ ρυθμό. Τούς ἄλλαζε σειρά, ἔβαζε τή μιᾶ μπροστά, τήν ἄλλη πίσω. Πρόσεχε τήν ὁμοιοκαταληξία, καί νά τί βγῆκε:

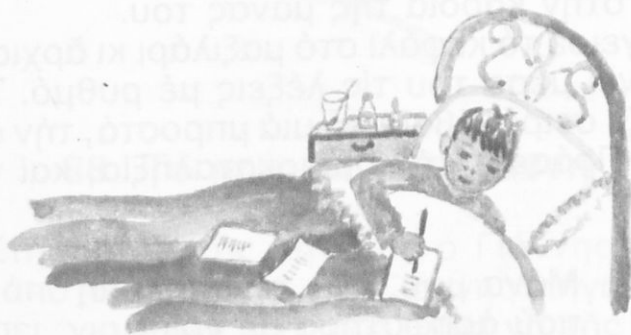
Μάνα μου, ἔχω τέτοια λύπη
πού ἀρρώστησα μέ γρίπη
καί δέ σοῦ 'κοψα λουλούδια
οὔτε κι ἔμαθα τραγούδια

χίλια τόσα νά σου πῶ
γιά νά δειῖς πῶς σ' ἀγαπῶ.

Μητερούλα ἀγαπημένη
νά 'σαι πάντα εὐτυχισμένη
κι ἂν δέ σου 'κοψα λουλούδια
κι ἂν δέν ἔμαθα τραγούδια
κι ἂν ἀκόμα δέ στό πῶ
ξέρεις πόσο σ' ἀγαπῶ.

Σ' ἀγαπῶ πολύ πολύ
τό μικρό σου τό παιδί.

Ἔβαλε τό ποίημα κάτω ἀπό τό μαξιλάρι του
καί περίμενε μέ λαχτάρα νά γυρίσει ἡ μητέρα
του.

89. Τό φῶς

Ἡ μαμά σάν μ' ἀγκαλιάζει,
τί γλυκόλογα ἀραδιάζει!
Λέει: «καμάρι μου» καί «φῶς μου»
«ἦλιε μου ἀκριβέ τοῦ κόσμου».

Ὅμως δέν τό ξέρω πῶς
ψές σάν κόπηκε τό φῶς,
ἐνῶ βρίσκονταν ἐμπρός της
τό «καμάρι» καί τό «φῶς» της,
σπίρτα ἔψαχνε νά βρεῖ
γιά νά ἀνάψει ἓνα κερί.

Δέν κατέχω καί λογιάζω:
Ἥλιος εἶμαι, φῶς δέ βγάζω.
– Μάνα, γίνεται, ρωτάω,
νά' μαι φῶς... νά μή φωτάω;

Δημήτρης Μανθόπουλος

«Μέ λένε Ἥλιο»

90. Τά πρώτα μπάνια στή θάλασσα

Τό πρώτο μπάνιο τοῦ καλοκαιριοῦ, λένε, πρέπει νά τό κάνουμε στή θάλασσα τή μέρα τῆς Ἀναλήψεως. Εἶναι ἔθιμο! Μά ὁ Πάνος δέν τ' ἀκούει αὐτά. Κάνει τό πρώτο του καλοκαιρινό μπάνιο τήν Πρωτομαγιά, ὅ,τι καιρό κι ἄν κάνει.

Ὁ Γιάννης πού δέν εἶναι τόσο μεγάλος καί γυμνασμένος, περιμένει νά ζεστάνει ὁ καιρός ἀρκετά, γιά νά βουτήξει στό νερό. Θέλει νά μπεῖ γιά καλά ὁ Ἰούνιος. Τότε παύουν πιά ἐντελῶς οἱ φουρτοῦνες κι οἱ παγωμένοι ἀγέ-ρηδες. Τότε ἡ θάλασσα στρώνει, γίνεται πίο γλυκιά. Τά βράχια τῆς ἀκρογιαλιᾶς μοσχοβολοῦν ἀρμύρα. Περπατάει ξυπόλητος ἐπάνω τους καί ψάχνει νά βρεῖ τούς θησαυρούς πού κρύβουν.

Θά μοῦ πεῖτε: "Ἐ, ὄχι πού κρύβουν καί θησαυρούς τά βράχια! Λοιπόν βάζουμε στοίχημα; Θά τό χάσετε! Γιατί ποῦ ἄλλοῦ θά βρεῖτε καβούρια καί καβουράκια, σαλιγκάρια τῆς θάλασσας καί πεταλίδες κι ἀχινούς; Ποῦ θά βρεῖτε σπηλιές μέ χταπόδια, φύκια ὀλοπράσινα καί γυαλιστερά, σάν μεταξωτά;

Ὁ Γιάννης περπατᾶ καί στά βότσαλα. Βρίσκει κοχύλια λογιῆς λογιῆς πού τά βγάζουν τά κύματα ἔξω: ἀχιβάδες στρογγυλές, κοχύλια στριφτά, ὄστρακα στενόμακρα.

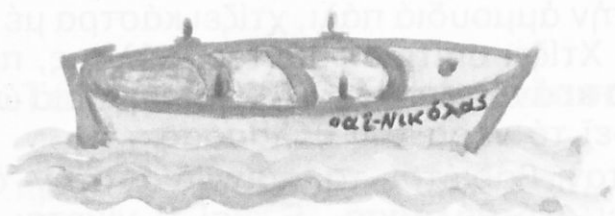
Στήν άμμουδιά πάλι, χτίζει κάστρα μέ άμμο ύγρη. Χτίζει σπίτια, φράχτες, μύλους, πλάθει άκόμα κι άνθρωπάκια. Άνοίγει πηγάδια ώσπου νά βρεϊ τό νερό τής θάλασσας.

“Όταν βαριέται τά παιχνίδια στήν άμμο, πέφτει στή θάλασσα. Ή, καί τί γίνεται τότε! Κανείς σας δέν μπορεϊ νά τόν παραβγεϊ στό κολύμπι. Κολυμπάει άνάσκελα χτυπώντας τά πόδια του καί φεύγει γρήγορα σάν βενζινάκατος. Κολυμπάει μπρούμυτα, μέ άπλωτές γερές. Κάνει μακροβούτια. Μέσα στό νερό άνοίγει τά μάτια του καί βλέπει τό βυθό. Πότε πότε φέρνει κάτι άπό ’κει κάτω, πού του άρέσει: Μιά παράξενη πέτρα, ένα μεγάλο κοχύλι, έναν άστερία.

Τά ψάρια κολυμπάνε δίπλα του κι εκείνος τά χαζεύει. Κάνει νά τ’ άρπάξει, μά εκείνα όλο ξεγλιστρούν.

Κι έπειτα βγαίνει στήν άκρογιαλιά καί στεγνώνει στον ήλιο. Ή, δέν ύπάρχει ώραιότερο πράγμα άπό τό νά νιώθεις τή ζεστασιά του ήλιου στήν άκρογιαλιά! Καί ν’ άγναντεύεις τίς βαρκούλες πού άρμενίζουν στ’ άνοιχτά!

91. Βαρκούλα μου

Λευκή, πανέμορφη κυρά,
του ταπεινού νησιού στολίδι,
καμάρι του φτωχού ψαρά,
βαρκούλα μου, καλό ταξίδι!

Γεμάτη μ' όνειρα κι ελπίδες,
στά γαλανά νερά λικνίσου.
Ρόδα οί στερνές του ήλιου αχτίδες
κέντησαν στό λευκό πανί σου...

Σέ καταυόδωσε τό δείλι
κι ή αύγή θά σέ καλωσορίσει.
Άκοίμητο γιά σέ καντήλι
θ' άνάβει στό μικρό ξωκλήσι.

Βαρκούλα μου, καλό ταξίδι
πάνω σ' άκύμαντα νερά,
του γαλανού νησιού στολίδι,
καμάρι του φτωχού ψαρά.

Ντίνα Χατζηνικολάου

«Κυκλάμινα»

92. Στό δάσος

Τώρα πού ὁ καιρός ἔστρωσε γιά τά καλά ἐδῶ στά βουνά, ὁ πατέρας τῆς Δέσπως τήν παίρνει συχνά γιά περίπατο στό δάσος. Τίς περισσότερες φορές ἔρχεται καί ἡ μητέρα, ὅταν δέν τήν χρειάζεται κανένας ἄρρωστος. Ξεκινοῦν πρῶί πρῶί τήν Κυριακή μέ τ' αὐτοκίνητό τους κι ἀκολουθοῦν τίς κορδέλες τοῦ δρόμου πού ὄλο ἀνηφορίζει. Περνοῦν ἀπό βουνίσια χωριά μέ βρύσες πέτρινες, περνοῦν χειμάρρους μέ γεφύρια, κι ὄλο ἀνεβαίνουν. Ἐδῶ πάνω βρίσκονται πολύ ψηλά.

Τριγύρω ἀντικρίζουν μονάχα βουνά, κορφές, πλαγιές καί χαράδρες. Ἄλλοῦ βλέπεις δάση πυκνά κι ἄλλοῦ γκρεμούς μέ βράχια καί θάμνους. Πάνω σέ μιά ψηλή κορφή, πέρα στό βάθος, ἀστράφτουν ἀκόμα τά τελευταῖα χιόνια.

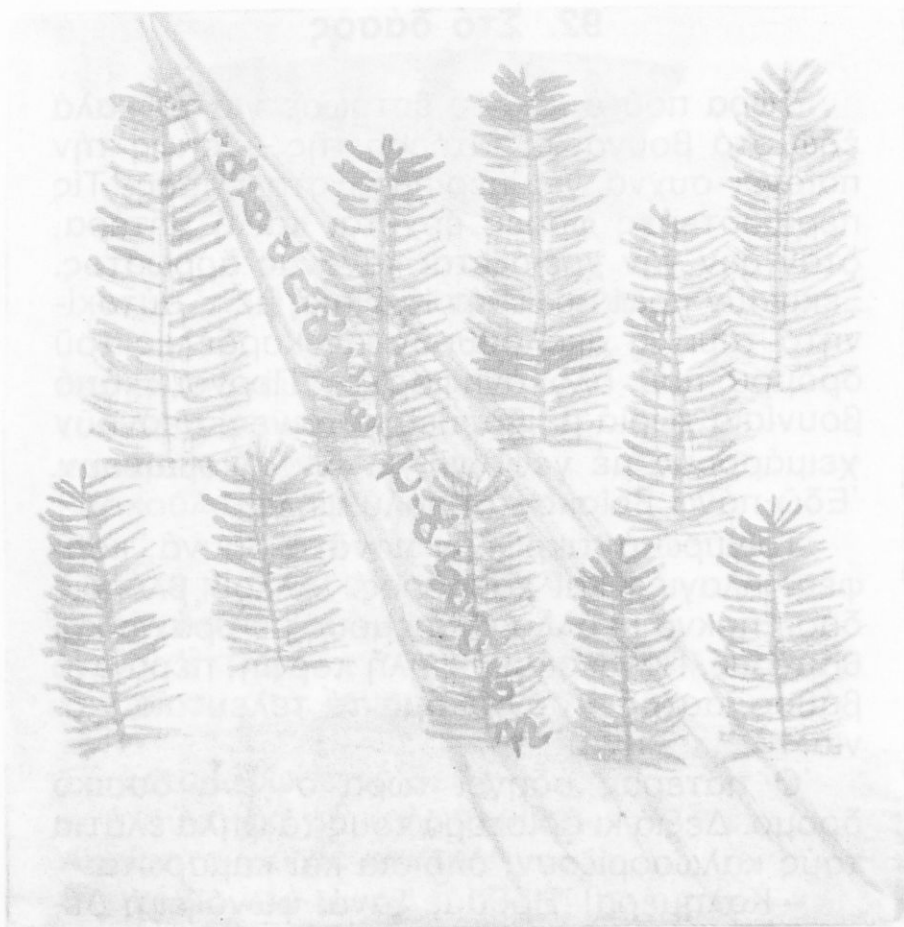
Ὁ πατέρας ὀδηγεῖ τώρα σ' ἓνα δασικό δρόμο. Δεξιά κι ἀριστερά τους τά ψηλά ἐλάτια τούς καλωσορίζουν, ὁλόισια καί καμαρωτά.

— Καλημέρα! Ἦρθαμε ξανά! φωνάζει ἡ Δέσπω.

Ὁ πατέρας σταματάει τ' αὐτοκίνητο σ' ἓνα ξέφωτο. Τό πρῶτο χορτάρι καί τά πρῶτα ἀγριολούλουδα σκεπάζουν τό χῶμα.

Ἡ Δέσπω, χαρούμενη κι εὐτυχισμένη, χοροπηδάει καί τρέχει πέρα δῶθε. Ἄνασαινει τό δροσερό ἀέρα τοῦ βουνοῦ, μυρίζει τό ἄρωμα

τῶν δέντρων καί κοιτάζει τίς ἀχτίνες τοῦ ἡλίου μέσ' ἀπό τίς ἐλατοβελόνες. Ἐπειτα, παίξει μπάλα μέ τόν πατέρα της, καί κρυφτό μέ τή μαμά, πίσω ἀπό τοὺς κορμούς.

“Όταν πεινάσουν, κάθονται στο γρασίδι και ανοίγουν τό δεματάκι. Φέρνουν πάντα έτοιμο φαΐ μαζί τους και πάντα μαζεύουν τ’ άπορρίμματα και καθαρίζουν τόν τόπο. Ποτέ, μά ποτέ δέν ανάβουν φωτιά μέσα στό δάσος. «Είναι πολύ επικίνδυνο,» λέει ο πατέρας. ‘Από μία σπίθα μπορεί νά φουντώσει πυρκαγιά μεγάλη. Καί ή φωτιά δέν αφήνει πίσω της τίποτ’ άλλο εκτός από στάχτες και καμένα κούτσουρα. Κι άμα λείψει τό δάσος, θά λείψει ο καθαρός άέρας και τ’ όξυγόνο. Θά λείψουν οί ρίζες πού συγκρατοῦν τά νερά τής βροχής και θά ‘χουμε πλημμύρες. Θά καταστραφεί τό τοπίο, θά χαθεί ή όμορφιά.

—“Ένα δέντρο θέλει είκοσι χρόνια γιά νά μεγαλώσει, και είκοσι λεπτά γιά νά καεί!

Στή Δέσπω έκαναν μεγάλη έντύπωση αυτά τά λόγια του πατέρα. Τά έμαθε απέξω, γιά νά τά έπαναλάβει στην τάξη:

«Ένα δέντρο θέλει είκοσι χρόνια γιά νά μεγαλώσει, και είκοσι λεπτά γιά νά καεί».

— Τά δάση χρειάζονται τή φροντίδα και τήν προστασία μας, λέει κι ή μητέρα. Μας δίνουν τόσα πολλά, ένω δέ ζητάνε τίποτ’ άλλο εκτός από τήν αγάπη μας!

‘Ωραίο κι αυτό πού είπε ή μαμά. Κι αυτό ή Δέσπω τό ‘μαθε απέξω:

«Τά δάση μας δίνουν τόσα πολλά, ένω δέ ζητάνε τίποτ’ άλλο εκτός από τήν αγάπη μας».

93. Ἐκδρομή μέ τό σχολεῖο

Ἐνα ἡλιόλουστο πρωινό τῆς ἀνοιξης μπορεῖ νά φέρει πολλά ὄμορφα πράγματα. Μπορεῖ νά φέρει καί πούλμαν στήν αὐλή τοῦ σχολείου, γιά νά πᾶνε τά παιδιά ἐκδρομή! Αὐτό ἔγινε προχτές στό σχολεῖο τῆς Δέσπως, καί ἡ Δέσπω ἦταν ὄλο χαρά.

Ἀνέβηκαν τήν πλαγιά τοῦ βουνοῦ κι ἔφτασαν στίς πηγές ἐνός ποταμοῦ. Τί ὄμορφος τόπος! Τά νερά ἀνάβλυζαν μέσ' ἀπό τή γῆ καί σχημάτιζαν μιὰ μικρή κατακάθαρη λίμνη, σάν ἀπό κρύσταλλο. Μποροῦσες νά διακρίνεις τό βυθό μέ τίς σκουροπράσινες πέτρες. Ὀλόγυρα στή λίμνη φύτρωναν κάθε λογῆς πρασινάδες, καί τά πανύψηλα πλατάνια ἔριχναν τόν ἴσκιο τους στ' ἀγριολούλουδα.

Δυό κάτασπροι κύκνοι κολυμποῦσαν καμαρωτά στήν ἤρεμη λίμνη. Ἔσκυβαν μέ χάρη τό μακρύ λαιμό τους καί βουτοῦσαν τό κεφάλι στό νερό, γυρεύοντας τήν τροφή τους. Ἡ Δέσπω ἤθελε πολύ νά τοὺς χαϊδέψει, μά ἐκεῖνοι δέν πλησίαζαν καθόλου.

Πιό κάτω, στίς τεχνητές λίμνες, εἶδαν τό ἰχθυοτροφεῖο γιά τίς πέστροφες. Ἡ πέστροφα εἶναι ψάρι τοῦ γλυκοῦ νεροῦ, δέ ζεῖ στή θάλασσα.

Ἐπειτα, τά παιδιά ἔπαιξαν κυνηγητό, κρυφτό, μπάλα, σκοινάκι, φώναξαν μέ τήν καρδιά τους καί γέλασαν. Τό μεσημέρι καταβρόχθι-

σαν μέ πολλή ὄρεξη τά φαγητά πού εἶχαν φέ-
ρει μαζί τους. «Περίεργο πράγμα», σκεφτόταν
ἡ Δέσπω, «στό σπίτι δέν τρώω τό ψωμοτύρι
μου, κι ἐδῶ κατάπια ὡς καί τά ψίχουλα! Γιατί
δέ μᾶς πηγαίνουν ἐκδρομή πιό συχνά;»

Λοιπόν, τό σχολεῖο ξαναπῆγε ἐκδρομή.
Αὐτή τή φορά, σέ μιά τοποθεσία ὅπου βρίσκε-
ται ἕνα ἀρχαῖο θέατρο. Ἐκεῖ ὁ δάσκαλος τούς
μίλησε γιά τήν πολύ παλιά ἐποχή, τήν ἀρχαία
ἐποχή, καί γιά τό πῶς οἱ ἄνθρωποι ἔφτιαξαν τό
θέατρο μέ τά πέτρινα καθίσματα. Τά παιδιά
θέλανε νά μάθουν πολλά πράγματα γιά τούς
ἀρχαίους Ἕλληνες: Ποῦ κατοικοῦσαν, πῶς
ντύνονταν, τί ἔτρωγαν, ἂν τά παιδιά πήγαιναν
σχολεῖο κι ἂν ἔπαιζαν παιχνίδια.

– Καί βέβαια ἔπαιζαν, εἶπε ὁ δάσκαλος.
Μερικά παιχνίδια τους, μάλιστα, ἔμοιαζαν
πολύ μ' αὐτά πού παίζετε καί σεῖς.

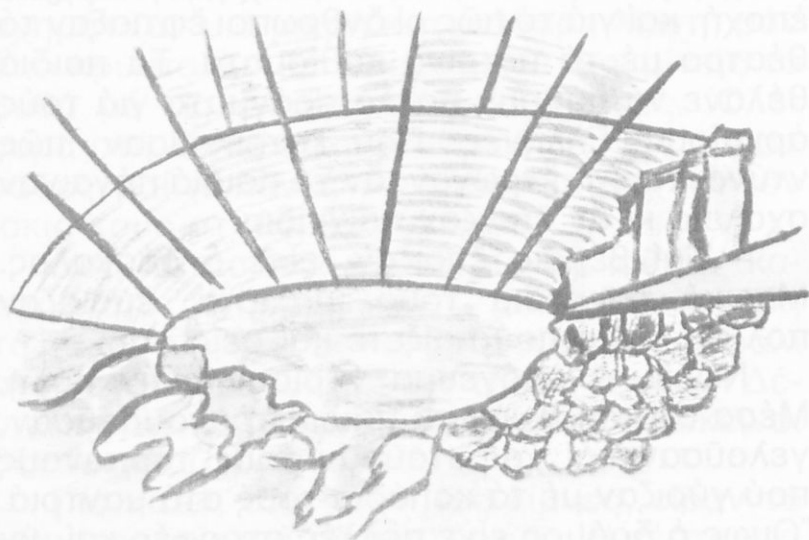
Νωρίς τ' ἀπόγευμα γύρισαν στήν πόλη.
Μέσα στό πούλμαν τά παιδιά τραγουδοῦσαν,
γελοῦσαν καί χαιρετοῦσαν τούς τσοπάνους
πού γύριζαν μέ τά κοπάδια τους στά μαντριά.
Ὅμως ὁ δρόμος εἶχε πολλές στροφές καί με-
ρικά παιδιά ζαλίστηκαν.

– Ἀκίνητοι! Κλειστε τά μάτια! Μή μιλάτε!
Μήν πίνετε νερό! τούς ἔλεγε ἡ Δέσπω.

– Δέσπω, κάτσε κι ἐσύ, μή ζαλιστεῖς! Θά

φροντίσουμε ἑμεῖς τοὺς συμμαθητές σου, εἶ-
παν οἱ δάσκαλοι.

Κάθισε λοιπόν ἡ Δέσπω ἡσυχὴ καὶ συλλο-
γιζόταν: «Ἄραγε, τὰ παιδιά τῶν ἀρχαίων πῆ-
γαιναν ἐκδρομές; Καί περνοῦσαν τόσο
ὁμορφα; Καί πῶς πήγαιναν; Μέ τὰ κάρα τους;
Κι ἄραγε ζαλίζονταν μέσα στά κάρα;»

94. 'Ο πατέρας στή δουλειά

Λίγες μέρες μετά τή γιορτή τής μητέρας, τά παιδιά μίλησαν στήν τάξη καί γιά τούς μπαμπάδες τους.

–“Όλο γιά τίς μανάδες μιλάμε καί οί πατεράδες θά παραπονιοῦνται, εἶπε ὁ Βαγγέλης πού λάτρευε τόν πατέρα του.

– Πολύ ώραῖα, εἶπε ἡ δασκάλα ὅταν τέλειωσαν τήν συζήτηση. Μπορεῖτε τώρα νά ζωγραφίσετε τόν πατέρα σας στή δουλειά του; Θέλω νά δῶ πῶς θά τά καταφέρετε. Τά παιδιά ἄνοιξαν τό τετράδιο τής ἰχνογραφίας καί ἄρχισαν.

‘Ο Χρῖστος, πού ὁ πατέρας του εἶχε φορτηγό, ἔκανε ἕνα φορτηγό, κάποιον ἄνθρωπο μέσα κι ἔγραψε δίπλα: «'Ο πατέρας μου στό φορτηγό του».

‘Ο Διονύσης τέλειωσε ἀμέσως. Ζωγράφισε ἕνα μανάβικο μέ τελάρα κι ἕναν ἄνθρωπο κι ἔδωσε τό σχέδιο στή δασκάλα:

– Αὐτός ἐδῶ στό μανάβικο εἶναι ὁ πατέρας μου.

‘Ο Σήφης ζωγράφισε ἕνα ἐργοστάσιο μέ μηχανές, κι ὁ Βαγγέλης ἕνα βενζινάδικο.

“Όταν ὅμως σηκώθηκε νά δώσει τό ἔργο του, ὁ Βαγγέλης σκέφτηκε:

– Μόνο τό βενζινάδικο εἶναι ἡ δουλειά τοῦ πατέρα μου; Κι ὅλες οἱ ἄλλες δουλειές πού κάνει;

Δέν τοῦ ἴφτασε λοιπόν αὐτό καί κάθισε πάλι στό θρανίο του. Ζωγράφιζε... ζωγράφιζε... καί δέν ἔλεγε νά τελειώσει. Τά παιδιά εἶχαν παραδώσει τίς ἰχνογραφίες τους κι ὁ Βαγγέλης ἀκόμα. Ἡ δασκάλα ἀπόρησε.

– Ἀκόμα, Βαγγέλη;

– Ἀκόμα, κυρία.

Τελικά τοῦ Βαγγέλη δέν τοῦ ἔμεινε ἄλλη σελίδα στό τετράδιο τῆς ἰχνογραφίας. Εἶχε κάνει πρῶτα ἕναν ἄνθρωπο μπροστά στό βενζινάδικο νά βάζει βενζίνη σ' ἕνα σταματημένο αὐτοκίνητο. Στήν ἄλλη σελίδα ὁ ἄνθρωπος αὐτός καλλιεργοῦσε τά περιβόλια. Στήν παρακάτω μάζευε τά πορτοκάλια. Στήν τέταρτη ἔβαφε τούς τοίχους τοῦ σπιτιοῦ. Στήν πέμπτη ἔκτιζε, στήν ἕκτη πήγαινε στήν ἀγορά, στήν ἕβδομη μάζευε ξύλα...

Σέ κάθε σελίδα ἦταν γραμμένη ἡ φράση: «Ὁ πατέρας μου στή δουλειά του». Στήν τελευταία σελίδα ὁ Βαγγέλης εἶχε ζωγραφίσει τέσσερα παιδιά μ' ἀνοιχτή ἀγκαλιά, κι αὐτόν τόν ἄνθρωπο νά μπαίνει μέσ στό σπίτι. «Ὁ πατέρας μου στό σπίτι του» ἔγραφε ὁ Βαγγέλης καί μετά τίποτα πιά. Γιατί πιο κάτω ἦταν τό ἐξώφυλλο.

95. Καλοκαίρι στόν κάμπο

Τό χρυσό καλοκαιράκι είναι προκομένο. Ἄπό τίς ἀρχές τοῦ Ἰουνίου, οἱ δουλειές δέν ἀπολείπουν στά περβόλια καί τά χωράφια. Ὁ Βαγγέλης καί ἡ Οὐρανία τό ξέρουν αὐτό καλά. Κι ὅταν τελειώσουν τά μαθήματα στό σχολεῖο, μποροῦν νά βοηθᾶνε λίγο τούς δικούς τους.

Στά κτήματα μαζεύουνε ντομάτες κι ἄλλα λαχανικά. Μαζεύουνε καί τά πρῶτα καρπούζια.

Τά στάχια πού τήν ἄνοιξη μοιάζανε μέ θάλασσα πράσινη, τώρα μέστωσαν. Ἔγιναν κατακίτρινα, ὀλόχρυσά θαρρεῖς. Ἔφτασε ἡ ὥρα τοῦ θερισμοῦ!

Ἄλλοτε οἱ γεωργοί θερίζανε μονάχα μέ δρεπάνια κι αὐτό ἦταν πολύ κουραστικό, κάτω ἀπό τόν καυτερό ἥλιο. Τώρα ὑπάρχουν καί μηχανές, μά ὁ κάμπος εἶναι πάντα γεμάτος ἀνθρώπους, φωνές, ζωή.

Ἐπειτα ἀπό τό θερισμό γίνεται τό ἀλώνισμα. Οἱ σπόροι τῶν δημητριακῶν πρέπει νά ξεχωρίσουν ἀπό τ' ἄχυρα. Ξανά ἡ μηχανή, ἂν ὑπάρχει, βοηθᾶ τόν ἄνθρωπο τό δουλευτή. Δουλειά, δουλειά πολλή, ὅσο νά μαζευτοῦν τά γεννήματα στίς ἀποθήκες. Κι ὅταν ἡ σοδειά εἶναι καλή, οἱ δουλευτές ἔχουν χαρά.

Νομίζει κανεῖς ὅτι ἓνα χέρι σκορπίζει τά καλά τοῦ Θεοῦ πάνω στήν πλάση. Οἱ κάμποι χαίρονται. Τά δέντρα τραγουδοῦν. Τό νερό κελαρύζει. Τά ποταμάκια ποτίζουν τά μποστά-

νια. Γέλια ἀκούγονται στ' ἀμπέλια ὅπου με-
στώνουν τά σταφύλια. Στά περιβόλια τά κλα-
διά λυγίζουν ἀπό τά γλυκόχυμα φρούτα. Καί
μιά παπαρούνα κοκκινίζει ὡς τ' αὐτιά ἀπό τή
χαρά της!

96. Χαρές τῆς θάλασσας

Ὁ ξάδερφός μας ὁ Γιάννης χορταίνει θά-
λασσα στό νησί. Τήν ἔχει ὀλημέρα στά πόδια
του. Ἐμεῖς γιά νά πᾶμε στή θάλασσα πρέπει
νά κάνουμε ὀλόκληρη ἐκστρατεία. Πάντως
στήν ἀκρογιαλιά πού πᾶμε, κάνουμε μεγάλες
χαρές. Βουτᾶμε στό δροσερό νερό, πιτσιλᾶμε
ἢ μιά τήν ἄλλη, κυνηγιόμαστε καί γελᾶμε.
Αὐτό εἶναι πιό διασκεδαστικό ἀπό τήν ἡλιοθε-
ραπεία πού κάνουν οἱ μεγάλοι.

Ἡ μαμά μᾶς παρακολουθεῖ καί κάθε τόσο

φωνάζει:

– Χριστίνα, Μίνα, φρόνιμα! "Όχι τρέλες!
"Όχι στά βαθιά!

‘Η μαμά κολυμπάει σάν δελφίνι. Μεγάλωσε
στό νησί, βλέπετε. Καί δέ φοράει ποτέ βατρα-
χοπέδιλα, γιατί δέν τά χρειάζεται.

Μιά φορά πήγαμε όλοι μαζί για μπάνιο νω-
ρίς τό απόγευμα. Ξάφνου ό μπαμπάς έξαφανί-
στηκε. Πάνω πού άρχίσαμε ν’ άνησυχούμε,
τόν είδαμε νά ’ρχεται από τό μόλο μέσα σέ μία
γαλάζια βαρκούλα, τραβώντας κουπί!

– Ποιός είναι για βαρκάδα; μάς φώναξε
χαρούμενα.

Καί ποιός δέν ήταν! Φορέσαμε τά μπουρ-
νούζια-μας καί σκαρφαλώσαμε στή βάρκα. ‘Ο
μπαμπάς τραβούσε γερό κουπί καί ή βαρ-
κούλα μας κυλούσε άνάλαφρη πάνω στ’ άκύ-
μαντα νερά.

– Μπράβο Γιώργο, καλά τά καταφέρνεις!
είπε ή μαμά.

– ‘Αμ’ τί νόμισες; καμάρωσε ό μπαμπάς.
Καί τώρα θά δείτε τήν έκπληξη! "Έχω αγοράσει
καλάμι για ψάρεμα καί τό ’φερα. Νά καί τά
δολώματα. Κορίτσια, βοηθήστε με!

– ‘Εγώ νά πάω νά έτοιμάσω τό τηγάνι,
άστειεύτηκε ή μαμά.

Δέν πιάσαμε τίποτα, μά δέ μάς ένοιαξε. ‘Η
ώρα κύλησε χαρούμενα, ώσπου έδυσε ό

ἥλιος. Κι ὅταν ἀνέτειλε τό φεγγάρι καί ἡ θά-
λασσα γέμισε ἀσήμια, ἐμεῖς ἀρχίσαμε τό τρα-
γούδι πού ἀγαπᾶμε:

«Σκίζει ἡ πλώρη τά νερά
κι ἀντηχᾶνε τά βουνά,
ντούκου ντούκου μηχανάκι
ντούκου τό παλιό μεράκι.

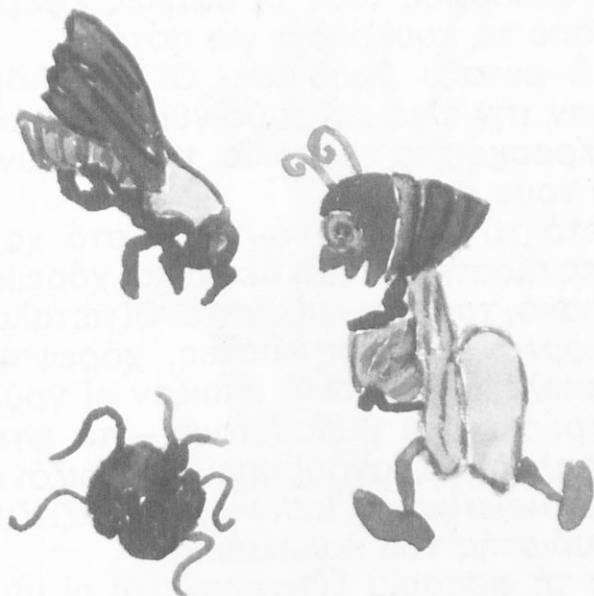
Τρίτη, Πέμπτη καί Σαββάτο
μέσ στής θάλασσας τόν πάτο
ποιός θά ρίξει, ποιός θά πάρει
τ' ἀσημένιο τό φεγγάρι.

Καί Δευτέρα καί Τετάρτη
ποιός θ' ἀνέβει στό κατάρτι,
κι ἄχου τήν Παρασκευή
ποιός θά κάτσει στό κουπί.

Χάιντε, χάιντε βρέ παιδιά,
πᾶμε στήν Ἅγια-Μαρίνα,
πᾶμε στήν Ἅγια-Μαρίνα
μέ τήν ὄμορφη μπενζίνα!» *

(Στίχοι τοῦ Ὀδυσσεά Ἐλύτη).

* μπενζίνα: βενζινάκατος

97. Τά έντομα διασκεδάζουν

— Ἦρθε τό καλοκαίρι, τό χρυσό καλοκαιράκι! τερέτισε ὁ τζίτζικας ἀπ' τό κλαδί τῆς ἐλιᾶς καί ἄπλωσε τίς διάφανες φτεροῦγες του νά τίς καμαρώσει. Φίλοι μου, σᾶς προσκαλῶ ἀπόψε σέ γιορτή.

Οἱ φίλοι τοῦ τζίτζικα ἦταν ὅλοι έντομα.

Τά προκομμένα τά μυρμήγκια κουβάλησαν νόστιμους σπόρους καί τρυφερές ἄκρες χορταριοῦ γιά σαλάτα.

Οἱ ἐργατικές μέλισσες ἔφεραν τό καλύτερο μέλι, μαζί μέ κομματάκια κερήθρας.

Οί ξαδέρφες τους οί σφῆκες ἔφεραν νέκταρ ἀπό τά λουλούδια γιά ποτό.

Στό μεταξύ βράδιασε. Οί πυγολαμπίδες φώτισαν τήν ἐλιά καί τούς γύρω θάμνους, μέ τά μικροσκοπικά φωτάκια πού ἔχουν στήν κοιλιά τους.

Μετά τό φαγητό τό ῥιξαν στό χορό. Οί κάμπιες πιάστηκαν στή σειρά καί χόρεψαν καλαματιανό, τσάμικο καί συρτό. Οί πεταλοῦδες, ἀνάλαφρες καί χαριτωμένες, χόρεψαν κλασικό μπαλέτο. Μουσική ἔπαιζαν οί γρύλοι μέ τά μικροσκοπικά βιολιά τους – τά φτεράκια τους δηλαδή. Τραγούδησαν τά τριζόνια καί, φυσικά, πρῶτος καί καλύτερος ὁ τζίτζικας, ὁ τραγουδιστής τοῦ καλοκαιριοῦ.

Μέ τή φασαρία ξύπνησαν καί οί μύγες κι ἦρθαν νά δοῦν τή γιορτή. Μαζεύτηκαν καί σκνίπες καί κουνούπια καί πασχαλίτσες κι ἀκρίδες, ζουζούνια καί μαμούδια μικρά καί μεγάλα, αὐτά πού πετᾶνε στόν ἀέρα κι αὐτά πού σέρνονται στή γῆ κι αὐτά πού ζοῦνε στίς φυλλωσιές. Τί πανηγύρι ἦταν ἐκεῖνο!

Πάνω στήν ὥρα ἔτυχε νά περνάει ὁ μπαρμπα - Στάμος. Κρατοῦσε στό χέρι ἕνα φλασκί μέ κρασί καί πήγαινε στό σπίτι του. Σκόνταψε σέ μιά πέτρα, παραπάτησε, καί ἀπό τό φλασκί κύλησε λίγο κρασί στή ρίζα τῆς ἐλιάς. Ἐπειτα συνέχισε τό δρόμο του.

Ἄλλά νά δεῖτε τί ἐγίνε παρακάτω. Ἐτρεξαν τά ἔντομα νά πιοῦν μερικές σταγόνες, καί τό γλυκό κρασί τά ζάλισε κι ἄρχισαν νά κάνουν πολύ περίεργα πράγματα.

Οἱ μέλισσες τρύπωσαν στίς μυρμηγκοφυλιές καί τά μυρμήγκια στίς κυψέλες. Ὁ τζίτζικας, τό τριζόνι καί ὁ γρύλος πῆγαν νά χορέψουν κι ἔπεσαν κάτω φαρδιά πλατιά. Οἱ πεταλοῦδες θέλησαν νά τραγουδήσουν καί νά παίξουν μουσική κι ἐπειδή δέν τά κατάφερναν, χτυπιόνταν σάν τρελές. Οἱ κάμπιες προσπα-

θοῦσαν νά πετάξουν καί τά κουνούπια πασχίζανε νά βγάλουν φῶς σάν τίς πυγολαμπίδες. Τό τί ἀνακατωσοῦρα καί τρέλες ἔγιναν, δέν περιγράφεται.

Εὐτυχῶς ξημέρωσε ἡ αὐγή. Εὐτυχῶς ἦρθε ἡ πρωινή δροσοῦλα καί τά ἔντομα ξεμέθυσαν. Σιγά σιγά συνῆλθαν καί τράβηξαν τό καθένα γιά τή φωλιά του.

Μονάχα ὁ τζίτζικας ἐξακολούθησε νά τραγουδάει ὅλημερίς.

Μά τί ἀξέχαστο γλέντι ἦταν αὐτό!

98. Τό βόδι καί ὁ γάιδαρος

“Ενας γάιδαρος μιά φορά κουβέντιαζε μέ τό βόδι στήν αὐλή τοῦ σπιτιοῦ τους. Λέει τό βόδι στό γάιδαρο:

– Τί εὐτυχισμένος πού εἶσαι σύ, γάιδαρε! Ὅλη μέρα βόσκεις στό χωράφι καί μόνο τό βράδυ σέ φορτώνει τ’ ἀφεντικό καί γυρίζει στό σπίτι. Ἐνῶ ἐγώ τό κακόμοιρο δουλεύω ὅλη τήν ἡμέρα ἀπό τό πρωί ὡς τό βράδυ.

– Καί δέν ξέρεις τί νά κάνεις γιά νά ξεκουραστεῖς κι ἐσύ;

– Ὅχι, γάιδαρέ μου, θέλεις νά μ’ ὀρμηνέψεις;

– Εὔκολο πράγμα. Νά κάμεις τόν ἄρρωστο,

νά μήν τρῶς τ' ἄχυρά σου, νά μήν πίνεις τό νερό σου. Ἔτσι, θά σ' ἀφήσει τ' ἀφεντικό νά ξεκουραστεῖς.

– Καλά λές, γάιδαρέ μου. Ἄπό αὔριο θά τό κάμω.

Τ' ἀφεντικό καταλάβαινε ὅτι κουβέντιαζαν τά ζῶα, κι ἄκουσε τίς συμβουλές πού ἔδινε ὁ γάιδαρος στό βόδι.

Τήν ἄλλη μέρα, τό βόδι ἄρρωστο. Τοῦ βάζουν ἄχυρα, δέν τρώει, τοῦ δίνουν νερό, τό μυρίζεται μά δέν πίνει.

Παίρνει τό γάιδαρο τ' ἀφεντικό καί πάει στό χωράφι καί τόν βάζει στ' ἀλέτρι, κι ἄρχισε νά ὀργώνει. Δέν τόν ἄφησε ὅλη τήν ἡμέρα νά σταματήσει, ἀπάνω κάτω, ἀπάνω κάτω, τόν ξέκαμε στή δουλειά. Κουράζεται ὁ γάιδαρος, δέν μπορεῖ νά σύρει τά πόδια του, μά τ' ἀφεντικό δέν τόν ἀφήνει ν' ἀνασάνει.

«Ἄχ!» λέει μέσα του. «Τί ἤθελα ἐγώ ὁ κακομοίρης νά δώσω τέτοια συμβουλή; Καί πῶς θά τά καταφέρω τώρα νά ξαναγυρίσει τό βόδι στή δουλειά του;»

Βραδιάζει, τόν βγάζει ἀπ' τό ἀλέτρι τ' ἀφεντικό καί τοῦ τό φορτώνει καί τόν πάει σπίτι.

– Ἔ! Πῶς τά πέρασες σήμερα, γάιδαρέ μου;

– Καλά πέρασα. Ἐσύ;

– Ἄ! Ἐγώ πέρασα πιό καλά. Ξεκουράστηκα, κοιμήθηκα, πέρασα πρώτης τάξεως!

– Ἐχω ὅμως ἓνα κακό νέο νά σοῦ πῶ, βοδάκι μου. Ἄκουσα τ' ἀφεντικό κι ἔλεγε στήν

κυρά, πώς ἂν δέ φᾶς κι ἀπόψε τ' ἄχυρά σου κι ἂν δέν πιεῖς τό νερό σου, θά σέ σφάξουνε νά πουλήσουνε τό κρέας σου, νά μήν ψοφήσεις καί ζημιωθοῦνε.

– Τί λές, γάιδαρέ μου!

– Ναί, τό ἄκουσα μέ τά ἴδια μου τ' αὐτιά.

Σηκώνεται ἀμέσως τό βόδι κι ἄρχισε νά τρώει τ' ἄχυρά του. Καί τήν ἄλλη μέρα πῆγε καί στή δουλειά. Ἔτσι γλίτωσε ὁ γάιδαρος, μά ποτέ πιά δέν ἔδινε συμβουλές σέ κανένα.

(Διασκευή)

Ἄπό τό βιβλίο τῆς Μ. Λιουδάκι

«Στοῦ παπποῦ τά γόνατα»

99. Ξέρεις; Ξέρω....

"Αχ, πῶς τρελαίνεται ὁ Γιάννης γιά τόν Καραγκιόζη. Γι' αὐτόν πού παίζει ὁ ἀδερφός του παρέα μ' ἓνα φίλο του, τά καλοκαίρια στίς αὐλές.

Γιά πότε στήνουν τή σκηνή μέ τό σεντόνι, γιά πότε βάζουν τούς πάγκους καί τά σκαμνάκια, δέν περιγράφεται.

Ὁ Γιάννης κόβει εἰσιτήρια στήν πόρτα καί μετά, ὅταν ὅλοι οἱ πιτσιρικάδες ἔρθουν, τρέχει, κάθεται σ' ἓνα σκαμνάκι καί παρακολουθεῖ τήν παράσταση. Γελάει μέ τήν καρδιά του. "Ὅ,τι καί νά πεῖ ὁ Καραγκιόζης τοῦ φαίνεται ἀστεῖο. Ἄλλά καί τ' ἄλλα παιδιά χαίρονται πολύ.

Τό πιό ἀστεῖο ἔργο τοῦ Καραγκιόζη εἶναι ἐκεῖνο πού ὁ μπέης ζητᾶ ἓναν καλό ὑπηρέτη, ἀνταμώνει τό Χατζηαβάτη κι ἐκεῖνος βρίσκει τόν Καραγκιόζη καί τόν ρωτᾶ:

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Δέ μοῦ λές, Καραγκιόζη, τόν γνωρίζεις, τόν Ἀχμέτ μπέη;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Τόν γνωρίζω. Ποιός εἶναι;

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ἄφοῦ δέν τόν ξέρεις, γιατί λές πῶς τόν ξέρεις;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Τόν ξέρω, ἀλλά δέν τόν ἔχω ἰδεῖ ποτέ μου.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Λοιπόν, Καραγκιόζη μου,

αὐτός ζητεῖ ἕναν ὑπηρέτη. Πᾶς, Καραγκιόζη;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Πάω.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Πρέπει νά ξέρεις νά μαγειρεύεις.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ὡστε θέλεις μάγερα;

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ὁχι, Καραγκιόζη μου, ὑπηρέτη θέλω. Ἄλλά ὁ ὑπηρέτης αὐτός πρέπει νά ξέρει καί νά μαγειρεύει.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ (Μόνος του): Τώρα, ξέρω ἔγω νά μαγειρεύω; Κάποτε ἔφιαξα φασόλια σούπα καί πιάσανε στὸν τέντερε, γιατί ξέχασα νά τοὺς ρίξω νερό. Ἄν ἔριχνα νερό, δέ θά πιάνανε, ὥστε ξέρω νά μαγερεύω. (Στό Χατζηαβάτη). Ξέρω, Χατζατζάρη.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ξέρεις νά κάνεις μπουγάδα;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Βρέ, γιά ὑπερετομάγερα μέ συμφωνεῖς ἢ γιά πλύστρα;

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ὁχι, Καραγκιόζη, γιά ὑπηρέτη σέ συμφωνῶ. Ἄλλά ὁ ὑπηρέτης αὐτός πού θέλει ὁ μπέης πρέπει νά ξέρει νά μαγειρεύει καί νά βάνει μπουγάδα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ξέρω!

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ξέρεις νά σιδερώνεις;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ξέρω!

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ξέρεις νά ζυμώσεις;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ξέρω!

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ξέρεις νά...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ξέρω!

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Τί ξέρεις;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ξέρω γώ τί ξέρω;
ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ: Τότε γιατί λές πώς ξέρεις;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Νά πῶ πώς δέν ξέρω νά μέ
περάσεις γιά βλάκα, ἔ;
ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ: Ξέρεις νά σφουγγαρίσεις;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ξέρω!
ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ: Ξέρεις νά ψωνίσεις στήν
ἀγορά;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Τό μόνο πού ξέρω ἀπ' ὅλα
καλύτερα!
ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ: Ξέρεις γλῶσσες;
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ξέρω!
ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ: Ξέρεις γράμματα;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ξέρω!

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ξέρεις από θυρωρός;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ξέρω!

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ξέρεις...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ξέρω!

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Σιωπή, μὴν εἶσαι προπέ-
της!*

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Δέν εἶμαι ἐπαίτης!*

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Ξέρεις ἀπὸ καμαριέρης;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Ξέρω!

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Μά ἀπ' οὐλα ξέρεις;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Εἶμαι πολύξερος.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ: Τότε, λαμπρά, Καραγκιό-
ζη, νά σέ παρουσιάσω στὸν μπέη.

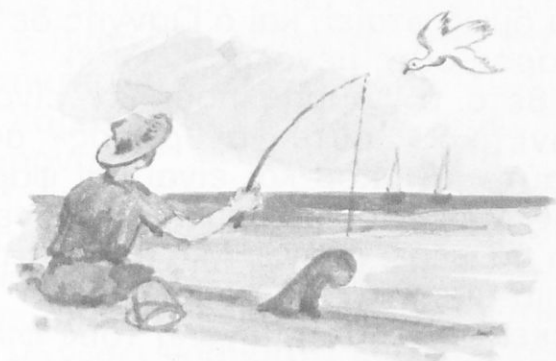
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Νά μέ παρουσιάσεις, Χα-
τζατζάρη μου καί νά τοῦ πεις: Ἐπί οὐκ εἶναι ὁ
ὑπερετο - μαγερο - σιδερο - ζυμο - σφουγγαρο -
καμαριερο - κηπουρο - αμαξο - εγγραμματο -
γλωσσομαθής!

Σ' αὐτό τό σημεῖο ὁ Γιάννης πέφτει ἀπὸ τό
σκαμνάκι του.

* προπέτης: ἀναιδής, αὐθάδης

* ἐπαίτης: ζητιάνος

100. Ὁ μέγας ψαράς

Ὁ Γιάννης τά πάει πολύ καλά μέ τό Λάμπη, τό γλάρο, κι ἄς ὑπάρχουν μεταξύ τους μερικές διαφορές.

Ἄς ποῦμε:

Ὁ Γιάννης μιλά, ὁ Λάμπης κρώζει.

Ὁ Γιάννης περπατά, ὁ Λάμπης πετά.

Ὁ Λάμπης ψαρεύει, ὁ Γιάννης δέν ξέρει τί τοῦ γίνεται.

Ἄλλά αὐτά εἶναι μικρολεπτομέρειες. Ἡ φιλία τους εἶναι πολύ δυνατή καί πολύ μεγάλη.

Ὁ Γιάννης διάβασε ὅτι τό ψάρεμα εἶναι «σπόρ» γιά ὑπομονετικούς ἀνθρώπους κι ἐπειδή εἶναι ὑπομονετικός ἀποφάσισε νά γίνει μέγας ψαράς. Ὅχι σκέτος ψαράς, μέγας ψαράς. Θέλει νά πάει μιά μέρα σπίτι του καί νά πεῖ:

—Ἐπιασα ἕνα ροφό!

Καί νά τόν θαυμάσουν ὅλοι, ὅπως τόν πατέρα του πού πιάνει λιθρίνια καί τσιπούρες.

Κάτι όμως φταίει, και ό Γιάννης δέ γίνεται ούτε ψαράς ούτε μεγάλος.

Αντίθετα ό Λάμπης πού δέν είναι ούτε «ύπομονετικός» ούτε «άνθρωπος» άσχολεϊται μ' αυτό τό σπόρ και είναι και ψαράς και μεγάλος. Μέ τό πού θά βουτήξει στά νερά όλο και κάτι θά φέρει επάνω: Μιά σαρδελίτσα, μία γόπα, μία άθερίνα, μία παπαλίνα.

Κι εκεί φαίνεται ή μεγάλη τους φιλία.

Ό Γιάννης δέ θυμώνει ποτέ πού χάνει κι ό Λάμπης δέν καυχίεται ποτέ πού κερδίζει...

101. Σχολειό μου, έχε γειά!

Τελευταία μέρα σήμερα. Από αύριο, τέλος τά σχολεία. Η Άσημίνα τό τραγούδησε στά καναρινάκια της. Η Χριστίνα τό είπε στά χρυσόψαρα. Ό Γιάννης τό νιαούρισε στό γάτο του κι ό Βαγγέλης τό φώναξε στά ζώα τής αύλης του.

Ό Γιάννης σηκώθηκε και πήρε πάλι τή σάκα του στό χέρι. Πράγμα παράδοξο, δέν τήν είχε πολυχαλάσει. Κρατιόταν ακόμα.

– Δέν είμαι καί τόσο άκατάστατος! σκέφτηκε ό Γιάννης βλέποντάς την, γιατί θυμήθηκε τήν πρώτη μέρα πού του τήν έφερε ό θεϊός Χαραλάμπης. Πότε πέρασε, αλήθεια, ένας χρόνος;

– Είσαι λίγο άκατάστατος, Γιάννη πρέπει νά τό παραδεχτείς, του είχε πει. Καί ό Γιάννης τό είχε παραδεχτεί μέ είλικρίνεια.

Είχε ύποσχεθει τότε στό θεϊό του νά τής δώσει νά φάει γράμματα καί νούμερα γιά νά παχύνει.

Τά είχε άραγε καταφέρει; Καί βέβαια τά είχε καταφέρει. Ό δάσκαλός του μιά μέρα του 'χε χαϊδέψει τά μαλλιά καί του 'χε πει:

– Μπράβο, Γιάννη, μ' αύτή τήν τσάντα έγινες σοφός!

“Ε, όχι καί σοφός!

Στήν 'Αθήνα, ή κυρία Άννα πήγε νά πάρει τά παιδιά της από τό σχολείο. Ήταν μιά λαμπερή μέρα καί τά κοριτσάκια τήν περίμεναν στήν αύλή. Δέν κάθονταν. Αυτό θά ήταν πολύ παράξενο! Χόρευαν. Χόρευαν κι οί δυό τους μέ πολύ κέφι έναν καλαματιανό. Στά μάτια τους χόρευε τό καλοκαίρι.

– Καιρός είναι νά φεύγουμε, είπε ή μητέρα τους, νά βρει καί τό σχολειό τήν ήσυχία του.

– Τό σχολειό στενοχωριέται χωρίς έμās, είπε ή Χριστίνα.

– Τά παιδιά είναι ή ψυχή του σχολείου,

είπε κι ή 'Ασημίνα.

Ή κυρία Άννα αναστέναξε μέ βαθύ αναστεναγμό καί παραδέχτηκε ότι δέν μπορούσε νά τά βγάλει πέρα μαζί τους.

Στό σχολείο του Βαγγέλη, τελευταία μέρα, ή δασκάλα τούς είπε πολλά παραμύθια. Ό Σήφης έπαιξε φυσαρμόνικα, ό Χρίστος τραγούδησε ένα δημοτικό κι ό Βαγγέλης για νά μή μείνει πίσω, τούς διάβασε ένα ποίημα. Τό διάβασε μέ τόσο καμάρι, πού όλα τά παιδιά γέλασαν μέ τό ύφος του:

Ά, κυρά άλεπού,
πώς τά φτιάνεις έτσι;
Κάνεις πού καί πού
βόλτες στό κοτέτσι.
Κι αν σε δεϊ μέ βιά
τό σκυλί - στοχάσου,
κλάψε τήν προβιά,
κλάψε τήν ούρά σου.

Τή στιγμή πού τέλειωνε, έσκυψε νά χαιρετίσει μέ υπόκλιση τά παιδιά πού τόν χειροκροτούσαν καί νά! άκούστηκε ένα χράτς κι έσκισε – τελευταία μέρα – τήν ποδιά του. Καί ή δασκάλα από τήν έδρα του 'κανε ένα ποιηματάκι γελώντας:

Άχ, κύριε Βαγγέλη,
πώς τά κάνεις έτσι;

Κάνεις ποῦ καί ποῦ
ὄ,τι σοῦ ἀρέσει.
Ἔσκυψες μέ βιά
μιά στιγμή – στοχάσου,
τώρα, Βαγγελάκη μου
κλάψε τήν ποδιά σου.

Ἡ Δέσπω, ὅταν ὁ δάσκαλος τούς ἀποχαιρέτησε καί τούς εὐχήθηκε καλό καλοκαίρι, δέν ἔφυγε ἀπό τήν τάξη. Τά παιδιά ἔφευγαν τραγουδώντας, μά ἐκείνη ἔμεινε γιά νά δεῖ ἂν εἶχαν ξεχάσει τίποτα.

Ἡ Δέσπω λυπόταν πού ἄφηνε τό σχολειό. Ἐκείνη δέν εἶχε ἀδέρφια νά παίξει. Τ' ἀδέρφια της ἦταν ἡ Ρίνα, ἡ Ἐλένη, ἡ Μαρία, ὁ Γιώργος,

ὁ Θωμάς, δηλαδή οἱ συμμαθητές της στό σχολεῖο.

Ἔριξε μιά ματιά στά γαρίφαλα πού εἶχε φέ-
ρει χτές γιά τό βάζο. Εἶχαν γίνει χρυσοκόκκινα
ἀπό τίς ἡλιαχτίδες. Ὅλα εἶχαν χρυσώσει,
ἀκόμα κι ὁ πίνακας.

Ἄπέξω ἐρχόταν μιά δυνατή φωνή.

– Δέσπω! Ἔλα!

Ἦταν ἡ φωνή τοῦ καλοκαιριοῦ καί ἡ Δέσπω
δέν μπόρεσε ν' ἀντέξει.

– Πρέπει νά φύγω, εἶπε στά πράγματα τῆς
τάξης πού τήν κοιτοῦσαν ἄφωνα. Πρέπει νά
φύγω. Εἶναι καλοκαίρι.

Ἐκλείσε τά παράθυρα, ἔκλεισε τήν πόρτα,
κι ἔτσι ἔκλεισε μαζί της κι ἡ σχολική χρονιά.

Κι ἐγώ
τώρα θά
σᾶς πῶ τό
ποίημα
γιά τόν
Ἰούλιο
καί τόν
Αὔγουστο.

Γειά σας!

- Γιαννάκη, ποῦ θά πᾶς;
- Νά βρῶ δροσάτο γιούλι.
- Πότε θά 'ρθεῖς;
- Θέ νά 'ρθω τόν 'Ιούλη.

- Γιαννάκη, τί θά φέρεις;
- Χίλια φρούτα στά κλώνια,
τίς ἐξοχές, τά μπάνια,
τά στάρια στά άλώνια.

- Γιάννη, ποῦ πᾶς;
- "Όπου ὁ ἥλιος λάμπει.
- Πότε θά 'ρθεῖς;
- 'Ό Αὔγουστος σάν θά 'μπει.

- Γιαννάκη, τί θά φέρεις;
- Γιάννη, Γιαννάκη.
- Θά φέρω κρύα σύκα,
δροσάτο σταφυλάκι.

Στέλλα Σκαλτσάρη

Ἄπό τήν «Παιδική Πρωτοχρονιά»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
1. Σεπτέμβρης-Όκτώβρης (ποίημα Στέλλας Σκαλτσάρη)	5
2. Ό θεϊος Χαραλάμπης	6
3. Ό πρώτη μέρα του σχολείου	8
4. Πρώτη μέρα μαθητής (ποίημα Ρένας Καρθαίου)	10
5. Ό καινούρια τσάντα	11
6. Ό ζωγραφιά ενός δρόμου	13
7. Ένα φύλλο σε μιά γειτονιά	15
8. Τό σπιτάκι της βροχής	17
9. Πρωτοβρόχι (ποίημα Γ. Σουρέλη)	18
10. Φθινόπωρο στό νησί	20
11. Ό μηλίτσα (ποίημα Θέτης Χορτιάτη)	22
12. Τό όργωμα	23
13. Ό ώρα του φαγητου	25
14. Σε ποιόν χρωστάμε τό κρασί	26
15. Ό Τρυγητής (ποίημα Γ. Κρόκου)	28
16. Καληνύχτα, Γιάννη	29
17. Στείλε μου, Θεέ μου (ποίημα Γ. Κρόκου)	31
18. Ένας γάτος...	32
19. Σάν ξυπνάς Κυριακή	34
20. Καλημέρα! (ποίημα Θέτης Χορτιάτη)	36
21. Τηλεφωνήματα	37
22. Πόλεμος καί ειρήνη	39
23. Ό σημαία (ποίημα Βασ. Χαρωνίτη)	41
24. Νοέμβρης - Δεκέμβρης (ποίημα Στέλλας Σκαλτσάρη)	42
25. Έρχονται τά κρύα καί ή χειμωνιά	43
26. Ένας νησιώτης στην Όθήνα	46
27. Τό νησί μου (ποίημα Ρίτας Μπούμη - Παπα)	48
28. Ό ζωή στό διαμέρισμα	49
29. Κάτι πρέπει νά γίνει	51
30. Ό προσευχή των ψαριών (ποίημα Θέτης Χορτιάτη)	54
31. Τσάφ τσουφ, τό τρένο περνά	55
32. Έκδρομή μέ τό τρένο (ποίημα Ντίνας Χατζηνικολάου)	

33. Οί έκατό πάστες του Γίαννη	59
34. Ό ζαχαροπλάστης (ποίημα Δημ. Μανθόπουλου)	61
35. Παράπονα, παράπονα...	62
36. Άγαπάμε τή μουσική	64
37. Παιδική συναυλία (ποίημα Ντίνας Χατζηνικολάου)	66
38. Ένα σπουργίτι μου είπε...	67
39. Στο τσίρκο	70
40. Χειμώνας στήν πόλη	76
41. Τό χιόνι (ποίημα Χάρη Σακελλαρίου)	78
42. Τά χριστουγεννιάτικα δέντρα	79
43. Παραμονή Χριστουγέννων	82
44. Τό άστρο τό φωτεινό	84
45. Γενάρης - Φλεβάρης (ποίημα Στέλλας Σκαλτσάρη)	86
46. Τά δώρα τής Πρωτοχρονιάς	87
47. Άρχιχρονιάτικα κάλαντα (έμμετρο)	89
48. Τά Φώτα στό νησί	90
49. Άλκυονάκι μου...	94
50. Έμεϊς καί ό χρόνος	96
51. Από τό ένα ως τό δέκα (ποίημα Γ. Κρόκου)	100
52. Νά φτιάξουμε κάτι όλοι μαζί	101
53. Τό παλιό σπίτι	104
54. Η τρελή μυγδαλιά	106
55. Η καθαριότητα είναι μισή άρχοντιά	108
56. Αρχίζουν τά ταξίδια του πατέρα	111
57. Ο Αϊσωπος	113
58. Κόκορας καί γεράκι (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	116
59. Άγαπημένη μας Δέσπω	118
60. Τό Λαθοπούλι	120
61. Μαγειρείο «Η ώραία γειτονιά»	122
62. Φέρε τήν κόλλα	125
63. Χαρταετοί στον ουρανό (ποίημα Ρένας Καρθαίου)	127
64. Η κυρα - Σαρακοστή	128
65. Μάρτης - Άπρίλης (ποίημα Στέλλας Σκαλτσάρη)	131
66. Τά χελιδόνια φέρνουν τήν άνοιξη	132
67. Χελιδόνια (ποίημα Στέλλας Κομνηνού - Καρυτινού)	134
68. Νά ποιό είναι τό χωριό μας !	135

69. Έργατες καί αγρότες	138
70. Μιά σπουδαία ιδέα κι ένα σπουδαίο μάθημα	140
71. Η γιορτή στό σχολείο	144
72. Έθνικός Ύμνος (ποίημα Διον. Σολωμού)	146
73. Όπου κι αν πάτε πάρτε μαζί σας ένα βιβλίο	147
74. Γιά τά παιδιά όλου του κόσμου (ποίημα Μαρίας Γου- μενοπούλου)	149
75. Τό άνυπόμονο συννεφάκι	151
76. Τά κατοικίδια μαλώνουν	153
77. Γάιδaros τραγουδιστής (ποίημα Χ. Σακελλαρίου)	157
78. Πετάει πετάει... ή Δέσπω!	158
79. Η άστροναύτισσα (ποίημα Ρένas Καρθαίου)	161
80. Άνοιξη στό βουνό	162
81. Άνοιξη (ποίημα Στέφανου Μπολέτση)	164
82. Πασχαλιάτικα έθιμα	165
83. Άνάσταση	167
84. Λαμπρή (ποίημα Μαρίας Γουμενοπούλου)	170
85. Βαφτίζεται ή δούλη του Θεού...	171
86. Μάης - Ιούνης (ποίημα Στέλλas Σκαλτσάρη)	174
87. Η τρομπέτα του Μάη	175
88. Τό ποίημα του Γιάννη	176
89. Τό φώς (ποίημα Δημ. Μανθόπουλου)	179
90. Τά πρώτα μπάνια στη θάλασσα	180
91. Βαρκούλα μου (ποίημα Ντίνας Χατζηνικολάου)	182
92. Στό δάσος	183
93. Έκδρομή μέ τό σχολείο	186
94. Ο πατέρας στη δουλειά	189
95. Καλοκαίρι στον κάμπο	191
96. Χαρές της θάλασσas	192
97. Τά έντομα διασκεδάζουν	195
98. Τό βόδι καί ο γάιδaros	198
99. Ξέρεις; Ξέρω...	201
100. Ο μεγάλος ψαράς	205
101. Σχολειό μου, έχε γειά!	206
102. Ιούλης - Αύγουστος (ποίημα Στέλλas Σκαλτσάρη)	212

«Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσημο γιὰ ἀπόδειξη τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἄντίτυπο στερούμενο τοῦ βιβλιοσημοῦ τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπο. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὶς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108)».

ΕΚΔΟΣΗ Β' 1981 (IV) – ΑΝΤΙΤΥΠΑ 200.000 – 3569/10.3.81

Ἐκτύπωση: Α. Γιαννόπουλος – Βιβλιοδεσία: Βασιλάκου Κ. Σία Ο.Ε.

